

3/598 వ్రతి దిన మువ్ర కటిం వఁ బడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ డిసెంబరు 21-వ తేది శుక్రవారము

No. 219

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర మార్గశీరమాన శుద్ధ నవమి

నందిక ౨౧౯

ఆమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పకారితే నేలకునేలు
జ్యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొవ్వుల మానును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పాఞ్చపునొవ్వుల కారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెలుకుల క్షేదించును.
కాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
తురకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
డలన శరీరమండలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.



ఆమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొవ్వులకు నంజవివంటిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన.

జానము గలుగదు.

తక్కువ డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

ఆమృతాంజనం డిపో

6, 7 రంబు శెట్టిపేటి, మృదాన
శివ

102 ఫేరి 'డ్జు, ఫోర్ట్, బొంబాయి

ఇం డి యా గ వ ర్న మెం టు వా రి

పో స్టు ఆ ఫీ సు క్యాష్ సర్టి ఫి కే ట్లు

యిపుడు రు 8. యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు 10. యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 4-8-0 వంతున కాంపాండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించ నవసరములేదు. కోరినవారికి ఒకవత్సర మైనపిమ్మట వడ్డీతో
నహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు 10,000. లకం మించకుండ

సర్టిఫికేట్లును కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమానమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్చ నవసరము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు 10. కు బదులు రు 13. మీకు యివ్వబడును, ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరువారికి వడ్డీతో
నహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును. వివరములకు యేప్రోస్ట్రాఫీసునందైనను అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

ఇది చరకు మా వద్ద బేరము చేసిన

5021



జాతందేవుల తృప్తికొరకు మాత్రమే గాక, 6 వేలదే ఆర్డరులను తంపుటయే మానమ్యము. ఇది ప్రజల నిదర్శనము. మేలైన అసలు పుష్కరాగము నగలు కావలసినవా రందరను పోషించు నిలాసమునకు దయచేయ గోరెదము లేక ఉత్తరము వ్రాసిన పంపబడును.



వక్రమకాలం:-

96, వరదామూర్తి యన్యూ

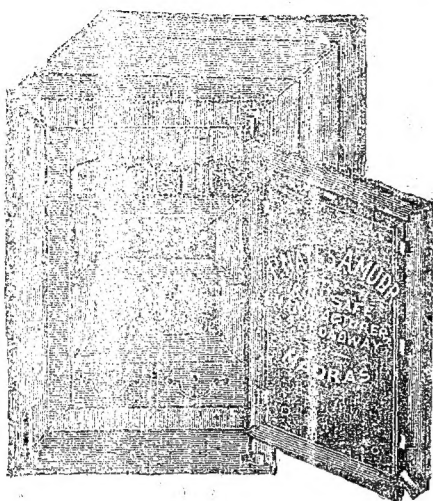
జలగం ను బ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందు కో, 1610

మద్రాసు; పోయాం:-చైనాబారురోడ్డు (పూలలంగడికి ఎదుట) మద్రాసు.

నర నము

దృ ధమైనది

న మ్మక మైనది



ఇప్పటి మోస్తరు ప్రకారము భాగము తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దినన తెలుపుబడినవారంద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయ్యును.

భాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆఫరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినది 1429

పి. న శే శ మొ ద లి యార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రెటరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నటరాజన్ ఎంజీనిరింగు వర్క్సు.

విరన్ అండు ప్రాన్ ఫౌండర్లు

అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగు నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులగువారు. తెలుపుబడిన కావలసిన

సిలండర్లు, సాప్లింగు నట్లు పరపముగా యివ్వబడును. ఈ బ్యా రాయ్ పిల్లెటి, పెద్ద బాయ్ కన్ పేట మద్రాసు. మెషిన్ జలకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయచ్చిన కయారు చేసియివ్వబడును.

ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.



అంటుకోగపంబంధమైన చర్మ వ్యాధుల పోగొట్టుట కేర్పరచ బడిన దినములచే తయారైన నిర్మలమైనకార్యాల్ కి నబ్బు కుభ్రమునర్పింపబడు శ్రేష్ఠ మైనది. అంటు పంబంధమైన వ్యాధులను ఆటంకపరచును. దేహమంతటను కుభ్రపరచి ఆ రోగ్యమును కలిగించును. వైద్య

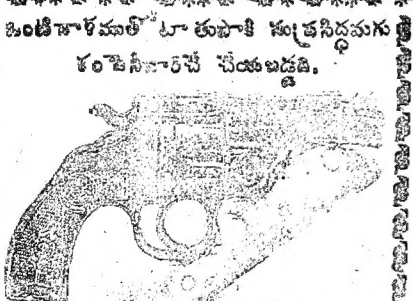
కాస్త్రాల్ చేత తయారుచేయబడినందున మెడికల్ అని పేరుచేర్చబడినది.

గడ్డ విక్రయించెట్టర్ వారిచే తయారుకాబడినది.

ఆరె వై డ్ డబ్బూ బ్రాక్

4815

పోస్టుబాక్సు, 875, బొంబాయి.



జింటిగార్ మతోటా తుపాకి కుండసిద్ధముగ వంపిసినాననే తెలుపుబడినది.

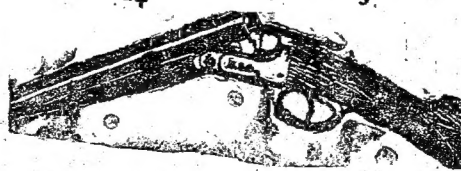
ధ ర లు

నరనము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

జానానిధములగు రివాల్యర్లు ఆరు లేక ఐదుతోటాలు యెక్కువనవి.

[ఫాసికము ౧౮౬౩౩ సం.]



జానానిధములగు రివాల్యర్లు ఆరు లేక ఐదుతోటాలు యెక్కువనవి.

బాకము 3-౨, 3-౩, 3-౬ అంగుళములలో కొరకును. చిన్నవి కేబుల్ పెట్టుకో గలిగినవికూడ కొరకును. (3068) యం. వి. రామానుజం శ్రేష్ఠి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకములకు 85000 సంస్కృతకల్పములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోలైండు నెల ద్దు 3-4-0 లా భవవర్షి విక ఇందు ను స్థునిజములు కురిచేసి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములగుట. తులం 1-5 రు 500 కిమ్మగుల భస్మముకూడ కలవు. క్యాలికోలైండు నెల ద్దు 2-0-0 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంధర్వ కళామంజరి-పాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రదియ్య క్రింద ముద్రించుగా వదువ జరిగినది. 913 పేజీలు

మూలకార్యములందు ఫిడర్ వైటు కాగితములు

కాట్టె ఖర్చులు ప్రత్యేకము జిల్లా పరిషత్ కార్యాలయము.

ధర రు 2 8

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

7, తిలకాపిల్లపేటి, మద్రాసు.

కానాల్ తాలూకా దుష్పరిపాలక

(నిబంధనావిచారణ)

నిబంధనా విత్తక్తననుసరించి మానుకోట దుష్పరి తాలూకాదారుగారు (సబ్ కలెక్టరుగారు) మా తాలూకా ముఖ్య గ్రామముగు పరిశేలకు విచ్చేసి లోకల్ యెంక్వైరీ చేసుకొని బెల్లెరని సేను యిదే పత్రిక యందు 20-11-1927 తేదీని ప్రచురించియుంటిని. ప్రజలు వారీముందర నిశ్చయముకొన్న వాక్కులను చూచినచో జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు ప్రజలను యెట్టి హింసలను బెట్టికో, యెట్టి దుండ, ఖైదులు గావించికో బోధపడగలరు.

లోకల్ యెంక్వైరీజరిగి సంవత్సరమునకు పైగావైవది. సబ్ కలెక్టరుగారు పైకి రిపోర్టుకూడా పంపించుంటిరి. ఇదంతయును జరిగినమీదట కూడ జాగీరువారి దుండగములను నివారించుటకు కమిషన్ యేర్పాటు గావించబడలేదు. లోకల్ యెంక్వైరీ సంవత్సరమున ప్రజలు, జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు చేయు దౌర్జన్యములవలన మేము భీతావహులమై యున్నామని యు, మీరు లోకల్ యెంక్వైరీకొరకు వచ్చుటవలన యిచ్చు టి యధికారులు జాగరూకులై తమకెట్టి మాటరాకుటక నుండుటకు రికార్డు విషయములోనున్న, తదితరవిషయములనున్న పద్ధతులుచేసి తగు కట్టుబట్టుముగ నుండునట్లు ఆ సకాశము యిచ్చినవారే యగుచున్నారనియు, మీరిచ్చటనుండి కాలుకడ పినపెంటే జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు మామీద మరింత యాగ్రహేతులై మున్ముఖికబాధల బెట్టెదరనియు, త్వరలో కమిషన్ యేర్పడి జాగీరు అధికారులను పదవులనుండి తొలగించి సక్రమమైన విచారణ జరిపిననేగాని ప్రస్తుతావస్థలో లోక గనరనియు, ఆలసించినచో కేసు యజుభారము, మాయం దుండనేరదనియు, కలెక్టరుగారిలో మనవిజేసియుంటిరి. ఇంత మొఱబెట్టుకొనియున్నను యెట్టి విచారణ జనపక తగని యాలస్యము గావించిన విధము జూడ యెటువంటివారికి యాశ్చర్యము కలుగక మానదు.

టస్కరుదొరగారితో మొలు

వసులు చురుకుగ జరిగిననేకాని ప్రజలకు న్యాయము కలుగనేరదను సంగతి వ్రాయ సాహసించినందులకు మీమిత్రులు గాత! ఇట్టి యసమగ్రపు రాజకీయ వ్యవహారాన్ని నేకముచే ప్రజలు జాగీరు ప్రభుత్వాధికారుల కడగండ్లపాలై దిక్కులేని కావకములవలె గొట్టుకొనియెదరని వ్రాయ చింతిల్లుచున్నాను. ప్రజలు సబ్ కలెక్టరుగారిలో తమ కష్టములను మనవిజేసికొన్నవాదిగ యిప్పటివరకు జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు వారి మీద ననేక వ్యాజ్యములను కల్పించి యనేక హింసలను బెట్టుచున్నార. ప్రజలను ఎటులనైనను నిర్బంధించి తమవరకులకు వొడంబరచునుదైక్యముతో యెట్లుచేయుచున్నారని నేనువ్రాయ నవసరము లేదు. జాగీరులోర్లులలో తమ కెంతమాత్రమును న్యాయముకలుగ నేరదను తలంపుతో తమకేసులను ఖాల్వా కోర్టులకు ప్రాసన్నపరచేయించగలందులకు హెక్కోర్టులో ప్రజలు పెట్టుకొన్న పిటీషనులే కానాల్ తాలూకాలో యంత కంటకు పెరిగిపోవుచున్న దౌర్జన్యమును వివరపరచగలవు. ఇప్పుడు జాగీరు అధికారులమీద లేచిన వ్యాజ్యమునకు సంబంధించిన అందరి యర్థి దార్లమీదను జాగీరులోర్లులో యేనియో కేసులు కల్పించబడినవి. ప్రజలకు మిక్కుటమగు భనవ్యయము కలుగుచున్నది. మానభనములకు సంబంధించిన యెట్టి విషయములలో యాదాధలకు ప్రజలను యావత్కాలముందు రక్షించుట సర్కారువారి విధియైయున్నది. కాన యిప్పటికైనను న్యాయమూర్తులగు టస్కరుదొరగారు త్వరలో మా తాలూకాకు విచ్చేసియో లేక కమిషనుక్వారా విచారించియో యీ బీదప్రజలకు కా ఫాదపున్నచో ననేక దుర్గుణులసాలయ్యెదరని యిందుమాలముగా వారికి వనవిజేసుకొనడమైనది.

మాదిరాజు జనార్దనరావు.

Best Plants & Fresh Seeds !!

Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guavy and Pomegranates Rs. 6 per dozen. Pomaleo Orange and Lime Rs. 9 per dozen Roses & best coloured Crotons Rs. 6 per doz. English Vegetable & Flower Seeds, 20 Sample pkts. Rs. 2 each per 10 Sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2 Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to:-

S. K. I. ABDUL RAHIMAN, Nursery, Salem 4994

(2)

ప్రతిభా

నాసత్యాన్వేషణము

మహాత్మాని స్వీయచరిత్ర

3వ భాగము, 35 వ ప్రకరణము

వంజాయిలో జరిగిన ఆక్రమణకు కన్నీటిని పర్ మే కేట బిడ్డయిన గారు వాపైనే బాధ్యతను మోపిరి. వంజాయి లో ప్రభుత్వమువారు సైనిక శాసనమును అమలులో తెచ్చుటకు నేనే బాధ్యుడనని ఆగ్రహములను వంజాయియవకులగుడా వాపైని నింపమోపిరి. నేను శాసనోల్లంఘనమును మానివేయుట గొప్ప తప్పనిగాను దానిని నేను కొనసాగించినచో జలియన్ వాలాబాగు బిల్లు జరిగియుండుననియును వారు నిరూపణగ చేపట్టినారు. నేను వంజాయి వెళ్లినచో నన్ను చంపివేసిన మనిషాడ కొందరు తెలిపించిరి.

నేనుచేసిన పనియందు దెబ్బతప్పకు లేదనియు, వివేకవంతు లెవరును నేను తప్పచేసిరిని భావించవలసినయు వాకుగట్టిన మృకముగలదు.

ఆదివరకు నేనెన్నడును వంజాయిని వెళ్లియుండలేదు. కావున వెంటనే ఆచటికిబోయి సిరిగతులను స్వయముగా చూ డినవలెను. ఆకురత వా క త్యధిక ముగ నుండెను. మొదట నన్నాహ్వానించిన చాలి పత్తపాలు, చాలి కిన్నా, పండిత రామధీరజదత్తవాదగా ర్థిపును చెరసాలలోనుంచ బడిరి. కాని వీరిని ఇతర వాడుకలను దీర్చకాలము దొరతనము వారు చెలసాలలో నుంచరే వాకుగట్టినమృక నుండెను. నేను వాంఛాయితవల్లినపుడెల్ల చాలవంశి వంజాయివచ్చి వాతో మాట్లాడుచుండిరి. వా కార్యకర్తలపము అత్యధికముగ నుండుట చే నేను చెప్పడుమాటలను వారికిగూడ నేను దైర్యమును కలి గించుచుండిని.

నే నెన్ని సార్లును రాజప్రతినిధికి వ్రాసినను “విజయము ముగాడు” అనియే అతడు వాకు వ్రాయుచుండెను. అందువలన చాలకాలమువరకును వా ప్రయాణము సాగలేదు.

వంజాయిదొరతనమువారి చర్యలనుగూర్చి విచారణచేయు టకు హంటరు సంఘము నియమింపబడినది దొరతనమువారు ప్ర కటింపిరి. దీనివల్ల ఆంధ్రానుగారుకూడ ఆసమయమునకు వంజాయి వెళ్లియుండిరి. సైనిక శాసనముక్రింద జరుపబడిన దురా గ త ము ల ను గూర్చి ఆంధ్రా ను గారు వ్రా సిన లేఖలు హృదయమున ప్రక్కలించబడియుండును. ఆదివరకు ప్రతికలలో ప్రకటింపబడిన ఘోరములకంటె అత్యధికములగు దారుణములే జరిగినవని యీ లేఖలవలన నేను తెలిసికొనితిని. తర్ర గము బయలుదేరి రావలెనని ఆంధ్రానుగారు బలవంత పెట్టు చు వ్రాయుచుండిరి. వెంటనే వంజాయికు వెళ్లవలెనని వండిత మాలవ్యాగారు తంలి వార్తలను వంపుచుండిరి. నేను మరల రా జప్రతినిధికి తంలివార్తనంపితిని. ఆక్టోబరు 17 తేదీ చాటిన పిమ్మట వెళ్లవచ్చునని అతడు వాకు తెలిపి తంలివార్త నం పెను.

లాహోరు రైలుస్టేషనులో నేను బండిదిగినపుడు వాకం టబడిన దృశ్యమును నేను ప్రతికియున్నంతకాలమును మరువజాల ను, స్టేషను ప్లాటుఫారమునందలిటను లక్షలకొలది ప్రజలు నిండియుండిరి. చిరకాలముక్రిందట దూరదేశమునకు పోయిన ప్రేయసదశులు మరలనత్తురని తెలిసినపుడు ప్రేమగల అన్నదమ్ము లకు యెట్టి ఆకురతయందునో అట్టియాకురతతో నన్ను చూచుట కులాహోరు పొరులు ఆబాలగోపాలమును రైలుస్టేషనునకువచ్చి యుండిరి. వారి సంతోషము మిన్ను ముట్టుచుండెను. వండిత రా మధీరజదత్తుగారి బంగాళాలో వాకు బసయేర్పరచబడెను. వా కారిధ్యము నొసంగుభారమునంతయును ఆయన భార్యయగు శ్రీమతి సరళా దేవిగారే వహించిరి. వారింటనున్న రోజులలో అది యొక్క యాత్రాఫలముగనే పరిణమించినది.

వంజాయిలోని ప్రధాన వాడుకలందరను కారాగృహ ముందుండుటచే వండిత ముదనమోహనుమాలవ్య, వండిత మోలి లాల్ సెహ్రా, స్వామిశ్రద్ధాసందగార్లు ఆలోటును చక్కగ పూర్తిచేసి స్వామిదేవి, మాలవ్యాదేవి నేను ఆదివరకే యెటుల దుడుగాని సెహ్రాగారితో నోపుచు మాత్రమే అధికమువరచయము గలిగినది. కారాగృహమునకు పోక మిగిలియున్న వం జాయి వాడుకలు గూడ నన్నధికముగ ప్రేమతో వాడరించిరి.

హంటరు సంఘమువారియెదుట సాక్ష్యమొసంగగూడ దని మే మందర ముప్పుడు నిశ్చయించిన విషయము ఇప్పుడు చరి త్రాత్మకమే యైనది. అందులకు కారణములుగూడ అప్పుడే ప్ర కటింపబడిన గాన వాని నిపుడు మరల వివరించుట అవసరము. అటుల హంటరు సంఘమును బహిష్కరింపుటకు మేముపు డు నిశ్చయించుట చాలయుచిమనియే నేనిప్పటికి గూడ నమ్ముచున్నాను.

ఈరీతిగా మేము హంటరు సంఘమును బహిష్కరించు టచే కాంగ్రెసుకు వత్తుమన ప్రత్యేకముగ విచారణచేయుటకు

వెల 8 అణాలు

బింబదర్శని

వెల 8 అణాలు

ఆర్టిస్టు, ఫోటోగ్రాఫర్ & ప్రాసెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ ఆఫీసు నగర
ఎ. గోపాల్ నాయునిచే రచియింపబడినది
ముద్రణాలయమునకు ఉపయోగించు

133 పుటలు గలది 47 చిత్రములు గలది

ప్రాసెస్ లైక్ బాకులను

1. ఫోటో తెలిసి క్యేమిరా యున్నవారికి ఫోటో పద్ధతితోను
 2. ఫోటో తెలిసి క్యేమిరా లేనివారికి ప్లేయర్ పైప్ పద్ధతితోను
 3. ఫోటో తెలియని చిత్ర కారునికి సిరాభేద ట్రాన్స్ ఫర్ పద్ధతితోను
 4. ఫోటోయు చిత్ర లేఖనమును తెలియనివారికి లిఖించిన లేక ముద్రించిన చిత్ర ముచేత రివర్ సింగ్ పద్ధతితోను
- ### సులభముగా చేయదెలుపును.

చిరునామ:—ఎ. గోపాల్ నాయుడు, అర్టిస్టు. 18, రామానుజయ్యరు వీధి, సాహుకారుపేట, మద్రాసు.

మేముక ఆనధికారసంఘమును నియమింపవలసిన అవశ్యకత కలిగినది. వండిత మోలిలాల్ సెహ్రా, దేశబంధు దాను, ఆ బ్యాన్ తయార్చి, ఎం. ఆర్. జయకర్ గార్లును నేనును విచారణ సంఘమున పభ్యులగనుండవలెనని వండిత మాలవ్యాగారే నియ మించిరి చెప్పదగినది. మేము విడిపోయి వేరువేరువోట్ల ఏక కాలమున విచారణము జరిపితిమి. సంఘము యొక్క ప్రధాన బాధ్యత వాపైనే వేయబడెను. అందువలన హెచ్చు స్థల ములలో విచారణచేయుటకు గూడ వాకే అవకాశముకలిగినది. వంజాయి గ్రామములను, వంజాయి ప్రజలను నేను వాగున పరిశీలించగలిగితిని.

ఈవిచారణలో అచటిశ్రీమతిగూడ వాకు చాల పరి చయముగలిగినది. చిరకాలమిత్రుని ఆసరియ రీతికి వారు నన్ను ఆదరింపసాగిరి. ప్రతిఫలమునందును నేలకొలిపి శ్రీమతి వాకడకు వచ్చి నూలుకట్టలను రానులక్రింద నాముందు వడ వైచుచుండిరి. వంజాయిలో ఖద్దరుపని వాగున జరుగగలదను విషయమునుగూడ నే నపుడు తెలుసుకొనగలిగితిని.

విచారణ జరిగినకొలదియు దొరతనమువారి కార్యము ను ఉద్యోగుల నిరంకుశత్వమును గూర్చిన వార్తలు వాకత్యధిక ముగ తెలియవచ్చుటచే వాకు మనస్తాపము చాల అధికము యై ను. వి రో పా మ వా స ం గ్రా మ కాలమున (బ్రిటిషువారి పహాయార్తము మిక్కిలి హెచ్చు మం డి సైకులను పంపగలిగిన వంజాయి ఖాతలు ఇట్టి దారుణములు జరుగుచుండగా యెటుల విన్నకుండగలిగిరి? అశుభవిషయమును గూర్చిన ఆశ్చర్యము వాకవృద్ధిని తొలగలేదు.

మా సంఘ నివేదికను తయారు చేయునట్టి పరిమాణ వాకే నిధింపబడెను. ఆ రోజులలో వంజాయిలో జరిగిన దారు ణములనుగూర్చి తెలిసికొనగోరువారు ఆనివేదికను ముఖ్యముగా జరువగోరెదను. దానితో ఆదికయొ క్తి ఆపంకయైనలేదు. కేవలము సాక్ష్యమునుబట్టియే అది వ్రాయబడెను. అప్పుడేయబడిన సాక్ష్యములో మిక్కిలి కొద్దిభాగము మాత్రమే నివేదికలో ప్రకటింపబడెను. నిజముకాదేమో అను సంశయమునకు ఎడ మీయగుల విషయము దానిలో నొక్కటియును లేదు. కేవలము పత్తములగు విషయములే దానియందుకలవు. దానితో తెలు పబడిన విషయములలో నొక్కటియైన నపత్త్యమని నేటివరకును యెవరును ఋజువుచేసియుండ లేదు. తమ అధికారమును నిలు పుకొనుటకు బ్రిటిషు దొరతనమువారు యెట్టి దారుణకారితక కృత్యములనైన చేయుటకు జంకరను విషయము దానిని చూపుటవలన విడితముకాగలదు.

(ఎంగుయిండియా, 18-12-28)

“సిల్క్ మంట్రి ముజిల్లెన్”
దొరలు ప్రీతిగా వాడెదరు. అన్ని కాలములలోను వాడె దగినది. కామియ తాను 12 గజములు, 6 పెద్ద కమిజు లగును. రూ. 7-8-0. ఆరు కమిజులు 15 అంగుళములు మెడకొలత జనితనమైనవి. పెట్టె రూ. 9-0-0. వట్టుకమిజులు 8 గ పెట్టె మీద అంపిన కొలత ప్రకారం అమర్చినవి రూ. 9-0-0. కక్రలేనివో ఖరీదు తిరిగి అంపెదను. ఈధర 80 రోజులే. 5288-2 గుప్తా అందు కో., చిత్రాకోల్ సిటీ.

ఆఫ్ గను విప్లవము

జలాలాబాదువద్ద విప్లవకారుల ఓటము

ఆఫ్ గను ప్రతినిధులు అసత్యవార్తలను ఖండించుట
లాహోరు, డిశం. 18:— ఆఫ్ గను నేనలకును పి.వ్యాస విప్లవకారులకును జలాలాబాదువద్ద యుద్ధము జరిగెనని మిల్తు ప్రతిక తాల్పిలిలేఖ దెబ్బయిన్నాడు. విప్లవకారులు ఆపుకము నకు నిశ్చయించి యెత్తించుచుండగా, ప్రభుత్వసైన్యము వారి నెదుర్కొని చిరుగగొట్టెను. ఈతోపుగ సంధియైతే ములుగుడ జరుగుచున్నది. (ఫీ ప్రెస్.)

బ్రిటిషువిమాన మొకటి ఆఫ్ గనుదేశమునై ఎగురుచుండగ కాబూలుచేరువను డిగువనుండి ఒకకులాకి కాల్యబడుటచే బల వంతముగ నేలకు దిగవలసినవైచు. ఈవిమానము బ్రిటిషురాయ బారిష్టరునుకు సందేశము తెచ్చుచుండెననియు, అందున్న యిదపుడు నురక్షితముగ నేలకు దిగియున్నారనియు, వేరొకవిమానముపోయియూది దిల్లీకి తంలింపెను. కెల్లటా కాండగారు, కాబూలుమధ్య తంలివార్తయే చెడలేదు. యుద్ధము జలాలాబాదు చేరువనే జరుగుచున్నది. విప్లవకారులు రెడుశిబిరములను అయ్యుధసహితమైనవి ఆక్రమించు కొని ముందునకుబోవుటకు వేదియున్నారని వార్తలు వచ్చు చున్నవి.

హదావిడివార్తల సత్యమునుట
ఆఫ్ గనుసామనందలి క్రసావాసముగూర్చి క్రమరమునం దున్న వార్తల సత్యము రూఢిగావని దిల్లీలోనున్న ఆఫ్ గను ప్రతినిధి దెబ్బయిన్నాడు.

బాంబాయిలోనున్న ఆఫ్ గను ప్రతినిధిగూడ ఈవార్తలన్ని యు అసత్యములనియు, పి.వ్యాస జలాలాబాదు నివాసులు రాజాగారు నిర్ణయించిన నిర్బంధ సైనికశక్తిలకు విద్యావత నమునకు అయ్యులగుటచే సభలేసి ఆఫ్ గను ప్రభుత్వమువారితోరాయబారములు నడుపుచున్నారనియు, సంఘసంస్కర్త నియమమునకు విప్లవమునకు ఎట్టిసంబంధము లేదనియు, తనకు సరిగా కాబూలునుండి టపా వచ్చుచున్నదనియు తెలిపిరి.

(ఫీ ప్రెస్.)

“వశీకర లేవ్యము”
వీర్యమును గట్టిపరచును, సింహముతో పోరాడగల శక్తి నిచ్చును. సంభోగమునకు కొంత వ్యవధినిచ్చును. రక్తము కుగ్ర వరమును, గొండ్రాండ్లకు సంతానము కలిగించును, శ్రీపురుషు లకు ఆనందము కలుగజేయును. హిమాలయపర్వత వనమాలికలు బంగారుతో చేయబడినవి. గుణములేదన్నవారికి డబ్బు వాడకు అంపెదము. డబ్బా 80 రు. రు. 8 మాత్రమే. 5288 1 డాక్టర్ ఎ. ఎస్. మూర్తి, చిత్రాకోల్ సిటీ

కాలెట్యుగారికేసు

నేరస్థునకు మూడేండ్ల కఠినశిక్ష విధింపబడెను

మేజస్ట్రేటుగారి రిమార్కులు

ఈ నెల 16 వ తేదీన రెండవ రాజధాని మేజస్ట్రేటు గారు కాలెట్యుగారికేసు జేసిన కేసును తీర్చుకొనిచిరి. నేర స్థుడగు కాలెట్యుగారికి మూడేండ్ల కఠిన శిక్ష విధింపబడెను. రూ. 500 జరిమానా, జరిమానా చెల్లించనిపక్షమున మరి 6 మాసములు శిక్ష విధింపబడెను.

నేరస్థుడు గత సెప్టెంబరు 22 వ తేదీరాత్రి తనమోటారు బండిని ఆటాగ్రత్తగా నడిపించుటవలన, దారిలో పీనుగను మోయుచుండిన యిద్దరు మహమ్మదీయులు మరణించుటవలన, మరి నలుగురికి గాయములు కలుగుటవలన పంపింపబడెను.

ఈ కేసుపై మేజస్ట్రేటుగారు గావించిన తీర్పు నందు మూడు ప్రధాన విషయములు వర్ణింపబడెను. (1) మోటారు బండి నడుపుచుండిన నేరస్థుడే యీ ప్రమాదమునకు కార్యుదా; (2) అత దాసమయమున త్రాగియుండెనా, తి అతడు బండిని ఆటాగ్రత్తగా నడిపియుండెనా? తి కార్యుదాను సాక్ష్యము బట్టి మోటారుబండిని నడుపుచుండినవాడు నేరస్థు డొక్కడే మాత్ర మే యీ నిర్ణయము వగుచున్నది. ప్రమాదము జరిగిన పిమ్మట 12 గంటల కాలము గడిచిన తరువాత గావించబడిన వైద్యపరీక్షవలన నేరస్థుడు త్రాగియుండెనని ఈ వపు కాబడకపోయినను సార్వజను ఆడెన్స్ మొక్కయు, టాక్సీడ్రైవర్ల యొక్కయు, సాక్ష్యములబట్టి నేరస్థుడు మోటారుబండి నడుపుచుండినపుడు త్రాగియుండెననియే స్పష్టముగా ఈవాదము చున్నది.

మేజస్ట్రేటుగారు తమ తీర్పును ముగించుచు నిట్లనిరి:— “నేరస్థు డవరధియైనయే వాడు రూఢిపడినది” వానిపై తే బడిన నేరములక్రిందనే వానికి శిక్ష విధింపుచున్నాను. నేరస్థుని చర్యలు ఈ కాలపు వాగవికరణవలన జరుగ తగినవి కావు. ప్రజలయొక్క ప్రాణమానములకు నష్టకరమగు చర్యలను అణచివేయుటకు లా ఆర్డరులు విధింపబడుట మాత్రమేగాకండ ఆట్టి యవకారములను పూర్తిగా బహిష్కరించుట సంఘము యొక్క విధియైయున్నది. పోర్టుస్టాఫ్ క్లబ్బు తన మర్యాద ప్రకారము కా పాడు కొన దలచుచున్నో, యిట్టి యవిని తరలను చేరదీయరాదు.

నేరస్థు డీవిషయమున ఇట్లమక్రంద విధింపబడిన అత్యధిక శిక్ష నడధివింపబడెను. వి. పి. సి. 279 సెక్షన్ క్రింద 6 మాసముల కఠినశిక్ష, 387 సెక్షన్ క్రింద మరి 6 మాసముల కఠిన శిక్షలు 304 సెక్షన్ క్రింద మరి రెండేండ్ల కఠినశిక్ష, రూ. 500 ల జరిమానా, జరిమానా చెల్లించనిచో మరి 6 మాసముల కఠినశిక్ష, శిక్షలను ఒకటి తరువాత నొకటి వక్షనగా నేరస్థు డనుభవింపవలెనని నేను తీర్పుగావించుచున్నాను.

జరిమానా : నూలు కాడుచో, అండాలో రూ. 200 చవిపోయిన మహబూబయొక్క భార్యకు చెల్లించబడవలెను. రూ. 100 లు : రుగ్గగొట్టబడిన రిక్వాబుద్ద యజమానలకు తేలు ప్రకారముగా పంచి పెట్టబడవలెను రూ. 25 లు రిక్వాబుండి నీదునానికి రూ. 15 లు పీనుగునకుగట్టబడిన పాడెయొక్క మరావత్తులకు గాయములను పొందిన ముగ్గురు బాండువాద్య గాండ్రకు ఒక్కొక్కరికి 10 రూప్యములను యివ్వబడవలెను.

WANTED.

A Superintendent of branches for Madras Presidency with Headquarters at Madras on a salary of 200—25—500—30—800. Preference will be given to those who have good Insurance Experience.

Apply to:—

B. NARASIMHAM,

Manager,

Venus Assurance Bank Ltd., DELHI.

శాస్త్రి న గ నే రి యా క్యూర్.

పురాతన తాళిపత్ర గ్రంథరాజములనుండి యీ ఔషధరాజము సిద్ధముచేయబడినది. ఇందలి వనమూలికలు భస్మములు అమూల్యములు ఆయురారోగ్య ప్రదములు రస విష గంధకములు ఈ పర మాషధమునకు ప్రత్యక్ష విరోధులు యోగ్యతా పత్రములు వేసవేలు! దీనికిసాటి యిదియే!

గ నేరియా (బట్టంటు) తెలుపు ఎఱుపు పసుపు మొదలగు సెగరోగములకు (లొకోరియా) స్త్రీకుసుమవ్యాధు లకు బహిష్కృతములందు వచ్చునొప్పలకు అవి, యివి, యననేల నమస్త నుఖరోగములకు ఈ గ నేరియా క్యూర్:—అనలైనదురాయి ఇచ్చావధ్యము. వివరములకు నేడే వ్రాయుడు. వెల సీసా 1 కి రు 3-0-0



చర్యవ్యాధులను రూపుమాపు

5185

రాధాకృష్ణ తామరమందు

0-6-0

ఖర్చులు ప్రత్యేకము

V. S. SASTRY & Sons.,

Druggists and Chemists, Opticians, Tenali, (Guntur Dt.)

టవేటా సిల్క్ ఆంగోస్త్రిములు

5441-1

టవేట సిల్క్ ఆంగోస్త్రిములు తెల్లగాను, నాజాకుగానుండును. నాలుగు ప్రక్కల కంచి అంచు గలది. ప్రతిదినము ఉతికినను చెడదు. చలవచేసిన కొలది ఇళ ఇళమును నాజాకు మెచ్చు ను. మొదటి దభా వచ్చినవన్నియు అతి త్వరలో విక్రయమైనవి. యిప్పుడే నూతనముగా తిరిగి తెప్పించబడినవి. అశాభంగము గలుగుకుండుటకై త్వరలో వీటినికొనుడు. బయట పూరులకు వి. పి. గా పంపబడును. 6 మూరలు నిడివి + 44" అంచు, వెడల్పు గలది. ధర రు. 9-8-0.

K. S. MUTHIAH & Co., Post Box No. 99, Madras.

జిందూ పార్తమ్యాటికల్ వర్క్స్ లిమిటెడ్.,

బొంబాయి.

గోదావరిజిల్లాలో, కొవ్వూరు, తణుకు, అత్తిలి, పెంటపాడు, భీమవరం, పాల కొల్లు, రాజోలు, అమలాపురం, కొత్తపేట, మండపేట, రామచంద్రపురం, పెద్దా పురం మొదలగు ముఖ్యస్థలములందు మాకు సబ్ ఏజంట్లు కావలయును, ఏజంట్లు రూల్సుకున్న మా క్యాటలాగుకున్న యిదిగవ వినియోగమునకు వ్రాసుకొనుడు. 5350

మెసర్స్ ఈశ్వరదాస్ అండు కో.,

తూర్పు, పడమర గోదావరి జిల్లాలకు ఏజంట్లు, మెయిన్ రోడ్లు, రాజమహేంద్రవరం.



శరభరాజీయము

అపవరాజీయమునటి ప్రాచీన వైద్యగ్రంథము. తెలు తెలుగున శుభయోగములు గలవు. ప్రతివైద్యుని వద్దను ఉండవలసినది. కర్త : తుమ్మారె. శరభరాజు. 244 పేజీలు. గ్లజు కాగితములు. వెల క్యాటిగోలెందు. 1-8-0 ఆట్ట లైడు. 1-4-0

చారుచర్య:—మంత్రయజురవిత్తము. ప్రాచీనము. ఆరోగ్యవిధుల బోధించును. వెల. 0-6-0

కూటముద్దరము:—తిదోషసిద్ధాంత విమర్శము ప్రాచీనము. మాధవ పండిత నిరవితము. తెలుగు టీకతో వెల. 0-4-0

విలాసము:—ఆర్షవైద్య గ్రంథమాలముక్తావళి, (కృష్ణా) 1539

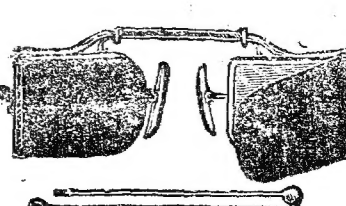
యిమ్మడి చలమయ్య

నైట్ టిఫ్త్ ఆఫ్ టిఫ్త్, చాంద్రి చౌక్, తెనాలి.

5356



మిక్కిలి మేలైన జేబు గడియారములు, ముంచేతి గడియారములు మొదలైనవి. గోడకు తగిలించు పెద్ద గడియారములకూడ న్యాయమైన ధరకే యిచ్చుచున్నాము. మరియు గడియారములు సుప్రసిద్ధలైనట్టియు, అత్యంతనిపుణత గలిగినట్టివారిచే రిపేరు చేయబడుచున్నది. ఒకసారి పరీక్షించు చూడుడు.



అన్ని విధములైన వ్య ప్టిలోపములను పరి త్తచేసి తగినసులూచ నములను గ్యారంటీ గా యివ్వగలము.

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వైశాఖ దేవస్థానములకు 1-1-29 ది లగాయతు రెండునెలలకు మేలురకం నెయ్యి నష్టచేయు హక్కును గురించి నీలువేయ బడిన కవర్లలో పెండ్లల్లు శ్రీ విచారణ కర్తల వారికి 25-12-28 ది సాయంకాలం 5 ఘంటల లోపున చేరునట్లు పంపుకోవలెను.

ప్రతి పెండ్లల్లు కవరుపై "నెయ్యి పెండ్లల్లు" అని వ్రాస్తున్న తిరుమల తిరుపతి వైశాఖ దేవ స్థానముల విచారణకర్తల వారి వైవిలాసంతో దాఖలో చేసుకోవలెను. ప్రతి పెండ్లల్లుదారుడు నరు కును తిరుమల తిరుపతి వైశాఖ దేవస్థానములలో అగ్రిమెంటులో కనుపర్చునట్లు పుత్రపు అయ్యే జాగాలకు నేరుగా నష్టచేయను మునుగు 1కి యింత ధర అని వ్రాస్తున్న ప్రతి పెండ్లల్లుతో రొక్కముగా గాని లేక కరెన్సీనోటు రూపముగా గాని రూ. 100 ధరావత్తు పంపుకోవలెను.

నరుకును మంజూరు చేయుటలో శ్రీ విచా రణకర్తలవారిచే ఆఖరుతీర్మానము. నరుకు తృప్తి కరముగా లేనంతట వైకం యివ్వబడజాలదు.

ఏ పెండ్లల్లుగాని కారణము తెలుపకనే తోసి వేయుటకు శ్రీ విచారణ కర్తలవారు అధికారులై యున్నారు.

పెండ్లల్లు మంజూరు పుత్రపు తెలియచేసిన 5 దినముల లోగా అంగీకరింపబడిన పెండ్లల్లుదారు డు ఫర్దర్ డిపాజిట్టుగా రూ. 200/- చెల్లించి క్రమమయిన స్టాంపులో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్య వలెను.

పెండ్లల్లు పరత్తులున్న అగ్రిమెంటు పరత్తు లున్న దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలుసుకో వచ్చును.

(సం) శ్రీ మహామత ప్రయాగదాసుజీవారు, (నెం 29) విచారణకర్త.

ప్రకటన

పాలకర్తి శాశ్వత కార్డులుగారిచే టీకా తాత్పర్య జీవాంతర్గత విశేషములు సహితముగ వ్రాయబడిన పదకొండు శాశ్వతకార్డులుగారి వలననే 1884 వ సం॥ డిసెంబరు మాస ములో కాపీరైటు హక్కు పొందబడి, రిజిస్టరకాబడి, మదరాసులో వారినున్న నోమినోస్ నీ ముద్రాచాయమునందు ముద్రింపబడి, ప్రకటించబడి నేటివరకు కిందిమై నామమాత్రా వశిష్టమైయున్న బమ్మెర పోతన్నగారి శ్రీమదాంధ్ర మహా భాగవతము 2 శేషస్కంధము పూర్వభాగమును నేను పునర్ముద్రణ చేయించి పునరుద్ధరింపబడుటకు బహు కుతూహల మనన్ముగ్ధులై యున్నాను. ఇందుకు తప్పనిసిననుకు సంబంధించిన వారములుగాని తత్సంబంధముగాని, ఏవిధమైన అభ్యంతరములు చెప్పదలచినను యెట్టివిధమైన కరస్పాండెన్సులు చేయదలచినను యీ లేదీ లగాయతు శుభాదు మాసము డిసెంబరులో అనగా 20-1-1929 తేదీ తోగా నాతో కరస్పాండుచేయ ప్రార్థించు దున్నాను. అట్లు చేయనియడల యానాయవా అంశరము పదకొండు పుస్తకమును నేను ముద్రింపించుచున్నాను. తరువాత డిసెంబరు గురించి రాబోవు దావా తగాయిదాలకు నేనెంతమాత్రము బాధ్యురాలను కాననీ యీ ప్రకటన మూలముగా తెలియ జేయుచున్నాను. ఇట్లు చాలకట్టు ఏలూరుతాలూకా } బుధజన విధేయురాలు } పత్తిమ గోదావరి జిల్లా } హిరమచక్రినీ సీతమ్మ(వారి).

గుణములేదని ఋజువుచేసిన రూ 100 5365 బహుమానము

అద్భుత మూలరోగనివారిణి మందునెల రూ 10-0-0 పోస్టుఖర్చు వేరు అత్రయ ఫార్మశీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా)

విశ్వదర్శన కర్త, వెర్నికల్ కామిడియన్ అని పేరొందిన జి. హెచ్. వీరన్నగారి గుబ్బి బాయ్స్ కంపెనీ, మైసూరు 5428 22-12-28 తేదీ శనివారం రాత్రి 9 గం 30 నిమిషములకు వాల్టాక్సు తియేటరునందు (ఒత్తవాడ నాటకశాల) "రు కి ణి హ ర ణ" నాటకమును వైకుంఠవీరకాదశిగాన 23-12-28 తేదీ ఆదివారం రాత్రి "సంపూర్ణ శ్రీకృష్ణలీల" నాటకమును ప్రదర్శింతురు ప్రజాదరమును చూపగలందులకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నారు. కె. ఎం. నాగప్పచెట్టి, కంట్రాక్టరు

నవీనరకములు! నాజూకైన పనితనము!! అత్యద్భుత అందము ఈ క్రిస్మస్ సీజనుకుగాను పుణ్యమాషిగా అనేకరకములు బహుమాన పతకములు టూర్న మెంటు కప్పులు, టీ-కాఫీసెట్లు, అనేక నవీన రకములు బంగారుగాజులు, నక్ చెయిదులు, వంకీలు నాగవత్తుల్ జడవిల్లులు, సాదా, కేంపులు పువ్వురాగములు ఆమర్చబడిన ఉంగరములు, హంసవిల్పును మొదలగునవి గలవు. హాజరులో లేనివారికి ఆర్డరిచ్చిన నకాలమున తయారు చేసి యివ్వబడును. ముఖ్యగమనింపు:- దినదినము మాకు ఆర్డరులు విరివిగావచ్చుచుండుట చే మా పరిశ్రమ శాలను నెల 228, గోవిందప్పనాయునివీధికి మార్చితిమి. 2977 ఉమ్మడి బంగారు శెట్టి అండు నన్ను, సీమకమలములు, బంగారు, వెండి నగల వర్తకులు. నెం 28, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

లాహోరు ఆరెస్టులు మొత్తము 18 గురు బంధింపబడుట సెషన్సుకోర్టునందు జామీను దరఖాస్తు లాహోరు, డిసెంబరు 20:- రావల్పిండియా ఆరెస్టుల హరిరామనెలుగారి తరపున, యితరల తరపున చాఖలు జేయబడిన జామీను దరఖాస్తును నిన్ను జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారు నిరాకరించి యుండుటచే, దాని గోపాలచందు నారంగు గారు నేడు సెషన్సు కోర్టులో కేసుకు దరఖాస్తును చాఖలు జేసిరి. జిల్లాగారు ప్రభుత్వమువారికి నోటీసుబంపి, వలయు కాగి తమలను జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి వద్దకుండి రిప్పించి రేపు విచారింతు ననిరి. సాండ్లగారి హత్య సంబంధమున ఆరెస్టుయిన యితరల తరపునగూడ యిట్లే దరఖాస్తులు చాఖలు జేయబడిన. సెషన్సుకోర్టువారు జామీను నిరాకరించినచో హైకోర్టువారికి గూడ దరఖాస్తు బెత్తుదని అనుకొనుచున్నాడు. నేడుదయము పుష్కరాను మేజిస్ట్రేటుగారు నేడు వివిధ ఫోటోలు స్వేచ్ఛనులకు చూచిరి. అందుందు మొత్తము 18 గురు డిసెంబరు 28 తేదీవరకు నిర్బంధింపబడియున్నారు. (ఫీ (పెను))

సాండ్లగారి హంతకుని ప్రకటన తన్ను పోల్చుకొనువారికి 5000 బహుమాన మిత్తుననుట లాహోరు నగరద్యారములవద్ద వ్రాయబడినది లాహోరు, డిసెంబరు 14:- సాండ్లగారి అగ్నిస్థైలము మాపరెంటుని, చరకశింగును చంపిన హంతకునిపేర లాహోరు, మహల్కాసి, అను పురద్యారములు రెండింటివద్ద ఒక ప్రకటన వ్రాసియంపబడినది. అందు హంతకుడు తన్ను పోల్చుకొను వారికి ప్రభుత్వము వారిచ్చు బహుమానమేగాక తాను స్వయం రూ 5000 యిత్తునీయు, తనకు రుద్రసింహ యంకను తీరలేదనియు, యంక విడుదలయ్యవరకు లాహోరునందుండు ననియు, చరకశింగును చంపుటకు తానుద్దేశించలేదనియు అందు వ్రాయబడినటులు తెలియచున్నది.

హైకోర్టునందు పిటిషను లాహోరు హైకోర్టునందు మహేష్ క్రిష్ణా కుమారులగు పీరేండ్లని తరపున, మెహతా, ఆనంకోరో, హరిరామ నేతిగార్ల తరపున హైదరాబాద్ కార్యను పిటిషను నేడు చాఖలు చేయబడిన. (అ. (పె.) మొత్తము 30 ఆరెస్టులు-12 గురిపేర్లుదెలుపలేదు లాహోరు, 21:- పోలీసువారు రావినదితీరమున ఆన్ని పూరులను వెదికిరి. సాండ్లగారి తరపున పోల్చుకొనజాలిరి. కాని యెట్టి సూచనలు అనుబడలేదని తెలియచున్నది. జిల్లా పోలీసువారు యీవిచారణలకు యింతయుం సి. ఐ. డి. వారికి ఒప్పించిరి. 30 కుండి ఇప్పటికి ఆరెస్టుయిరి. కాని అందు 12 గురిపేర్లు బయటకు దెలుపలేదు. నేనాదర్శకార్యదర్శి తీరవో రామగారిని ఆరెస్టుచేయలేదని తెల్పుచున్నాడు. లాహోరు విద్యార్థుల పునఃకార్యదర్శి, ముఖ్యమగు ప్రచారకులకు ఆరెస్టుచేసినందును కినియును; వెంటనే విడుదలవలెనని కోరుచు ఒక ప్రకటన గావించెను. విద్యార్థుల సంఘమునకు రాజకీయములతో అనుబంధలేదనియు, దౌర్జన్య రహితమనియు, ఆరెస్టుకాబడినవారు నిర్దోషునియు, ప్రభుత్వము వారు విద్యార్థుల ఉద్యమముగూర్చి అపోహలు చెందినయు ఆరెస్టు చేయలేదు. (ఫీ (పెను))

నర్వజన మోక్షదాయని భక్తి సంజీవని కర్మయోగము- జ్ఞానయోగము- అష్టాంగయోగము ప్రకృతి సంకేతముగాయల భక్తియోగముగాని, భక్తిసంకేతము గాయల ప్రపత్తినిగాని పరిక్షణముగ నెఱిగి యభ్యసించి భగవదనుగ్రహమునకుఁ బాత్రులై యిహపరములు శుభంకఁ గోరుము యత్నువులు బుభుక్షువులు. భక్తి సంజీవని యను మాసపత్రికను 2 రెంపులు. చందా సంవత్సరమునకు రు 2-0-0 ల, 5-0-0 ల విశేషము ప్రకాశింతు. ఆంధ్రవాల్మీకి నానుదాకుడు వావిలికొలను సుబ్బరావు, వాల్మీకాశ్రమము, ఒంటిమిట్ట కడపజిల్లా.

మదరాసువార్తలు

తిరువళ్ళి క్లబ్బినింగ్ తనభవారీకథా కాలక్షేపము:-
 22-12-28 తేదీ సాయంత్రం 4-30 గంటలకు పెంకటానల కెట్టిపిడి 1 నెం. వద్ద శ్రీమతి సి. సరస్వతీబాయిగారు రామ బానుచరిత్రను గూర్చి కాలక్షేపము జరిపెదరు.

సుగుణవిలాసనభ నాటక ప్రదర్శనము:-
 22-12-28 తేదీ కవివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు విక్టోరియా కట్టినవలన వద్ద 31 శ్రీ ఎం. శుబ్బారావుగారిచే ప్రాయశఙ్గిన కృష్ణకులభారము అను తెలుగు నాటకము ప్రదర్శితమగును.

జగన్నాథభక్తనభ-హరికథా కాలక్షేపము:-
 28-12-28 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు వేద విలాసునద్ద (ఎగ్నూరు హైరోడ్డు) బ్రహ్మశ్రీ, తిరువదవర మారు, కృష్ణభాగవతగారు రత్నాంగద చరిత్రనుగూర్చి కాలక్షేపము జరిపెదరు.

కన్వించినది:- 19 తేదీ 58 నెంబరు క్రిస్టియన్ రిలీజన్ టీకెట్టు యొక్కటి గవర్నమెంటు ఇన్ టెండెన్స్ మెడికల్ స్కూలు విద్యార్థికి వచ్చు కాలేజీ యెదుట గన్వించినది. దానిని నెంబరుస్టేట్ ఎంక్వైరింగ్ ఆఫీసరుకు పంపబడినది. దానియజమాని వారినుండి గ్రహించవచ్చును.

శ్రీ భక్తవిజయ కాలక్షేపము:- 22-12-28 తేదీ ఆదివారం రాత్రి 9 గంటలకు చింతాశ్రీటెం స్వామివారిగారు తోడ్డు నెం 304 వద్ద శ్రీమత్ మంజుళరావు భాగవతం గారు "కమలాకర" "పురందరదాసు" "మంగళసూప్తి" గూర్చి తెలుగు భాషలో సుచితకాలక్షేపమును జరిపెదరు.

జి. హెచ్. వీరన్నగారి గుచ్చి బాయ్స్ కంపెనీ, మైసూరు:- 22-12-28 తేదీ కవివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు వాల్టాక్కు తియ్యటనందు (పిత్తవాడ నాటకశాల) "రుక్మిణీసారం" నాటకమును ప్రదర్శించుదు. ప్రజాదరమును చూడగలందలకు విక్రీయి ప్రార్థించుచున్నాడు. కె. ఎం. కాగప్ప చెట్టి, కంట్రాక్టరు.

మద్రాసు గానపరివత్తు-ఉచిత సంగీత ప్రదర్శనము:- 22-12-28 తేదీ కవివారం సాయంత్రం 5 గంటలకు వచ్చుకృష్ణవలన వద్ద శ్రీయత సి. శుబ్బారావుగారు "దక్షిణదేశ సంగీతములో రాగ, భావ, 24 శ్రుతులు" గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. పిమ్మట యీశ్వరన పెర్మనబడిన వారిచే సంగీతము ప్రదర్శింపబడును.

- గాత్రము — ఎస్. గణకరిఅయ్యగారు.
- ఫిడేలు — శారాయణస్వామయ్యరు.
- మృదంగం — పార్థసారథిగారు.
- అందరూ ఉచితముగా రావచ్చును.

నవ యశస్వినీ రిజిస్టర్డు

25 మాత్రలు సీసా రు 2-0-0.

నీరైపోయిన శుక్లమున గట్టిపరచుటకు ముత్రసిద్ధమైనది. ముసలితనమున, నపుంసకత్వమున తొలగించి, నవయశస్వినీమిచ్చును. నరములకు బలము కలిగించి, సంతానమును పుట్టించు నటుల చేయును.

మిపు తరములు రహస్యముగా నుంచెదము.

కా మొ ప క ర టి

చెడిన నరములకు బాగుచేయుటకు పైపూత మందు గ్యారంటీగా పనిచేయుటలో, ప్రసిద్ధిపొందినది.

వి. పి. చార్మిణి. సీసా 1 కి రు 1-0-0.

ఆనందబావాణి ఆశ్రమం,

4856 గవర్నమెంటు, బెజవాడ.

సాగనైన మా వెండిసామగ్రి

మిక్కిలి నవీనమైనట్టియు, మంచి పనితనము గలిగి అందముగా తయారైనర్పబడిన మా వెండిసామగ్రి మీ ఇండ్లయందుంచిన ఎట్టి యింటికైనను నూతనకాంతిని చేకూర్చును.

అట్టి సామగ్రి చే మీగృహముల నలంకరించుకొనుడు.

సురాజ్ మల్ లల్లాభాయ్ అండు కో.,

మంచిశిల్పులు, చిత్రకారులు.

313, యస్సెనేడు, మద్రాసు. 135, బిగ్ బజారురోడ్డు, తిరిచినాపల్లి.

ఇం జె క ను లే హ్య ము

(రిజిస్టర్డు)

నిమిషమునకే గొప్పగుణము. 40 దినములకు నరిపడు 5 తులీ డబ్బీ రు. 40 ఇంతవరకు యిట్టి బొవధరాజును లేదు

ఎట్టిరోగము యెట్టి కష్టదశలోనుండినను దివ్యముగు క్షేత్రనిచ్చి రోగముల నూపి, వంశముల నిల్పునట్టి ఘనోపదేశమును ప్రపంచములో యిట్టి మహోత్సాహమునకే మేరిచేతను తయారుచేయబడియుండలేదు. వటాల్ పప్రకటనల గాంచి మోసపోయినవారు దివ్యోపదేశముల తృప్తికరములగు గొప్ప చిక్కుల నొందెదరు. కుష్ఠరోగములు, కుష్టుప్రణామములు, సవ్యామి, సౌగంధ్యములు, మూర్ఛ, పిచ్చి, చెవుడు, మకూచికములు, వాటి అంగవైకల్యములు, గ్రుడ్డి, నపుంసకత్వము, రోగములు చెప్పినట్లు నివారణ చేయును. గ్యారంటీ. గ్యారంటీ. 5 రులములకు తక్కువగా రోగరారు. అట్లు వంపుటకు పీయడము.

నిమిషమునకే సారీ రోగిని మంచితిలోనికి దెచ్చును. పూచీగా ఒక్కమోతాదుకే మంచుగుణము. జర్మనీ, జపాను, యంగ్లండు, అమెరికా, యిటలీ, బర్మీ, గ్రీసు, ప్రాన్స్ అస్ట్రేలియా, ఆఫ్రికా తదితర మహాదేశములందున్న మేధావంతులు దీని నిర్మాణ రహస్య మెరుంగరు. ఆంధ్రమండలమునందలి మాచేతనే తయారుచేయబడినది. ఈ బొవధములమున మీరోగము గుడరనిచో మీసాము మీకు నిరాశేషంగా తిరిగిపంపివేయుదుము. వివరములకు 2 అలీ స్టాంపును, కేటలాగునకు రు 1 నిచ్చి పంపించవలెను. కార్డువాసిన జవాబియ్యబడును.

ఆర్డరుతో పగముసామున్ను, రోగియొక్క ఛాయాపటము పంపించవలెను. అనేకులు ఏజన్సీ లీయడని ప్రాయము న్నారు. వారీక్రంద నిబంధనలు గమనించవలెను. మద్రాసురాజధానిలోనివారు రు 800 ల్ను యితర రాజధానీలవారు రు 500 ల్ను 4 రాజులు చెల్లించవలెను. వీరికి ఏజన్సీ లీయబడును. ఇంగ్లండు ఏజన్సీలవరములు వలయువారు 8 అణాలు తపాలబిళ్లలు పంపవలెను

ది జర్మన్ ఇన్ జెక్షన్ లేహ్య మాన్యుఫేక్చరీంగు కంపెనీ, (రిజిస్టర్డు)

5014 వృద్ధగౌతమి, గాడిలంక, ముమ్మిడివరంపోస్టు (ఈస్టు గోదావరిజిల్లా).

మ.రా:- అనేకులు నెల తగ్గింపునుచున్నారు. వారికట్లు తగ్గిందేమని విన్నవించుచున్నాము.

మద్రాసునగరమునకు నీటిసప్లయ

రెడ్డుహిల్స్ చెరువునీటిమట్టును ప్రస్తుతము 436. 5 అడుగులున్నది. గతసంవత్సరమున నీటిమట్టుమందే 41. 93 అడుగులుండెను. కాబట్టి మద్రాసునగరమునకు నీటిసప్లయగూర్చి ఆరు రకపరిపాలన యవసర విశ్చయ గాన్పించెదరు. రెడ్డుహిల్స్ చెరువునకు ముఖ్యధారమును చోళవరంచెరువునకు కొర్రెలిసది నుండి నీటినిదెచ్చు అప్పరసప్లయ కాలువన మరమ్మతులు గుమారు రూ. 90,000 ల ఖర్చుతో ప్రభుత్వమువారు గాంచి యున్నారు. ఇందులో పగముఖర్చుకు మద్రాసుకార్పొరేషను వారు భరించియున్నారు. ఈ మరమ్మతులవలన గతవర్షపు నీరు చెరువులోనికి పూర్వముకంటె నిప్పుడు చాలాధికము గాచేయున్నది. ప్రస్తుతమున్న తడితూములుగాక మరి యొకతూములుగూడ నిర్మించబడుట వలన మద్రాసునగరమునకు నీటిసప్లయసమస్య పూర్తిగా పరిష్కరింపబడవచ్చును.

రెడ్డుహిల్స్ చెరువునవద్దనున్న వ్యవసాయదారుల చెన్నయ్య మెంబరుగారి కిటీవల దాఖలుచేసికొనియుండిన విస్తృతములపై, వ్యవసాయదారులగుడ నీరు విడిచిపెట్టబడుటకు ఉత్తమ భారీచేయబడినదని తెలియుచున్నది ("మద్రాసు మెయిన్")

మాంబళం ఆంధ్రనభ:-

ఈ సభవారి రెండవ సాధారణ సమావేశము 23 వ తేదీ ఆదివారమునాటి సాయంత్రం 5 గంటలకు సభాకార్యాలయమునందు జరుగును. కార్యనిర్వహణానంతరము మ-రా-రా-శ్రీ, మంకాల శ్రీచరిత్రాగారు "తెనుగు తమిళ భాషల సంవాదమును" గూర్చి ఒక వ్యాసమును చదివెదరు. ఆంధ్రులందఱును విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

రాకపోకలు:- రైల్వేల ఫీఫ్ కమిషనుకు సర్ ఆఫ్ఫీసు చీఫ్ గారు సతీసమేతముగా నేడుదయం మద్రాసుకు వచ్చిరి.

పోస్టు మాస్టరు జనరలు సి. హెచ్. మలాఖాగారు నేడుదయం మద్రాసుకువచ్చిరి.

శ్రీయతులు కె. శాన్ కేవలరావు, భక్తవల్లభారాయుడు, టి. ఆదిశారాణం కెట్టి గార్లు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి కలకత్తా కాంగ్రెసుకు హాజరగుటకు వెడలిరి.

దా! శుబ్బారాయణగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి కుమారమంగళమున కేగిరి.

31 బి. జి. శారాయణస్వామి కెట్టియరు బొంబాయి నుండి నేడుదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

ఫీఫ్ యంజనీరు లింగార్డుగారు బెంగళూరు పోయిరి.

పాబ్ కో రంగులు

అన్ని పనుల కుపయోగపడును.

మీడబ్బుకు నరియైన విలువను పొందనగును.

పాబ్ కో రంగులు ఎట్టి విపరీతపు టెండలకైనను, వానలకైనను, పగులుటగాని, కాంతి తగ్గుటగాని, లేక చాలకాలమువరకు నుండును.

వివరములు కోరువారలకు ప్రముఖునిచే నల హాలు ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ అపూర్వతరుణమును పోగొట్టుకొనకుడు. వెంటనే వ్రాయుడు.

మాస్సీ అండ్ కో లిమిటెడ్,

5166 పోస్టుబాక్సు 60, మద్రాసు.

క్రికేటులైన ఆర్యా వైద్య చావలి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు-వైద్యపురము

వీరు 19-12-28 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు వారి స్వగృహముందు 87 వ యేట స్వర్గములైరి. వీరు క్రికేటులైన మహామహోపాధ్యాయ పరమహంస రంగాచార్య అయ్యవార్లంగారి అనుగుళియులు. వీరు విశాఖపట్టణమున లండన్ విశ్వవిద్యాలయంలో 45 సంవత్సరములు ప్రధాన సంస్కృతి పండితులుగానుండిరి. స్వకే ఆయుర్వేదమునందు గట్టి ప్రజ్ఞ పంపొందిన మహానీయులు. ఇంటియకాక వ్యాకరణము, ధర్మశాస్త్రము, జ్యోతిశాస్త్రమునందువీరికి అసాధారణ ప్రజ్ఞ. వీరు బీదలపట్ల వైద్యవిషయములో కల్పితకవులంటి వారు. ఇట్టి వారి ఆశ్చర్య భగవంతుడు కాంతిలంగతేయంగాక. వీరి కొమారులు శ్రీ శారాయణశాస్త్రిగారు. (విశ్రుతు.)

డాక్టరు అన్నారీగారు కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును బహిరంగపరుచుట

“ఖద్దరు ధరించెద మని నేడు ప్రతిపాదించును”

ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితులకు తగిన గృహపరిశ్రమ ఖద్దరు రొక్కటే. దేశములోని బీదజనులతో సంపన్నులకు సంబంధము కలుగజేయునది ఖద్దరే. కోట్లకొలది భారతప్రజల దారిద్ర్యమును బాపి దేశ ముయొక్క పాదగృహమునకు తోడ్పడునది ఖద్దరు రొక్కటే. అన్నమునకును వస్త్రమునకును అల్లుడు చున్న సమయము కల్పవృక్షము ఖద్దరే.

డా॥ అన్నారీ

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—ప్రజలయొక్క హక్కు మిమ్ము మాట్టుచున్న పనులయందు భారతజాతీయ మహాభాగ్యక్షుడగు డాక్టరు అన్నారీగారు నేడు సాయంత్రము ఆనంబులకు కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును బహిరంగపరచిరి. మిక్కిలి యశ్రయమును ప్రేక్షణీయమున నగు బహిష్కారమునందొక్క పేరుమీదగా మోగుచున్న మంగళతూర్యభూషణము ప్రజల హృదయమును దెను. జాతీయ భావనలను ప్రేరేపించు ఆదర్శమున, తయై కాంతిసంతోషముగా జేయుచున్న విద్యుద్దీపకాలికా ఉన్నత ప్రదేశమునండి మానవశక్తియులకు దిగ్భిముగ గల్గించు ఆత్మార్థ కాంతిపుంజమును నెదజల్లు నొక గొప్ప దీపము నక్షత్రముల మధ్య నలరారుచున్న నికాకరునివలె నొప్పుచుండెను.

సభాపతిక నలంకరించిన ప్రమాణులలో పండిత జగదీశ చంద్రాచారి, సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ, ఎన్. సి. బాబ్జోలీ, కాసింబాబు మహారాజగారు, శ్రీమతి సుబ్బాబేరి, సర్. డి. సి. సర్వాధికారి, జి. యల్. మెహతా, మా లా నా ఆల్బర్ట్ కలమ్ ఆజిద్, మా లా నా జఫర్ అలీఖాన్, లాలా శంకరలాల్, సర్వేంద్రచంద్రమిత్ర, కనీష్క అహమ్మద్, జి. సి. గుప్తా, సర్వేంద్రకాబ్జీ, మృదాల కాంతిబాగుగారు లుండెరి.

డాక్టరు అన్నారీగారు రమణీయముగా నలంకరింపబడిన జీడికమిడి గొంపాబడి యచ్చట నుభవోపశ్చయము సచ్చిరి. ప్రదర్శనమునందు ఖద్దరునకొసంగిన ప్రాముఖ్యత, ప్రభుత్వము వారు ప్రదర్శనమునందల చూపిన యాదానీత, ప్రదర్శనము భారతభిక్షులను నెట్లు వృద్ధిచేయునది మొదలగు విషయములను గూర్చి మాట్లాడించి, ప్రదర్శనమును బహిరంగపరచుననెదని డాక్టరు అన్నారీగారిని కోరెను.

అన్నారీగారి యుపన్యాసము

డాక్టరు అన్నారీగారి యుపన్యాసవివరము:

ఖద్దరునకు మనమెంత ప్రాధాన్యమునొసంగినను ఒసంగవచ్చును. మీ ప్రదర్శనమున ఖద్దరునకిచ్చిన ప్రాముఖ్యత మెచ్చుచెప్పుటకు నలనుపడదు. ప్రదర్శన కాలంలో ప్రదర్శింపబడిన చిత్రపటపులను చూడకబోవుటవలన వానిని గూర్చి వివరించగల సిద్ధిలోలేను. నేను చెప్పుచుండుటయు ఒకందుకమేలే. నేనంతయు చెప్పినయెడల మీరు స్వయముగా చూచి పొందగల ఆనందము కొంతవరకు తగ్గిపోవును. కాని ఒక్కసంగతిమాత్రము చెప్పగలను. మీరు ఖద్దరుకొసంగిన ఆగ్రహము మిక్కిలి తగియున్నది. ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితులకు తగిన యన్న పరిశ్రమనుగట్టించే అసంఖ్యాకములగు బీదజనులతో సంబంధము కలుగజేయునది ఖద్దరుపరిశ్రమయే. ఆకలివాదభార్యలకు యిట్లుండి వడుచున్న కోట్లకొలది ప్రజల కిదియే అన్నపూర్ణ. సామ్రాజ్యవాదులు, సంపన్నులును నూలువడుగులవలనవచ్చు ఆదాదబ్బులనుజూచి నవ్వికొకొకరు చేయుదు. ఏకలచేయువాడను, వడుకువాడను, నేయువాడను సంపాదించునది చాలతక్కువ యని అనేకలు పరిహాసముచేసిన చేయనిండు. మన ప్రజల కొద్ది రాబడికి కొకాడు ఆదో, బేడో కలిపినయెడల కొంతవరకు వారి సిద్ధి బాగుపడుననుటకు సంశయము లేదు. దారిద్ర్యమును, వస్త్రాభివృద్ధిని లేకుండ జేయుట కిది యిందకనవము వంటిది. కావున దానికొక ప్రాముఖ్యత యొసంగినను ఒసంగవచ్చునని నేను చెప్పియుంటిని. మన దేశములో నత్తవస్త్రమైన ఖద్దరును ధరించుటవలన చెందు విధముల తృప్తికలుగును. మనకు కావలసిన రకములన్నియు లభించుట ఒకటి. మన మీ తృప్తికలుగు వృద్ధిచేయుటవలన మన సహోదరులకు సాయము చేయుట నుద్దేశ్యము. కాకుండా వలసిన ఖద్దరు నొకకడు, నేనెట్లు ధరించగలను అని చెప్పుట కెప్పుడు సాధ

కాకమేమియు లేదు. మనకంత పన్నుట్టులు కావలసిననను, మనకెట్టిరకములు కావలసిననను అవి యిప్పుడు దొరకను. ఇది వరకు ఖద్దరు ధరించుటకు పూనుకొననివారు, యిప్పుడు ప్రారంభింతురని కోరుచున్నాను. ఖద్దరు తప్ప మరేట్టుకూడ కట్టునని ఈనాడు మీరు ప్రతిపాదించుడు. స్వేచ్ఛానూచకములగు ఖద్దరు దుస్తులను మీరు త్వరతో ధరింతురగా! సోదర సోదరిమణులారా, ఈ ప్రదర్శనముచేయు మేలు ఆర్థికమున నేను నమ్ముచున్నాను. మనదేశములో తయారగువస్తువుల బట్టల కొల్లలు కొల్లలుగా ప్రదర్శింపబడినవి. మీరందరు వాని వినియోగించెదని నా కోసందియములును లేవు.

ప్రదర్శనవర్తన

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనములో భాగములు, దుకాణములు కలసి నెయ్యికివైగానుండెను. వానిలో ఖద్దరుకాళు, బోధనాకాళు, ఆరోగ్యకాళు, లలితకళాకాళు, భారత సోదరీ మణులు చేసిన చిత్రపటకాళు, యంత్రకాళు, వ్యవసాయ కాళు, ప్రకటనకాళు, విశోధనము.



డా॥ ఎం. ఎ. అన్నారీగారు

నిన్ను కలకత్తాలో కాంగ్రెసుసంవత్సరమున భారతీయ వస్తుప్రదర్శనప్రారంభోత్సవము జరిగిరి.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

ప్రదర్శనమునందు దగ్గస్థానము ఖద్దరున కొసంగబడినది. ప్రదర్శన ద్వారముకడ భారతజనని గొప్పయి త్రిదిగ్రహముండెను. ఆమెపాణిపంకజవృక్షమున భాస్వతమున త్రుతియు నుంచుబడినది. ప్రేక్షకులు మేడమెట్లెక్కి ఆవరణమును తిరికించుటకు తీలయ్యెను. బహిష్కారమునంద రాట్టుముమీద నూలువడుకుచున్న ఒక సోదరీ శిశువిగ్రహ మునున్నది యుండెను. విద్యుద్దీపములు ప్రదర్శనకాలము కాంతిసంతోషముగా నొనర్చెను. గోడలమీద ఖద్దరును అంగైయు లెట్లు నాళముచేసికో, ఇక్కడు ప్రవాహమున కెదురీతయైనను పరిశ్రమ యెట్లుభివృద్ధి నొందుచున్నదో తెలియజేయు చిత్రములు ప్రేరేపకములు యుండెను. వివిధ కాంగ్రెస్ సంఘములు మిక్కిలి ప్రశస్తమగు వస్త్రముల నంపిరి. ఎటువంటి బట్ట కావలసిన వారికి అటువంటి బట్టలు దొరకును.

వ్యవసాయశాఖ

ఈ శాఖ క్రొత్త కద్దరినై నయేర్పాటు చేయబడినది. పాలములో పండు వస్తువుల లాకచోటను అడవులలోనుండి సంగ్రహించిన వస్తువు లింకాకనోటను ఉద్యానములయందు వండింపబడినవివస్తువు లింకాకనోటను అమ్ముబడియుండెను. అనేకరకముల భూములు, వానిలో నెండువంటలు ప్రదర్శింపబడినవి. భారతదేశములో తయారగుచున్న ఎరువులు నిదేశములయందు ప్రయోగమున్న ఎరువులు

తో నెట్లు పోటీచేయుచున్నవో తెల్పబడినది. పంచాంగవ్యవసాయకళాశాలలో భారతదేశమునందలి వివిధ భాగములసిక్కులు చక్కగా ప్రదర్శింపబడినవి. వ్యవసాయసంబంధమైన వనిమట్లు చిత్రపటపులు చాల అక్కజీయముగా ప్రదర్శింపబడినవి. యావతులు వ్యవసాయము చేసే భూమి సారమెట్లు పిండ గలలో చక్కగా తెలుపబడినది. ప్రతికటుంబము కొద్దిబట్టు పెట్టి మారగాయలు ఎట్లు వండించుకొనగలరో తెలియజేయుటకై ప్రదర్శనమున నొకచిన్న తోట వేయబడినది.

టిప్పరా సంస్థానమునుండి వచ్చిన వస్తువులు ఆకర్షణీయముగా ప్రదర్శింపబడినవి.

యంత్రశాఖ

ఈశాఖ లెండుభాగములుగా విభజింపబడినది. ఒకేవానిలో పనిముట్లు, చిన చిన్న యాంత్రపనామానులు, యంత్రములు ప్రదర్శింపబడినవి. రెండవవానిలో నీటిసాగుకై యంత్రములు, ఆయిల్ ఇంజనులు, మోటారుట్రక్కులు, పిండిమరలు, బియ్యపుమరలు, నూనెతీయు మరలు, పెన్సిలీయుటకై యంత్రములు, సోదావాటరుచేయు యంత్రములు, నిప్పు ఆక్సయంత్రములు, ఇన్స్ట్రీనేయంత్రములు, యంత్రాధి. అవసరముగు అనేక యంత్రములు ప్రదర్శింపబడినవి.

లలితకళలు

ప్రఖ్యాతచిత్రకారుడు గు. గంగేంద్రశాస్త్రి తాగోడగారి ఆజమానమీది కల్పింపబడిన ఆత్మార్థభవనములో వివిధ ప్రాంతములనుండి వచ్చిన చిత్రపటపులు ప్రదర్శింపబడినవి.

స్త్రీలు చేసిన చిత్రపటపులు

ఈశాఖ మిక్కిలి ప్రేక్షణీయముగానున్నది. కట్టుపనులు, తివానీత, నగిషీపనులు, తోటకనులు, మిథాయిచేయుట, మొదలగువలలో భారత శారీరములు యంత్ర స్త్రీలకు తగ్గిపోదు. ఈవిషయములను బోధించుటకు వివిధ స్త్రీవిద్యాల యములలో నేర్చుచున్నాడు.

ఆరోగ్యకాళు, బోధనాకాళు ప్రజలకు ఆరోగ్యవద్ధులను చిన్న తరీకొలను నడుపుట మొదలగు విషయములను బోధించుచున్నది. గ్లాసుసామానుచేయుట, రంగుజేయుట, ఛామీ పటములతీయుట, బట్టలకుట్టుట, బొమ్మలు చేయుట, తోసీలుచేయుట మొదలగు వరీకములు ప్రదర్శింపబడినవి.

బెంగాలీ చిత్రకళ

బెంగాలీ చిత్రకళాశాలలో బుద్ధిమనుజులుండి అన్నము తీసికొనుట, చైతన్యము తల్లివద్దకు భాగ్యార్థులను వెలపుకొనట, కాళిందము ఛాటి పోవుట, హోయోసాం బోధచేయుచుండుట, అష్టాంశ ముఖర్జీగాన దోపతి కట్టుకొనియున్నట్లు చిత్రంపబడిన విగ్రహము, కర్మాగారములో ఆచార్యరాయగారు పనిచేయుచుండుట, ఇంజనీరింగు కాళిలో రాజేంద్రుని ఘనత, దేశభాంధవుడు భాగ్యతోడను, పుత్రునితోడను పీఠిలో నిలిచి ప్రజలకు సందేశము నొసంగట, మిక్కిలి మనోహరముగా చిత్రంపబడి యున్నవి.

బాహుబలప్రదర్శనము

అభివృద్ధిమండల కోడి రామమూర్తిగారన, శ్రవంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన ములుడు గామాగారును బాహుబలప్రదర్శనముచేసి ప్రజలకు ఆహ్లాదము కలుగజేయుచున్నాడు. మధుక గంభీరవర్మయన అనేక వాద్యములు ప్రేక్షకులకు మిక్కిలి ఆనందము గొల్పుచున్నది.

ప్రదర్శనమును సందర్శించిన ప్రతివాడును చిత్రచిత్రములను గాంచి యానందసారగమున దేలియాడుననుట ధ్రువము. మరియు భారతజాతి అభివృద్ధినిండుటకై గల సాహిత్యము లన్నియు కండ్లకు కట్టినట్లుగఱచుచున్నది. (కీ.రా.)

మ ద్రా సు

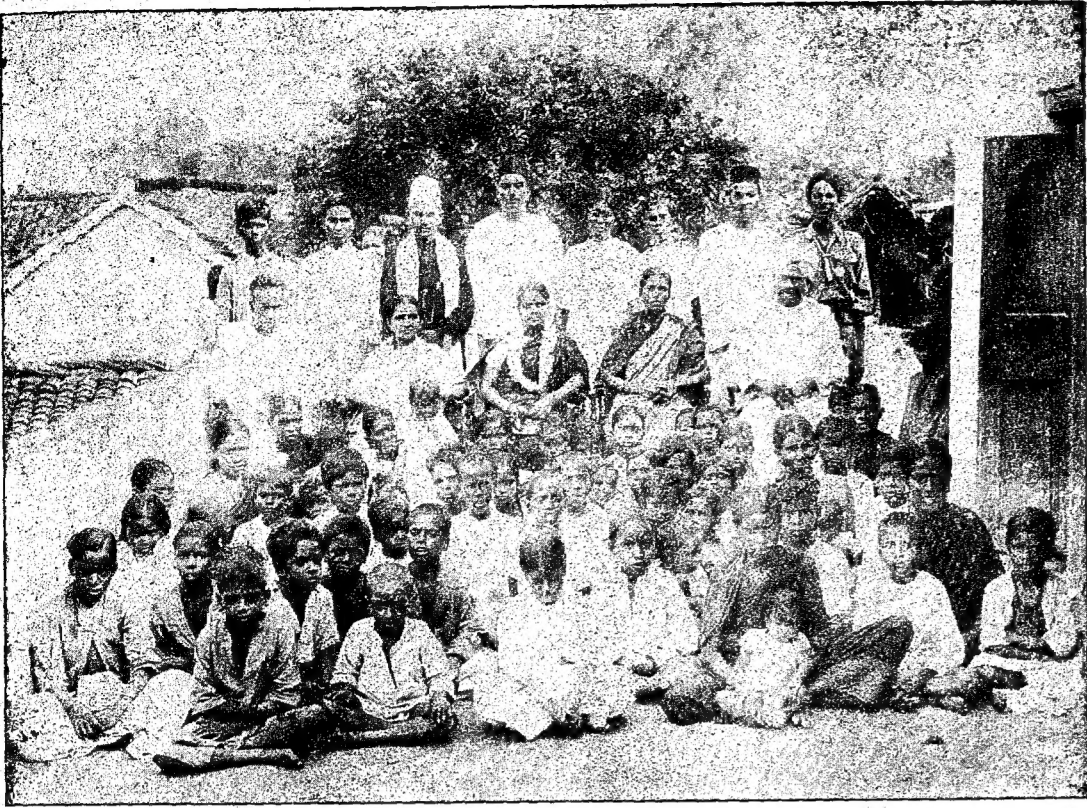
పం దె ము లు

1928 - 29.

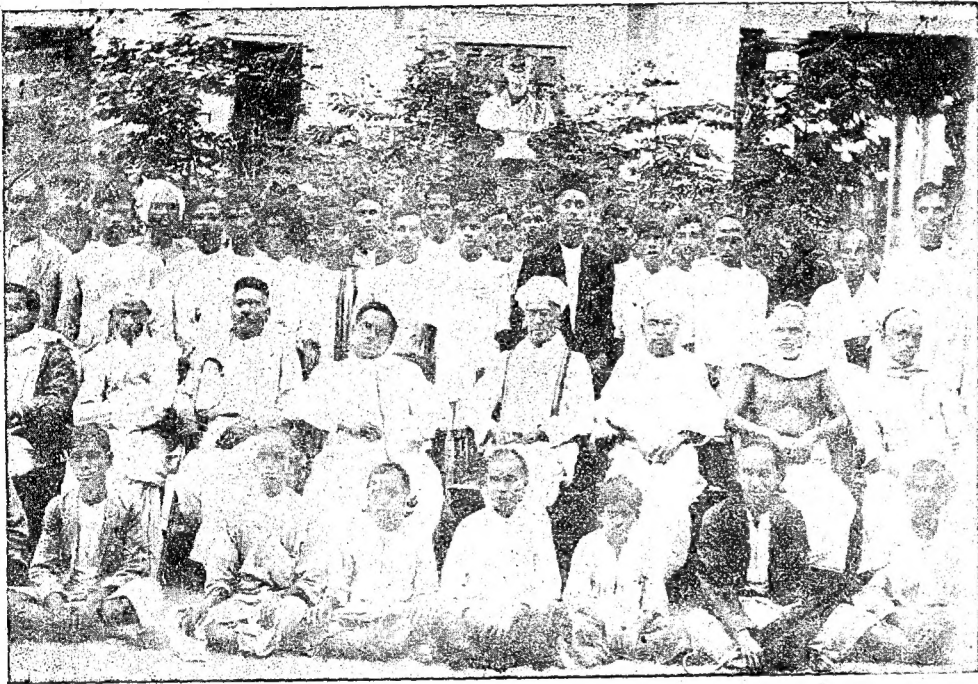
వింటర్ మీటింగ్

శ ని వారం.

డిసెంబరు 22 వ తేది



బి.సెంటు కిశుసంరక్షణాలయ వార్షికోత్సవము నందు (పెరంబూరు) వ్యాః ముల్ల వెంకట సుబ్బరావుగారి పతి అధ్యక్షత వహించెను. (ప్రె. ఫో. థీ)



స్వదేశమిత్రుల కార్మికసంఘ వార్షికోత్సవమునందు ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సంపాదకు లగు సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వారీత్రక్కను కూర్చుచున్నారు. (ప్రె. ఫో. థీ)



ది. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు వంతులుగారికి బొంబాయిలో స్వాగతము భారతసంస్థానముల ప్రజలతరపున ఇంగ్లాండుకు బోయివచ్చిన వివాహబహదరు వంతులుగారికి బొంబాయిరేవులో దిగిన వెంటనే స్వాగత మొదలగుచుండెను.



ప్రత్యేక క్రిస్మిస్ సదుపాయము:
అమోఘమైన పనితనము గల అన్ని రకముల ట్రాప్సీలు మిక్కిలి చౌకగా దొరకు భవనము.

1497

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్,

4003

నగర కేట:- పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగురుపూరు సిటీ.



భారతవేదాంతమహాసభాధ్యక్షు లగు (ప్రిన్సిపాల్స్ (భవ) గారికి సెంట్రలు స్టేషనువద్ద స్వాగతము. (ప్రె. ఫో. థీ)



మాన్యు తామసు అరుల్ గారు

కరై కాలి మునిసిపల్ అధ్యక్షులు శ్రేంచి ఇండియా కానసభా అధ్యక్షులుగ 15-వ శేడీన ఎన్నకొనబడిరి. ఈ పదవి బొందుటకు ప్రభుభారతీయులు. (ప్రె. ఫో. థీ)

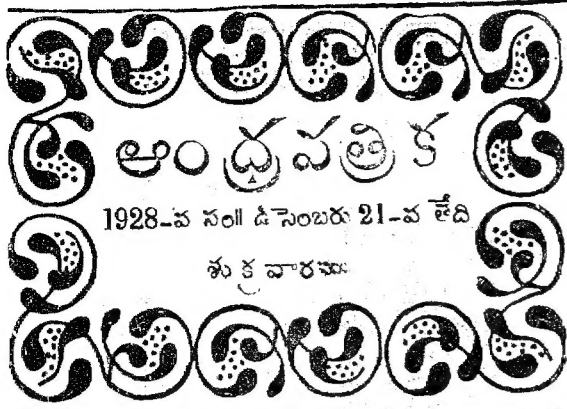


డా॥ అప్పాద్వేదుల లక్ష్మీనారాయణగారు ఎం. ఎ. విజయనగరం కాలేజీలో ప్రొఫెసరు. వీరు ఇండియా ప్రభుత్వవాతావరణశాస్త్రజ్ఞులుగ నియమింపబడిరి. (ప్రె. ఫో. థీ)



ఎ. శివరామను గారు

కి॥ శే॥ సదాశివయ్యగారిమకుడు, బొంబాయిలో డిఫెరెంట్ అను స్టేషనునందు కేరళ బొందుటకు నియమింపబడిరి. (ప్రె. ఫో. థీ)



కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము

కలకత్తా నగరము నిన్నటిదినుముననే ప్రారంభమయిన వని తెలుసుకొన్నాము. డాక్టరు అన్నాగారు కాంగ్రెసు ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవమును నిన్నటిదినుము జరిపిరి. కాంగ్రెసు నభివృద్ధిపాటు ప్రదర్శనములుగూడ చాలకాలమునుండియు జరుగుచున్నవి. ప్రదర్శన కార్యదర్శియగు నర్కారుగారు తెలిపినట్లు, 1906 సంవత్సరమునందు ప్రథమ కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము కలకత్తానగరమున జరిగెను. అప్పటి రాజప్రతినిధి మింట్లో ప్రభువు గారు, ప్రదర్శనమును ప్రారంభించిరి. స్వదేశీని, విదేశీయులను స్వదేశీయనియు, కృత్రిమమును స్వదేశీయనియు, మింట్లో ప్రభువుగారు విభజించిరి. కృత్రిమస్వదేశీయను, రాజకీయోద్దేశ్యములచే ప్రేరితమయిన స్వదేశీయుడమని వీరి యుద్దేశ్యము. దీనియందు బహిష్కారము చేరి యుండును. మింట్లోగారి విభజనమును, జాతీయవాదులు నిరసించియుండిరి. అట్టి విభజనమున కవకాశము లేదనియు, రాజకీయ అర్థిక, పారిశ్రామికాది విభాగముల మధ్య అడ్డగోడల బెట్టుటకు వీలులేదనియు, వివిధోద్దేశ్యములకును నన్ని హితసంబంధముగలదనియు నాయకులు సూచించిరి. అప్పుడు పాలకులచే ప్రదర్శనములు తెరువబడుచుండెను. ఇప్పుడు సుప్రసిద్ధ దేశనాయకులచే నివి తెరువబడుచున్నవి. ఈమారు, మదరాసు కాంగ్రెసునభివృద్ధి కథ్యక్షత వహించిన, డాక్టరు అన్నాగారు ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట తలపించెను.

ప్రభుత్వమువారి ప్రదర్శనమునకు ధనసహాయము జేయనందులకు చింతింప బనిలేదు. స్వశక్తిపై నాధారపడుటయే, భారతీయుల పరకు ధర్మము. కలకత్తా కార్పరేషనువారు ఇరువదియైదువేల రూపాయల విరాళమునిచ్చి, దేశీయ ప్రదర్శనములపై గల అభిమానమును వ్యక్తపరచిరి. స్వదేశోద్ద్యమమే స్వాతంత్ర్యాభిలాషను బలపరచెను. గాంధీ మహాత్ముడు కద్దరే స్వరాజ్య సాధనమని బోధించి యుండెను. మిల్లువత్తములకు ప్రదర్శనమునందు చోటియక, ఏ తన్నిర్వాహకులు గాంధీమహాత్ముని ఆదరము బడయగలిగిరి. ప్రదర్శనమునందు, కద్దరు శాఖ ప్రాముఖ్యము బడయుట వింతగాదు. డాక్టరు అన్నాగారు కద్దరును గూర్చి నొక్కొక్కాణించిరి. కద్దరే భారతీయుల దుర్దశను తొలగించి, వారికి ఆర్థిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముల నొసగగలదు. జనసామాన్యమునకు సంబంధించిన దీ పరిశ్రమయే. వీరు సంతుష్టి చెందుచో, దేశమభివృద్ధి గాంచును. భుక్తిముక్తి నొసగు కద్దరు సాధనమును పూర్తితో చేపట్టుట యావశ్యకము. స్వరాజ్యసిద్ధికి స్వశక్తిపై

నాధారపడగోరుచున్నపుడు, కద్దరును ఇతర గృహ పరిశ్రమలను పెంపొందించుట ముఖ్యవశ్యకముగాదా? స్వరాజ్యసాధనములను కాంగ్రెసునభివృద్ధి, అఖిలజాతి సమావేశమును నిర్ణయింపనున్నది. కద్దరును ప్రధాన సాధనముగ గైకొనుట లాభకరము.

స్వదేశీయుడమము స్వరాజ్యమునకు సాధనమని, లోకమాన్య తిలకు, దాదాభాయి నౌరోజీ మున్నగు మహనీయులు వాక్రుచ్చియుండిరి. గాంధీ మహాత్ముడు స్వదేశీ యుడ్యమమునందు, కద్దరుకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్య మిచ్చెను. దీనిని వ్యాపింపజేయుట కింత కన్నను అనుకూల తరుణముండజాలదు. కద్దరువిషయమై యింతవరకు నాయకులు తగిన కార్యదీక్ష జూపియుండలేదు. ఇప్పటి వరకు జరిగిన యభివృద్ధికి గాంధీమహాత్ముడే మూలకారకుడు. మహాత్ముని ప్రయత్నముల కికనయినను ఎల్లరు తోడ్పడి, కద్దరును వ్యాపింపజేసి, విదేశవస్తుబహిష్కారమును రాబోవు సంవత్సరములోఁగల పూర్తిజేయుట యత్యంతావశ్యకము ఇంకను ఎంతకాలము, కేవల వాగ్విజృంభణముతో కాలము గడుపుట? ఇంకను ఎంతకాలము ఫలరహిత మగు వాదప్రతివాదములతో ప్రాద్దుబుచ్చుట? ఉపన్యాసములకును చర్చలకును ఒకపరిమితి గలదు. ప్రజలు కార్యదీక్షబూనినగాని, యీ చర్చలును, సిద్ధాంతములును దేశము నొక అడుగయినను ముందుకు దీసికొనిబోజాలవు. డాక్టరు అన్నాగారు తెలిపినట్లు, భారతీయులకు కద్దరే జాతీయ వస్తువు. స్వాతంత్ర్యమున కిది చిహ్నము. ఇట్టిచిహ్నము నెల్లరును వాడుట, ప్రయోజనకరము. ఖద్దరుశాఖ యెదుట భారతమాత ఒక చేతితో వడ్లను వేరొకచేతితో దూదిని గ్రహించినట్లు, విగ్రహము నిర్మింప బడెను. స్త్రీ యొక్క రూపమును త్రించుచున్న విగ్రహము స్థాపించబడెను. తిండియు, బట్టయు ప్రజలకు ముఖ్యవసరములు. భారతమాత తిండికిగాను పంటల పండించుచున్నది. వస్తువునకుగాను, ప్రత్తిని పండించుచున్నది. వీరిని నుపయోగించుచో, ప్రజలకు నమ్మదీ ఏర్పడును. కొరతలుదీరును. భారతమాతృవిగ్రహము తన తనయులను తగులిని సంబోధించుచున్నది. ప్రదర్శనమునందు వ్యవసాయశాఖ గలదు. చిత్రకళాశాఖ గలదు. స్త్రీలు ప్రదర్శింపగల వస్తువులకుగాను ప్రత్యేక శాఖగలదు. ఆరోగ్యశాఖ, విద్యాశాఖలు గలవు. పంగదేశపు బెన్నత్యమును చెలుపుటకు ప్రత్యేక శాఖ ఏర్పరపబడెను. దేశబంధు మందిరమునందు, దాసుగారు పయోగించిన వస్తువులు ప్రదర్శింపబడినవి. ఇది ఎల్లరకు యాతాస్థలముగ నుండగలదు. దేశబంధుదాసుగారిని స్మరించి, గౌరవించుట కీ మందిరమునకు వెతలుట యవసరము. గొప్ప బుర్రాలులచే, బల్లప్రదర్శనములు గావింపబడుచున్నవి. సంగీత ప్రదర్శనము గూడ జరుగుచున్నది. వివిధ శాఖలతో శోభిల్లుచు, భారతీయ పరిశ్రమలను కళలను వ్యక్తపరచుచున్న కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము, కాంగ్రెసుకు వెతలు ప్రతినిధులకును ప్రేక్షకులకును నిజమయిన ఆనందము నొసగి, వారిని కార్యోత్సాహపరుల గావించుటకును, స్వదేశోద్ద్యమాభిమానుల గావించుటకును తోడ్పడునని నమ్మెదము. మిగిలిన సభల విజయమునకు, కాంగ్రెసు ప్రదర్శన విజయము తోడగు గాక!

హిందూవత్రి కానుబంధసంచిక

1928 సంవత్సరపు హిందూవత్రికానుబంధసంచికను కృతజ్ఞతతో గైకొనుచున్నాము. ప్రస్తుత సంచిక పూర్వసంచికల నన్ని విధముల మించుచున్నది. సాగనగు త్రివర్ణ చిత్రపటములతోను, ఛాయాపటములతోను వ్యాసరాజములతోను విరాజిల్లుచు, ఈ సంచిక కడు మనోహరమై యొక్కచున్నది. ఆంధ్రచిత్రకారులగు దామెల్ల రామారావు సుబ్బారావు, సత్యనారాయణగార్ల చిత్రపటములు ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. కళాభవనపు చిత్రములు సంచిక నలంకరించినవి. మనోహరమగు ఛాయాపటములు గలవు. ఇవిగాక, ప్రసిద్ధప్రముఖుల వ్యాసములు చదవుట కంతయు నొప్పి యున్నది. పాటి యాలామహారాజు గారి కార్యదర్శి యగు డాక్టరు రమ్మబ్రాంక్ విలియమ్సుగారు, స్వదేశసంస్థానములగూర్చి వ్రాసినవ్యాసము ప్రథమస్థానము నలంకరించినది. పాటియాలామహారాజుగారి యభిప్రాయములు తెలిసియే యున్నవి. వానినే విలియమ్సుగారు నమ్మింపదొడంగిరి. కాని వీరవ్యాసము స్వదేశసంస్థానప్రజలను గాని, బ్రిటీషు ఇండియాప్రజలను గాని సంతోషిపరుప జాలదు. బ్రిటీషు ఇండియా స్వపరిపాలనము బడసినపుడు, ప్రస్తుతసంబంధము కొనసాగగూడదని, వీరు తెలుపుట విచిత్రము. అయినను బ్రిటీషు ఇండియాప్రతినిధులును, సంస్థానముల ప్రతినిధులును కలసి సంప్రతింపవలయు నని, వీరు గావించిన సూచన మాత్రము అనుకూలమయినది. కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారు, సైమను కమిషనును భారతీయులు బహిష్కరించుట, న్యాయముగ నున్నదని వారి వ్యాసమునందు గుర్తించుచున్నారు. ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుట కింతకన్నను మార్గము లేదని తలచుచున్నారు. సైమను రిపోర్టును, యూరపియను సంఘమువారి సూచనలను, సర్వపక్ష సమావేశపు రిపోర్టును డౌనమూరు కమిషను రిపోర్టును, సంస్థానాధీశుల సిద్ధాంతములును ప్రేరేపించునని, వెడ్జిపుడ్డుగారు తలచుచున్నారు. వీరియినను, కేంద్రప్రభుత్వమునందు సంపూర్ణ బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టుట కంగీకరింపరు. సిలోనుకు సంస్కరణములను సూచించిన డౌనమూరు రిపోర్టును వీరు ఆమోదించుచున్నారు. సైమను రిపోర్టు ఎటులండునో యని, భారతీయుల తురము జూపుట లేదనుట నిశ్చయము. పార్లమెంటు సభ్యులగు అర్నెస్టు థర్లెలుగారు, బ్రిటీషు లేబరు పక్షము హిందూదేశపు షేమము నెటుల సంరక్షింప జాలకపోయెనో, చక్కగ వివరించిరి. లేబరు ప్రభుత్వము బెంగాలు ఆర్డినెన్సును ఆమోదించుటయు, పిమ్మట లేబరుపక్షము సైమను కమిషనులో పాల్గొనుటయు, ముఖ్యలోపములుగ సూచింపబడినవి. నెహ్రూ రిపోర్టును వీరు ప్రశంసించిరి. థర్లెలుగారి మందలింపు లేబరు పక్షపు దృక్పథము సంతవరకు మార్పునో చూడవలయును. సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు, సిలోనుకు సంస్కరణములను సూచించిన డౌనమూరు కమిషను రిపోర్టు ఆచరణసాధ్యము గాదనియు, ప్రజలకు బాధ్యత నొసగదనియు, కడుసమర్థతతో ఖండించిరి. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును నిరాకరించిన

సూచనను మాత్రము వీ రామోదించిరి. జె. సి. మెలసీగారు, ఆంగ్ల, ఐరిష్, ఫ్రెంచిజాతుల గుణములను చక్కగ వర్ణించిరి. జాట్ల సుధీంద్రబోను గారు, శ్వేతవర్ణాధిక్యము మిథ్యయనియు, జాతి పవిత్రత నిరాధారమనియు నిరూపించిరి. రవీంద్రుని శాంతినికేతనమునందు జరుగు కార్యక్రమము ఛాయాపటములతోగూడ వివరింపబడినది. ఇంకను పెక్కు వ్యాసములును, కథలును, గలవు. దీనివలల రూపాయ మాత్రమే. ఇట్టి యమూల్య మగు నంది కను ప్రచురించినందుకు, హిందూపత్రికానిర్వాహకుల నభినందించెదము.

సర్వపక్ష సమావేశము

రేణిడినము సర్వపక్ష కన్వేనుషను సమావేశము గూడును. ఈ సమావేశమునకు దేశము నందుగల సంఘము లన్నియు యాహ్వానింపబడినవి. ఎనిమిదివందల ప్రతిఃభులకుపైగ హాజరయ్యెద రని యూహింపబడుచున్నది. భారతీయులలో నన్ని పక్షములవారును తమతమ ప్రతినిధులద్వారా, తమ యభిప్రాయములను వ్యక్తపరచెదరు. ఏకమత్యమును సాధించుటయే, యీ సమావేశముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. అన్ని సమస్యలకన్నను హిందూమహమ్మదీయసమస్య ఎక్కుడు ప్రాముఖ్యము పొందునగును. నైహూనంఘము, యీ సమస్యకు కడునైపుణ్యముతో అనుకూలపరిష్కారమును సూచించినది. ప్రాజ్ఞులగు మహమ్మదీయనాయకు లీపరిష్కారము నామోదించిరి. సామాన్యనియోజకవర్గములను కలకత్తా సమావేశమువారంగీకరించునెడల, ఇతరవిషయముల గూర్చిన ఏర్పాటులలో కొన్ని మార్పుల గావించవచ్చును. ఏరితిన నయినను అంతఃకలహములు నశించునట్లు జూడవలయును. ఇవి ప్రబలి యుండునంతవరకు, స్వరాజ్యసంపాదనకై మనఃస్ఫూర్తిగ కృషిచేయుట కవకాశ ముండదు. చాల కాలమునుండియు దేశము సాంఘికవివాదములతో నిండియున్నది. వీనిని సమయజేయుటకు నైహూనంఘము వారు యావచ్చు క్రింది వినియోగించిరి. ఎల్లరును తోడ్పడిన గాని వీరి ప్రయత్నములు ఫలించవు. ఇంగ్లండులో నన్ని పక్షముల వారును జేరి హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుచున్నపుడు, భారతీయులందరు గలిసి తమతమ విభేదములను వేరుకకు బెట్టి, స్వరాజ్యము కొరకై చేతుల గలిపి పాటుబడుట ధర్మముగాదా? బర్మేశాహ్వానప్రభువుగారు ఇండియామౌత్రిగ నుండి, భారతీయాశయములను నిరాకరించిరి. పిమ్మట తెల్లకమిషను నియమింపబడెను. సర్వపక్షసమావేశ మేర్పడి, వీరికి తగిన జవాబిచ్చెను. ఇప్పుడు మరల యూరపియను సంఘమువారు విజృంభించి, హైందవులకోర్కెలను నిరసించుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు నయితము తీవ్రప్రసంగము గావించి యుండిరి. ఇట్టి సమయమున, భారతీయు లైకమత్యముతో మెలగుట యత్యవసరము. ఏకమత్యమే స్వరాజ్య సాధనములలో కెల్ల ప్రధానసాధనమగును. కన్వేనుషను సమావేశము, కాంగ్రెసుకు పూర్వమునను, పరమునను గూడ గూడును. అన్ని పక్షములవారును, దేశవిముక్తినే ముఖ్యమని భావించుచో, అనుకూలపు ఒడంబడిక గుడరకమానదు. స్వల్పభేదములు తొలగక

మానవు. స్వరాజ్యసందర్భము కలుగక మానదు. సర్వపక్షసమావేశము విజయము గాంచుగాక యని కోరెదము.

ఆఫ్ఘను పరిస్థితులు

ఆఫ్ఘను పరిస్థితులు, వార్తలు దెలుపు నంత సందిగ్ధముగ లేవని తెలియుచున్నది. బాంబాయిలో నున్న ఆఫ్ఘను కాన్సలుగారు చెప్పినవృత్తాంతము ప్రకారము, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలలో వెలువడుచున్న వార్తలు నిజము గావు. ప్రజలు సాంఘికసంస్కరణములకు ప్రతికూలురనిగాని, ఆఫ్ఘను సైన్యమునకు జీతములు ముట్టకబోవుటచే అసంతృప్తులై యున్నారనిగాని, పెద్దతిరుగుబాటుగలదని గాని కలువడుచున్న వార్తలు నిరాధారము లని వీరు సూచించిరి. బందిపోటు దొంగలు కొందరు చెలరేగుట తప్ప వేరు కలవరము లేదని వీరియుద్దేశ్యము. అమీరుగారు వీరిపై తీవ్రచర్యల దీక్షింపదలంపలేదు. ప్రజలు మాత్రము గాఢమగు రాజభక్తిని చూపుచున్నారు. జూలైబాదుద్వారా కాబూలునుండి తమకు తంతివార్తలును, లేఖలును చేయుండుటచే, రాకపోక లరికట్టబడినవను వదలి నిజము గాదని వీరు జలికిరి. అమీరుగారు రాజుగారు, ప్యారిసులో చదువుకొనుచున్న తమపెద్దకుమారునికి పంపిన వార్తలో గూడ, అల్లరులు లెక్కింపదగినవి గావనియు, అందుచే శాంతముగ విద్య నభ్యసింపవచ్చుననియు, సూచింపబడుటచే ఆఫ్ఘను కాన్సలుగారి యూహలు నిరాధారముగావని దెలుపవచ్చును. ఆఫ్ఘనిస్తానము నందు జనించిన అల్లరులు త్వరలో సంతరించి, శాంతి ప్రబలు నని విశ్వసించెదము.

కార్మికసమావేశము

ఝరియాలో గూడిన అఖిలభారత కార్మిక సమావేశము కొన్ని ముఖ్య తీర్మానములను గావించెను. జాతీయమైన నిర్బంధప్రవాసముపట్ల వీరు అసమ్మతి జూపిరి. పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారిని వీరు రాజపురసంతకరమునకు అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనిరి. వీరికన్నను అధ్యక్షపదవికి అర్హులగువారికొక గుండజాలరా. లజజతిరాయిగారిపేర కార్మిక నిధి నేర్పరుప నిశ్చయింపబడెను. జీనివా కార్మిక సమావేశమునకు జ్యోషీ, దావుదుగాడ్డ ప్రతినిధులుగ నియమింపబడిరి. లజజతిరాయి మరణసందర్భములగూర్చి న్యాయవిచారణ జరుగవలయునని కోరబడెను. హైనును కమిషను బహిష్కారమునకు ప్రభుత్వనియమితులగు లేబరుసభ్యులు అనుకూలముగ వోటుజేయనందులకు, ఈ సమావేశమువారు అసమ్మతి జూపిరి. బ్రిటిషు కార్మికప్రతినిధులు హైనును కమిషనులో జేరినందులకుగూడ అసమ్మతి చూపబడెను. కార్మికసంఘము తరపున సర్వపక్ష సమావేశమునందు పాల్గొనుటకు, కార్మికప్రతినిధులను ఈ సమావేశమువారు నియమించిరి. వీరు కార్మికులకు సంబంధించిన ప్రశ్నలను తేటపరచెదరు. కార్మికులు తమబలమును కైకొని గుర్తించుచు, దేశవ్యవహారములందు పాల్గొనుట శుభచిహ్నము.

చీనా : ఇంగ్లండు

ఇంగ్లండు చీనాల మధ్య వాణిజ్యపు ఒడంబడిక గుదిరెనని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇది

నూతనశక్తి ప్రారంభచిహ్న మని, చీనాజాతీయవాదులు భావించుచున్నారు. కారణమేమన, చీనాజాతీయ ప్రభుత్వమును ఇంగ్లండు యంతరంగమును గుర్తించి యుండలేదు. వాణిజ్యపు టాడంబడిక గుదురుటచే, ఇంగ్లండు జాతీయప్రభుత్వమును గుర్తింపక తీరదు. ఇట్టి ఒడంబడికలు పోర్చుగలు, హాలెండు, ఫ్రాన్సు, స్వీడనుల మధ్యగూడ గుదిరెనని, దెలియుచున్నది. ఇకమీద అన్ని దేశముల వారును చీనా జాతీయ ప్రభుత్వమును కారవించెదనియు, అయ్యది ప్రపంచము నందు నముచితస్థానము నాక్రమించు ననియు భావించెదము.

పాటియాలా సంస్థాన ప్రజలు

పాటియాలా సంస్థాన ప్రజలు బట్లరుకమిటీకి విజ్ఞానన సంపదలచిరి. కాని కమిటీవారు దీని నందుకొనరని వారికి భయముగలదు. దీనిని బట్లరుకమిటీ కందజేసెదరా యని, కలనల్ వెడ్డెపుడ్డుగారు వినటరటనుగారిని పార్లమెంటుసభలో ప్రశ్నించిరి. తామంకుకు బూనమని, విటరటనుగారు చెప్పిరి. సంస్థానప్రజలకోర్కెలను బట్లరు కమిటీవారు గమనింపకున్నారు. బట్లరుకమిటీ మూలమున సంస్థాన ప్రశ్న పరిష్కారము గాజాలదు. సంస్థాన ప్రజలు తమపై తా మాధారపడియుండుట శ్రేయస్కరము. ఇతరుల దయాధర్మముపై నాధారపడుటవలన ప్రయోజనము లేదని సువ్యక్త మయినది.

స్వాతంత్ర్యదర్శము

వైస్రాయిగారిని గూడ కదలించెను

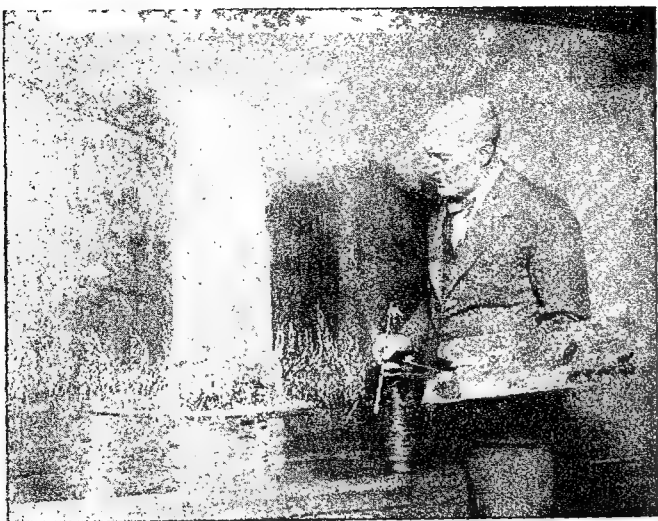
శ్రీనివాసయ్యగారి ప్రకటన

రాజుపాండవరం, డిసెంబరు 20:— వైస్రాయిగారు భారతీయ స్వాతంత్ర్యదర్శముగూర్చి నుడివిన దానిపై శ్రీనివాసయ్యగారిని పందర్శితగా నిట్లుచెలిపిరి:—“భారతీయ స్వాతంత్ర్యదర్శము వంగ, సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుల దృష్టికి, చిరకు వైస్రాయిగారిదృష్టి కారించినందుకు సంతోష ముచున్నది ఈ స్థితినిగూర్చి వైస్రాయిగారు నూతనాంశములు దర్శించుటకు కృతజ్ఞుడను. భారతీయమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించి, బ్రిటిషు సంపర్కముండుటయే జాతీయ కృతకావశ్యకమని చెల్లినచో ప్రజలు అధినికేతన స్వర్ణమువలదని స్వతంత్ర సమితియందు చేరుటకెట్టి పంథామము ముందుకొనరు. అధినికేతన స్వర్ణమే కొద్దికొద్ది మోతాదులగు సుఖానింపవలెనని వైస్రాయిగారు నమ్మున్నారు. వైస్రాయిగారి ప్రకటనవలన స్వాతంత్ర్యవాదులకు మరింత బలముచే గూర్చిరి. స్వాతంత్ర్యము పంపాదించుటకు అధినికేతన స్వర్ణ మొకమెట్టు కానేరదనుటలో నేను వైస్రాయిగారితో నేకభిరుతును! (అ. (కె.)

శ్రీ వైసు నిదేశముల విలేఖరి

కె. శ్రీనివాసనుగారు ఇంగ్లండునకు వెడలుట బాంబాయి, డిసెంబరు 20:— శ్రీ వైసు వార్తాప్రచారకసంఘము విస్తరింపజేయుటకును, భారతీయ విదేశములలో సరిగ ప్రచారమై, ఇంగ్లండులో భారతీయములకు చర్యలనుగూర్చి సకాలమున ఇండియాకు తెలియజేయుటకును ఈ యేర్పాటులు జేయ ఇంగ్లండునకు ఇతర దేశములకు, కె. శ్రీనివాసనుగారు, నేను ఎలిసియాను నాకపై బాంబాయిలో జనులుజేరిరి.

శ్రీనివాసనుగారు యిదివరకు శ్రీ వైసు మదరాసు సంపాదకులగుండెరి. ఇప్పుడు బాంబాయి సంపాదకులుగ నున్నారు. ఇకముందు శ్రీ వైసునకు విదేశములందు ప్రధాన సంపాదకులుగ నుండురు. (శ్రీ. (కె.)



శాశ్వతమగు స్మారకచిహ్నము

అస్సీరియా ప్రభుత్వచిత్రకాండ కల్పన విజయవంతమై గాఢ తాను ప్రాసిన నూతనచిత్రముచేత నిలిచియున్నాడు. యా ములో చనిపోయిన సైనికుల భూతములు స్మారకచిహ్నముచేత నడచిపోవుట ఇందు చిత్రీకరించడం. (సెంట్రలు న్యూస్)



నూజివీడు తాలూకాలోని సైమల్ ఆశ్రమ గారు నూజివీడు విజయ కల్పన గారు అగు రావుసాహెబు వేదాంతం రామశాస్త్రి పంతులు వారి 18-10-28 తేదీ కృష్ణ జిల్లా కడప కొల్లులూరి శ్రీశీతారామాంధ్ర విద్యానిలయము దర్శించినపుడు తీయబడిన చిత్రము.

పానగల్లు రాజాగారి నిర్యాణము

బందరు మినర్వా సినిమా కంపెనీవారి సానుభూతి

శ్రీ పానగల్లు రాజాగారి ఆకాల ఆకస్మిక పరిణమవలన మన చెన్నరాజధానికేగక దేశమన కంతకునగూడ నపారమ గు నష్టము సంభవించినటుయం దంతమాత్రమును అధికయోక్తి లేదు. వీరి మరణమునకై విలపించుచున్న వీరి కటుంబమువారి కిని, బంధుమిత్రాదులకును బందరు మినర్వా సినిమా కంపెనీ వారు తమసానుభూతి సందర్భమున శ్రీరాజాగారి గౌరవాద ముగనూ, జ్ఞాపకచిహ్నముగను 18-12-28 తేదీ సినిమా మూసీకె యిచ్చినది. మాతృదేశ శ్రేయోభిలాషులగు ముఖ్యులలో నొకం డగు శ్రీ రాజాగారి యాత్మకు పరమాత్ముడు శాంతినింపంగ గాక!

ఎ. వి. కృష్ణరావు.

నెల్లూరు

నెల్లూరు జిల్లాజడ్డిగారు పి. శారాయణరావు శాయం దుగారు పానుగల్ రాజాగారినిగురించి శాతో యాక్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి.

“శ్రీ పానుగల్ రాజాగారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నకును, మద్రాసులో స్థాపించబడిన ఆయుర్వేదవైద్య కళాశాల కును, విశ్రాంతిస్థులుగా మెడికల్ కాలేజీ స్థాపించుటకును, వీరు ఆశీర్వాదములు. వీరికిని శాకున నిండామైతిగలదు. వీరు ప్రాచీనమైన ధర్మార్థాదులకు గవర్న మెంటువారిచే కొన్ని గ్రాంటులు (రోడ్లు, నీటిపని, అనుభవములు) అంగీకరించునట్లు ను చేసిరియే చెప్పవచ్చును. వీరుచేసిన చట్టములలో దేవా లయ ధర్మాదాయ విల్లును ముద్రపడినదిగాదు. వైద్యులయ విల్లులో వీరుచేసినవి, వల్ల శాతీతము. సైమనుకమిషనువచ్చు పయమున ఇట్టి శాయకుడు అంతరించుట నిండా చింతనీయ ము. వీరు పక్కలేకనే బల్ల చెక్కమీద పడండ్డివాడు. దక్షిణ హిందూదేశము ఇట్టి బ్రాహ్మణేతర శాయకుని గోల్పో వుట నిండా దుఃఖకరము.

పానగల్లు రాజాగారి నిర్యాణవార్తను గూర్చి నెల్లూరు న 16-వ తేదీ ప్రాంతాలమున బలమగు వదంతలు వ్యాపించి నవి. మరికొందరును జిల్లాజడ్డిగారు నిర్యాణవార్త తెలిసి మద్రాసుకు కళేబరమును చూచుటకై వెడలిసట్టును తెలియవచ్చినది. 17-వ తేదీ సాయంకాలము పురపాలక సంఘమువారు పమానకమై శ్రీరాజాగారి నిర్యాణమునకు దుఃఖించువారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తీర్మానము చేకర్చినముగా నంగీకరించి సభను నిలుపుదలచేసిరి. 18-వ తేదీ జిల్లాకోర్టు అర్థమనము

మూసిరి. జిల్లాదేవాలయ సంఘమువారు సంఘపు ఆఫీసునకును వెంకటగిరి రాజాగారి కళాశాలకును సెలవునొసంగిరి. (19-12-28) తేదీ శాడు పురపాలక సంఘమునకు సంబంధించిన యాజత్తు కార్యక్రమమును నిలుపుదలచేసిరి. శ్రీ ఆంధ్రదేశీయ, విశేషానంద విద్యాలయములకు శాంతినింపంగిరి.

కొట్రా ఆదిశేషయ్య.

తిరుత్తని

శుభసిద్ధ బ్రాహ్మణేతర ప్రజాశాయకులగు శ్రీ పాన గల్లు రాజాగారు కీర్తి శేషులైనది ఘోరవార్త. జిల్లా జియోనరతు డామే నీ యూరంతియు విచారసాగరమున మునిగెను. ఏమూల జూచినను రాజాగారి శ్రేణిసావాక్యములే వివరముండెను. రాజాగారి నిర్యాణ స్మారకచిహ్నముగ 18-12-28 తేదీయం దు యూనియన్ బోర్డు, తాలూకా బోర్డు ఆఫీసులు బజారు లోని దుకాణములు వగైరాలన్నియు మూయబడినవి. అనాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు నీ యూరిలోని రీడింగురూం వద్ద యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుతులగు దావులూరు మునిరత్నంశాయదుగారి యాజమాన్యము క్రింద పురజములం దరు చేరి గొప్ప సభను జరిపిరి. ఆ సభలో బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు అనుభేదములేక యెల్లవారును పాల్గొని రాజా గారి గుణగణములను శ్రీ సామర్థ్యములను గురించి రాజాగారి మరణమునకు చింతించి తమ సానుభూతిని రాజావారికి కుటుం బమునకు దెలుపవలసినట్లును రాజాగారి ఛాయాచిత్రమును పూర్తి సైజున నూనెరంగులతో తయారుచేయించి రీడింగురూం హాలు లో నుంచవలసినదిగను తీర్మానములు గావించిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బందరు మునిసిపాలిటీ

మచిలీకల్లు, దిశ: 18— సభ్యసాధని సంపాదకులు యిట్లు తంతి సంపుచున్నారు—పానగల్లు రాజాగారు చనిపోయినట్లు వార్త తెలియరాగానే, మునిసిపలు కార్యాలయములు, సభ్య సాధని కార్యాలయములు, సినిమా హాలులు అన్నియు మూయబడినవి. సాయంకాలము పురపాలకమున జె. డి. కామయ్యలు ఎం. ఎల్. సి. గారి అత్యుత్తమ ఒక సభ గావించబడినది. పుర పేదలందరు విచ్చేసిరి. సభలో రాజావారి కుటుంబమునకు సానుభూతి దెల్పుచు తీర్మానించబడినది. వారి స్మారకచిహ్నము యీ పురమున నిర్మించుటకు తగు యేర్పాటులు చేయి ఎస్. జగన్నాథరావు గారు కన్వీనరుగ నొక సంఘము ఏర్పాటు చేయబడినది.

జాకి కూగను గారు లండనులో ప్రదర్శనము



సినిమా ఫిల్ములందు ప్రఖ్యాతివడసిన 14 ఏండ్ల బాలుడగు జాకి కూగనుగారు లండను నగరము చేరెను. అచ్చట పాలడియము తియేటరునందు వారమునకు 1,000 సవరనులచొప్పున నాల్గవారములవరకు ప్రదర్శింపనంగీకరించిరి. ఒకబొమ్మను వట్టి నిలిచియున్నారు. (సెంట్రలు న్యూస్)



ఆరునెలలు శిక్షపడిన కార్మికనాయకులు

ఎం. కింగారవేలు చెట్టిగారు దక్షిణయిండియా సమ్మె సందర్భమున శాంతకర్మము వహించిన వీరికి చెంగల్పట్టు సెషను కోర్టునందు 6 కాల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

తెనాలిలో ఏజంటు కావలెను

మా దినపత్రికకు చందాదారులను చేర్చుట, నెలచందాలు వసూలుచేయుట మొదలగు పనులు చేయవలసియుండును. నగదుగా సెక్యూరిటీ చెల్లించవలెను. వయస్సు, వృత్తి మొదలగు వివరములతో దరిఖాస్తులను 28-12-28 లోపున చేరునట్లు పంపవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు,

ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

ప్రథమ దత్తమండల సమావేశము

బా రీ స్ట రు కె. ఓ. టి ర డ్డి గా రి

అధ్యక్షోపన్యాసము

(గత శుక్రవారము తరువాయి)

జూన సులభముగను శీఘ్రముగను జ్ఞానమును సంపాదించగలుగుటయే గాక విద్య సేర్పడుట ఉద్యోగమునకే యను దురభిప్రాయము తొలగి పోవచ్చును. విద్య నీతితోధకముగాకూడ నుండవలెను. ఇప్పటి విద్య దైవచింతనను బోధింపక ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడక భౌతిక విజయములనొకకే ఆకర్షింపబడుచున్నది.

ఈ విద్యావిధానమును పూర్తిగా మార్చుకొని ఈ జిల్లాలలో విద్యాభివృద్ధి విపులముగ వ్యాప్తిచెందింప జేయవలెను. జనసామాన్యములో జ్ఞానాభివృద్ధి కావలెనన్న ప్రతియొక బాలునికి బాలికకు సామాన్యజ్ఞాన మైనను సంపాదించగలిగినంత చదువు గలవలెను. ఈ ఉపాధ్యాయులు ఇప్పుడు విద్యగలపురుషులను వారివారిగా మిక్కిలి జ్ఞానోపార్జనము కలవారుగా నుండవలెను. ఇప్పుడు కరవుచున్న ప్రాథమిక విద్య సేయని చెప్పవలయునో తెలియదు. అది లేకపోయినను దేశమునకు గొప్ప నష్టము వాటిల్లుదు. హైస్కూళ్ళు కళాశాల విద్యకూడా ఉన్న తదశయందు లేదు.

"విశ్వకళాపరిక్షితు"

ఈ విషయమై ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాపరిషత్తు కేంద్రములు కార్యస్థానము తగాదాలతో ఇప్పటికేమియు చేయజాలరున్నది. నిజమైన దేశ బోన్నత్యమును పడయవలయునన్న ఆంధ్రదేశమందలి ఉత్తమవిద్యను గురించిన ఈ కేంద్ర కార్యస్థానముల సమస్య వికాల ఆదర్శములతో బరిష్కరింపవలసియున్నది. ఇదివరకున్న జ్ఞానమును విద్యార్థులకు సేర్పడుట గాక నూతనజ్ఞానమును కలగజేయుట ప్రధానాదర్శముగా నుండవలయును. ఈ కార్యము జయప్రథము కావలయునన్న విద్యగరవువారును పరిశోధకులును గొప్ప మేధావులును ప్రజావంతులునై యుండవలెను. విద్య సేర్పవారు కొందరైనను సమర్థులుగను జ్ఞానార్జనాతురత గలవారుగను నుండవలయును. వివిధవిషయ జ్ఞానముల పరిశోధనయు బోధయు పిలువ్వంతవరకు ఒకచోటనే జరగవలయును.

అధ్యాపకులకును విద్యార్థులకును విద్యార్థులలో నొందోరులకును గురుభానమును మైత్రియు పెంపొందిజేయుట ప్రధానాదర్శములలో నొకటియై యుండవలెను. ఈ ఆదర్శములను విశ్వకళాపరిషత్తు సాధించవలెనన్న సర్వోపకరణ సమేతములను పరిశోధనాలయములు కర్మాగారములు అపారగ్రంథసమదాయము గురు శిష్యుల కొకచోట నివాసస్థానము భోజనగృహములు క్రీడామందిరములు మున్నగునవి కావలసియుండును. వీటి నిర్మాణమునకు విస్తారద్రవ్య మనవరము ఈ సందర్భములనుబట్టి వట్టి స్థలాభిమానమే లక్ష్యముగా పెట్టుకొనక ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యాలయముయొక్క కేంద్రముల సంఖ్య స్థలములు కార్యస్థానము నిర్ణయము చేయవలసియుండును. ఆంధ్రదేశములో భావికాలమున మూడు విశ్వవిద్యాలయములను ఏర్పరచునదేశముతో మూడు కేంద్రములను ఇదివరకు చేసిన చట్టప్రకారము చేసియున్నార. ఇందు దూరదృష్టి కనుబరచినట్లు నాకు కానరాదు. ఆంధ్రదేశమున భావికాలమున జనసంఖ్య వృద్ధియై చదువరుల సంఖ్య చాలావృద్ధి చెందిన తప్ప ప్రస్తుతకాలమున మూడు పరిషత్తులకు స్థానములేదు. పూర్వకాలముందు ఒకచోటనున్న విద్యాలయములలో పదివేలవరకు విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇప్పుడూడ అయిన వేలకు పైన ఒకచోట విద్య నభ్యసించు విద్యాలయములు కొన్ని శాతము దేశములలో నున్నవి. ఇందసాధ్య మేమియును లేదు. కాని సుమారుము, పై నుదహరించిన ఉత్తమదర్శముల ప్రకారము విద్య రపవలయునన్న విశేషద్రవ్యము కావలసియుండును. ఈలోపల స్థాపించి కొంతవరకు పై కనుపరచిన ఆదర్శముల ననుసరించి విద్య గరవుచున్న కాకి హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకై ఇదివరకు కట్టడములకు పరిధానాలయములకు 77 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినారు. సంవత్సరమునకు ఖర్చు 10 లక్షలు అగుచున్నది. ఇంతవరకు 2250 విద్యార్థులే యున్నారు. ఇంకను వ్యవసాయము వ్యాపారము వైద్యముంగీతకళ వీటికి సంబంధించిన విద్య గరవులేదు. కొందరు అధ్యాపకులు దేశ మతాభిమానములచే తక్కువ వేతనములకే పనిచేయుచున్నారు. ఇక బోధకులకు విద్యార్థులకును కావలసినన్ని వసతిగృహాలు నిర్మించలేదు. ప్రస్తుతము ఇట్టి ఆత్మవనరములకు పనులను చేయుచు ఇంకొక 70 లక్షలు కావలయుననియు సంవత్సరఖర్చులకు యింకొక మూడు లక్షలు పట్టునవియు ఆ విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులకు సదసమావేశ మావ్యాఖ్యారు నుచియున్నారు. పశ్చిమదేశములలోని విశ్వవిద్యాలయముల ఖర్చు పెట్టుద్రవ్యములో ఇది ఎన్ని

ట ఒక భాగమును గాదు. ఇదియట్లుండ, మన ఆంధ్రదేశములో విశ్వకళాపరిషత్తును మన మొత్త ఖర్చు పెట్టగలము. ఒకవేళ పెట్టగలిగినను పలు భాగములయందలి ఆంధ్రవిద్యార్థులెల్లరు నొక చోట కలసి మెలసి ఉన్నతవిద్య నభ్యసించిన అందు గుణము లేదా. ప్రతివారికి తమ పిల్లల సౌకర్యార్థమై తమ పెరటియందు విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపింపవలెనన్న సాధ్యములూ సాధ్యములైననూ ప్రయోజనములూ ఎటుల జూచిన ప్రస్తుతస్థితిలో ఆంధ్రదేశమునకెల్లరు ఒక చోటనే ఉత్తమ విద్యను గరవిన ఉత్తమోత్తమముగ నుండునని నాదృశాశయము. విశ్వకళా పరిషత్తు వారే పరిషత్ స్థానమునందు పరిషత్ ఆచార్యులవల్ల అచట సాధ్యమైన వివిధజ్ఞానమును గరపడము శ్రేయస్కరము లాభదాయకమును. అట్లయిన విశ్వకళాపరిషత్తుపనులు మితవ్యయముతోను, సామర్థ్యముతో జరుపబడును.

ఈ ఉత్తమదర్శమును సఫలము చేయవలయునన్న ఇప్పుడు వుండే కళాశాలలు కొన్నిటికి నష్టము కలుగవచ్చును. అయినను గొప్ప లాభమును పొందునపుడు స్వల్పలాభమునకై చింతింపరాదు. అట్టి కళాపరిషత్తు నివాసస్థాన మెచ్చట నుండవలయునను అంశమును గురించి భేదాభిప్రాయములుండకపోవు. ఇప్పుడు ప్రశంసలలోనున్న స్థలముల గుణాగుణములను సేసి విపులముగ చర్చించుటకు కావలసినంత అవధి యుండదు. తరతరముల ఆంధ్రుల ఉపయోగాగ్రామై నిర్మాణముచేయు ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ కళా పరిషత్తుయొక్క నివాసస్థలమును బాగుగా ఆలోచించి నిర్ధారణ చేయవలసివచ్చింది. ఎట్లయిన సేమి స్థలనిర్మాణ తగవులను చాలించి ఏదో యొకస్థలమును నిశ్చయము చేసుకొని పరిషత్ కార్యములు ప్రారంభించవలెను. న్యాయభావముతో జూచిన పరిషత్తు స్థానమును మన జిల్లాలయందే ఉండవలెననుట ఎవరికి తోచకమానదు. సాంకేతిక సాహిత్యవిద్యలు ఒక్కచోటనే గరపవలెనని ఉత్తరజిల్లాల వారి ప్రజల ఆశయముకాదు. అట్లయిన సాంకేతిక విద్య ఉత్తర సర్కారులలో నేర్చిన సాహిత్యవిద్య నైనను మనజిల్లాలయందు సేర్పడు యందేమి యన్యాయము? అనంతపురముగాని మనవల్లెగాని విద్యాస్థానముగా నేర్పాటు చేయవచ్చును. ఈ రెంటిపైకి చల్లదనము బట్టియు ఆలోచింపి చివరకు ప్రకృతిసౌందర్యమును బట్టియు మదనవల్లె మిన్నయని నా యభిప్రాయము.

శ్రీవిద్య

మన జిల్లాలయందు పురుషులకు విద్య తక్కువగానుండ శ్రీవిద్యయొక్క సంగతియేమిని చెప్పవచ్చును? చాల కొరతగా నున్నది శ్రీమతి విద్యావంతురాలై సాంఘిక రాజకీయ నైతిక విషయములందు పురుషులకు తోడ్పడినకాని దేశము బోన్నత్యమునకు రాజాలదు. కావున పురుషులతోపాటు శ్రీమతికూడ విద్యగరపవలయును. శ్రీమతి పురుషులకును ఒకటేవిద్య గరపవలెనా లేక వేరువేరు విద్య గరపవలయునా యను విషయమై అభిప్రాయ భేదములున్నను ఉత్తమ విద్య వారికి అవసరమునకు నిర్వివాదాంశము.

"అడవుల పరిపాలన"

మన మండలములో అడవి ప్రదేశములు మెండుగనే యున్నవి ఆప్రదేశములలో నుండు రైతులు ఇప్పటి అడవిపరిపాలనవలన అనేక యిబ్బందులను పడుచున్నారనుసంగతి యెల్లరకు తెలిసిన విషయమే ఈవిషయమందు గవర్న మెంటుకును ప్రజలకును లక్ష్య మొక్కలేయని నమ్ముచున్నాను. ప్రజల సౌకర్యమునకు ఉపకరించని అడవులేలే! అట్లు నుటంటేనే యేలాటి నిర్బంధములు లేక విస్తృతవిధిగ అడవుల నుపయోగింపవలెనని నామతము కాదు. భావికాలపు ప్రజల మేలును కూడ కనిపించిన ప్రస్తుతకాలమున కొన్ని నిర్బంధములు అవశ్యకములగు తోచుచున్నవి. ఇంతియగాక అడవుల సంరక్షణకును వర్ష పాతమునకును సంబంధమున్నట్లు ఉన్నది. విశాలమైన అడవులవల్ల గొప్ప మేలు ఒకటి యున్నది. అడవులు లేనట్లయిన పర్వతప్రాంతములలో వర్షించు నీరు ఆలస్యము లేక ప్రాగ్ ఒకటేసారి నదులలో ప్రవేశించి డెమువల్ల పలుమారు వరదలు సంభవించుటయేకాక నదులకు అడ్డముగా యిప్పటివలె ఆనకట్టలు కట్టి నీటిపారుదల సదుపాయములను సులభముగా చేసికొనుటకు వీలు వుండును. కావున అడవుల సంరక్షణ అనవసరమని యెవరను చెప్పజాలరు. అయినను యిప్పుడు అడవి ప్రాంతపు ప్రజలకు ఉండు యిబ్బందులను చాలమాత్రము తొలగింపవచ్చును. ఇప్పుడుండు అనేక నిర్బంధములవల్ల రైతులకుగాని సర్కారువారికి గాని లాభములేదు. ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో నుండు క్రిందిపున్య గమ్యము మాత్రము లాభము. అడవి ప్రాంతములలో ఫారెస్టు వుద్యోగులకుండు పలకుబడి పోలీసువారికికూడ లేదు.

ఈలోపల కట్టడములకు ఉపయోగపడు లాభకరమైన సామాను లేనట్టి అడవులను ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు అధికారమునండి తొలగించి రెవెన్యూడిపార్టుమెంటు తనిఖీక్రింద తమ ఉపయోగాగ్రామై రైతుల పరిపాలనకే కొన్ని అడవులను ఇచ్చియున్నారు. ఇది సరియైనమాగ్గ మే. ఇప్పటి గ్రామ పరిస్థితులను బట్టి నిష్పక్షపాతబాధితో, అందరిరైతుల మేలు లక్ష్యమునందుచుకొని పరిపాలించు పంచాయతీదార్లు యెల్ల చోట్లయందు దొరక పోయినను రానురాను పరిస్థితులు మారి జనుములలో అనేకభాగము నల్ల రేగడిప్రదేశము, అచ్చట రోడ్లువేయు

లకు డేమికరముగా నుండునని నమ్ముచున్నాను. రైతుల పంచాయతీ పరిపాలనకు ఇవ్వవలసిన అడవులు ఇంకను అనేకము లున్నవి. అడవులలో మేపు పశువులపైన విధించు పుల్లరిరేటును; యెరువు, ఆకు, వంటకట్టెలపైన విధించు ఫీజును పూర్తిగా తీసివేయజాలవన్నను తగ్గించవలసియున్నది. మఱియు దూరమునుంచి వచ్చు పశువులను అడవులలో రాత్రిపూట మందపెట్టుటకు విధించు ఫీజు చాలాఅన్యాయముగానిని తీసివేయవలెను. లంబాడిలు మొదలగు పశువులకాపరము హెచ్చుగా రేటువిధించడము న్యాయముగ నుండలేదు. ఎవ్వరమునైనను పశుగణమును వృద్ధిచేసిన పాడి పంటలు పెంపొందును. పశువు వృద్ధికావలెనన్న మేత చౌకగాను సులభముగాను రైతులకు చేకూర్చిలెను. రైతులకు వలయు వ్యవసాయపు కొరముల్లకు కావలసిన కొయ్య సామానులు అడవులలో సులభముగా దొరకు సదుపాయములు చేయవలెను. ఇప్పుడు కర్లట్రాక్టర్లు డిపోలద్వారా సరియైన సామాను దొరకడములేదు. అవియు తగ్గుదరకు దొరకవు.

ఆ వ్యవసాయ ప్రదేశములకును ఊర్లకు అనుకొని అనేకచోట్ల రిజర్వుఫారెస్టు వుండడంవల్ల ఆప్రదేశములవారికి చాల ఇక్కట్లు యున్నవి. ఈవిషయమై ఇదివరకు శాసనసభలో కావించబడిన తీర్మానమును అనుసరించి సర్కారు వారు కొన్ని గ్రామములకు సర్పాపములలోనుండు రిజర్వును తీసివేసినను ఇంక అనే గ్రామములలో అట్లనే యున్నవి. ఆగ్రామాదులలోకూడ రిజర్వులను తీసివేయవలసియున్నది. గ్రామసమీపముందు పనికిమాలిన రిజర్వులు ఎన్నిచోట్లనోయున్నవి. అట్టివియైనను తీసివేయుటకు ఏఆక్షేపణ వుండకూడదు. ఫారెస్టు కేసులలో విధించు శిక్షలు కాంపౌండురేటు మార్పు చెందవలెను. క్రింది పున్యోగముల సాక్ష్యము ననుసరించి శిక్షలు చెప్పడమువల్ల అన్యాయఫలమును ఇవ్వనియ్యకొననివారిపైన. తప్పుడు దావాలు లేబడి శిక్షలుకూడ కావడము అరుదుకాదు. కాంపౌండు రేటుకూడ తగ్గించవలెను. అడవిజంతువులు పైరులను నాశనము చేయుచుండును గాన వాటిని చంపుటకు రైతులకు తుపాకులకు లైసెన్సులు విరివిగా యివ్వడమేగాక వాటిని అడవులలో నుపయోగించుటకు ప్రత్యేకపు లైసెన్సుకావలెనని నిర్బంధము తొలగింపవలెను. ఈలాటి ఇబ్బందుల లోకము లున్నవి. సర్కారువారు యాయిబ్బందులను అచిరకాలములోనే తొలగించి రైతులకు కాపాడెదరని నమ్ముచున్నాను.

ప్రయాణసౌకర్యములు

ఈ మండలములలో ప్రయాణసౌకర్యములు చాల తక్కువగా నున్నవి. ఇజవాడ గుంతకల్లు రైలుమార్గము మదరాసు-గుంతకల్లురైలు మార్గము పాకాల-గుంతకల్లు రైలుమార్గము ఈ జిల్లాలగుండలకు అడ్డముగ ఒక రైలుమార్గమును ఏర్పజచిన చాల సౌకర్యముగా నుండును. ఈ జిల్లాలనుండి ఇతరపరకులుగాక యీలోపల వేరుకనగ హెచ్చుగా ఎగుమతియగుచున్నందున యీమార్గము లాభకరముగా నేయుండును. అంతలాభము లేకపోయినను గొప్ప నష్ట మేమోయుండును. కర్నూలు కడప డిస్ట్రిక్టుబోర్డులవారు నంద్యాలనుండి యెట్టుగడిపాసు రైలువేయవలెననే పుద్దేశముతో రైలు సెన్సు విధించి కొంతద్రవ్యమును నిలుకడచేసియుండిరి. వారు ఏకారణముతో ఆపని చేయుటకు మానుకొన్నారోగాని, రైలుమార్గములను డిస్ట్రిక్టుబోర్డులవారు సంస్థ ఏర్పరచడమునకు ఒకసంస్థయే దేశమంతయు అట్టివానిని ఏర్పరచుట ప్రయోదాయకముని నానమ్మకము. కావున ఇప్పుడుండు రైల్వేకంపెనీలవారేఈపనికి పూనుకొనవలెను. తాము నంద్యాలయెట్టుగడిపాడురైలు మార్గముఏర్పజచిన వడ్డీగిట్టినపక్షమున నష్టము భర్తీచేయుటకు గ్యారంటీ ఇచ్చెదరాయని డిస్ట్రిక్టుబోర్డులను, రైల్వేకంపెనీవారు అడిగినారట.

కర్నూలువారు మాత్రము వొప్పకొన్నట్లున్నది. కడపవారు సమ్మతపడలేదు. లాభమువచ్చిన మాది నష్టమువచ్చిన మీది అను న్యాయము వీటిన్యాయమో నాకు తెలియకున్నది. రైల్వేకంపెనీవారు ఇప్పుడు అనేకచోట్ల లాభము సొందుచున్నారు. ఈమండలముల ప్రజల సౌకర్యమునకు ఆశ్చర్యకరమైన ఈ మార్గములపట్ల తొలబోల కొంతనష్టమైనను వారు భరించుచు అన్యాయముకాదు. కావున నంద్యాలయెట్టుగడిపాడు మార్గమును రైలుకంపెనీవారు అచిరకాలములోనే ప్రారంభించి అది ముగిసినవెంటనే ఆ మార్గమును పాకాల ధర్మవరంమార్గములో కలుపుటకు ప్రయత్నించవలెను ఇదేవిధముగ నెల్లూరిజిల్లాను కడప కర్నూలుజిల్లాలతో కలుపుటకు వేరే రైలుమార్గపు వసతులు ఏర్పించుచేయవలెను. నీటి ప్రయాణపువసతులు ఈ మండలంబులలో లేనేలేవు. కడప కర్నూలుకాలవ ఈ పనికి ఉపయోగపడును. అయిన కొంతకాలముగ ఆ కాలవలో పడవలు నడవడము లేదు.

ఇక రోడ్లసంగతి ఆలోచింతము. ఏదోకొన్ని ట్రంకురోడ్లుతప్ప, తక్కినరోడ్లు చాల హిసాస్థితిలోనున్నవి. ఉన్నవికూడ చాల తక్కువ, గ్రామగ్రామమును కలుపుకొట్టు లేనివియే జెప్పవచ్చును. గ్రామములందు నాగరికతన్నదిబాంధి ఎల్లరసౌకర్యార్థమై పట్టణములలో ఏర్పాటుగావించిన స్కూళ్లు, ఆస్పత్రులు మున్నగువాని ప్రయోజనమును గ్రామనానులు కొంతవఱకు సాంధవలెనన్న గ్రామములందు రోడ్లు అవసరము. వానిని నిర్మించి సరియైనస్థితిలో పెట్టవలెను. ఈ మండల

వాటిని సరియైనస్థితిలో నుంచుటకు చాల ద్రవ్యము కావలసి యుండును. ఇంతకు దేశము బీదదేశము. రోడ్లకగుభర్త విషయములోను మూర్ఖకగుభర్త విషయములోను గవర్న మెంటువారు అలంబించు చున్న దాయభాగపద్ధతి బీదజిల్లాలకు సహాయముచేయుటకు బదులు నష్టదాయకముగా నున్నది. ఈ లోపల బీదజిల్లాల విషయమై యీ పద్ధతిని కొంతవఱకు సవరించుట సంతోషదాయకము. ఇక నైన ఈ జిల్లాలకు ద్రవ్యము చాలినంతయిచ్చి రోడ్లను విరివిచేసి వాటిని సరియైనస్థితిలో నుంచుటకు గవర్న మెంటు తోడ్పడునని నమ్ముచు న్నాను. ఈ లోపల యీ జిల్లాలలోపూడ మోటారుప్రయాణము హెచ్చుచున్నది. అందువల్ల రోడ్లకు చాల రాశిడి అయినది. నదులకు వంతెనలుకాని "కాసువేలు" కాని అనేక వోట్ల లేనందువల్ల ప్రయాణము అందులో మోటారుప్రయాణము కడు ఇబ్బందిగానున్నది. కడప దగ్గర పెన్నకు వంతెనలేనందున ప్రయాణము, ముఖ్యముగ మోటారు ప్రయాణము, సంవత్సరములో చాలకాలము జరగడములేదు. అచ్చట వంతెనకట్టుట చాల అవసరమును ఆలస్యముజరప వీలులేనట్టి పనిగా నున్నది.

మంచినిరు

ఈ మండలములలో అనేక ప్రదేశములందు, త్రాగుటకు మంచినీటివర్షదోరకడము దుర్భలము. నల్లరేగడి ప్రదేశములలో బావులలో సామాన్యముగ వుష్కనీరేపడును. ఆ బావులపూడ చాల లోతుగానే యుండును. అట్టిప్రదేశములలో మంచినీరు కావలెన్న వర్షపు నీటిని నిల్వ చేయవలసియుండును. అందువలననే, అచ్చట కుంటలు కోనేర్లను కట్టించియున్నారు. ధర్మాత్ములకు కోనేటి నిర్మాణము ముఖ్యదానముగా నుండుట యందు ఆశ్చర్య మేమియును లేదు. లోపల గవర్న మెంటువారు నిమ్మజాత్యుద్ధరణకై చేసినప్రయత్నములలో నొకటి, కుంటలను పూర్తిగాగాని కొంతభాగముగాని వారికి పట్టయివ్వడము. ఇది మిక్కిలి ఖండనీయమైనది. పశువులకు మనుజులకును కావలసిన మంచినీటివసతులను వృద్ధిచేయుటకు బదులు వున్నవానిని తగ్గించుట సరికాదు. నిమ్మజాత్యుద్ధరణకై చేయవలసినపనులు అనేకములున్నవి. కాని త్రాగుటకు మంచినీరిచ్చు కుంటలను నిలుచుటకు నీడనిచ్చుతోపులను పట్టాలకిచ్చి వాటిని నాశమొనర్చుట సరికాదు. ఆగ్రజాతుల వారికి నీటి వసతులు సరిలేనని చెప్పి అస్పృశ్యులస్థితి నేనుని చెప్పవచ్చును. వారికి ప్రత్యేక నీటివసతులు కల్పించుటకు యిప్పుడెప్పుడు గవర్నమెంటువారు చేయుప్రయత్నము కొనియాడదగినదేను.

గ్రామపునర్నిర్మాణము

ప్రతియొక్కరూ అందులో ముఖ్యముగ విధానములగు పట్టణవాసులు గ్రామపునర్నిర్మాణము గావింపవలెనని ప్రతికలమాలము ననుసరింపవలయును నాలయనను హెచ్చరించుచున్నారు. మనదేశము నందు, పశ్చిమ దేశములందువలెగాక పట్టణములు చాల తక్కువ. సామాన్యముగ అన్నియును పల్లెటూళ్లే. నూటికి 90 మందికిపై గ్రామములదే నివాసము చేయుచున్నారు. ఇట్లుండ గ్రామపునర్నిర్మాణముననేమా నాకు తోచడములేదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు బదులు దేశ పునర్నిర్మాణముననుంజనముగా నుండెడిది. అధిక సంఖ్యాకులు గ్రామములందు నివసించుటనే దేశము ఔన్నత్యము గాంచవలెన్న గ్రామాభివృద్ధిగానున్న నది సాధ్యముకాదని యెల్లరి సను స్పష్టముకాకమానదు. ఇదివరలో పరిపాలకులుగానున్న పట్టణవాసులకు గ్రామములన్న లెక్కలేదు. పన్నులుచెల్లించుటకే వారు గాని, పరిపాలనాసౌఖ్యము లనుభవించుటకు వారుకారు. గ్రామవాసులమండి పన్నులను వసూలుచేయడము పట్టణవాసుల సౌకర్యార్థమే వినియోగపర్యడము. ఏసౌకర్యములేగర్హించిన పట్టణవాసులకేగాని పల్లెటూరివాసులకు నున్న. అనుపత్రులు హైస్కూళ్లు పరిశుద్ధజలము మున్నగు సౌకర్యములెల్ల పట్టణములందేగాని పల్లెలయందులేవు. పట్టణములలో పెట్టుకాడని నాయభిప్రాయముకాదు. అయితే సమాన దృష్టితో పట్టణములను పల్లెటూళ్లను చూడవలెను. గొప్పగొప్ప ఆనుపత్రులు పట్టణములలో స్థాపించిన సామాన్యమైనవాటివైన పల్లెటూళ్లయందు స్థాపించవూడదా? హైస్కూళ్లు పట్టణములలో స్థాపించిన పల్లెటూళ్లనుండివచ్చు విద్యార్థుల ఉపయోగమునకై వసతిగృహములను స్థాపించవూడదా? లక్షలకొలది ద్రవ్యము పట్టణములందు పరిశుద్ధ నీటి వసతులకై ఖర్చుపెట్టుచున్నప్పుడు, పల్లెటూళ్లయందు నీళ్లులేని స్థలములలోనైన సామాన్య నీటివసతులను కల్పించవూడదా? ఇప్పుడెప్పుడు పాలకులవృత్తి కొంతమాత్రము పల్లెటూళ్లవంక మరల్చుట సంతోషకరమేగాని, పూర్వపువృత్తికృషి పూర్తిగ మారినకాని పల్లెటూళ్లు అభివృద్ధిజెందనేరవు. పల్లెటూళ్లు అభివృద్ధిజెందినగాని దేశము ఉన్నతస్థితికి రానేరదు. పట్టణములమాత్రమే అభివృద్ధిజెందిన ఫలమంతగా నుండజాలదు. పల్లెటూరే దేశసౌభాగ్యమునకు పునాది యని దృఢముగ నమ్మి దాని అభివృద్ధికై వలయు ఏర్పాట్లను ఆలస్యము జరుపక కావింపవలెను. ఇంకను పల్లెటూళ్లవంక ఆశ్రయదాసిన పల్లెటూరి జనులు పట్టణములలో చేరి పట్టణములు పెరగడమవలన, యిప్పుడు పశ్చిమదేశములలో పల్లెటూళ్ల సంఖ్య తగ్గుచు పట్టణములు

విశేషవ్యాప్తి చెందుటచే అదేశము లనుభవించు అర్హములు మనకును సంప్రాప్తించవచ్చును. అట్టిస్థితి రాకమునుపే మేల్కొని గ్రామవాసుల ఆర్థికస్థితిని పెంపొందించి వారికి కావలసిన సౌకర్యములను చేకూర్చుట దేశాభివృద్ధి గోరు ప్రతివారివిధియై యున్నది.

ఈమండలములందలి పల్లెటూళ్ల ప్రస్తుతస్థితిగతులను, వాటి అభివృద్ధికై కావలసిన మార్పులను పరిపాలనాసౌకర్యములను గురించి కొంత విచారితము. నల్లరేగడిప్రదేశములకును తదితర ప్రదేశములకును కొన్ని భేదములు గానించుచున్నను, సామాన్యముగ యీమండలముల పరిస్థితులు ఒకటిగనేయున్నవి. ఏగ్రామమందు జూచినను మనస్సుగల్గు కత్తలే. ఒండొరులలో వికమత్వమును సహనభావమును చాల తక్కువయ్యెనవి. స్వల్పవిషయములకై తగవులు పెట్టుకొని, అనుచరులకును పోలీసువారికిని లాయర్లకును వేలార్లు కర్చుపెట్టుచున్నారు. ఇతరమండలములవలెగాక, తగవులన్న యీమండలములలో దౌర్జన్యములు క్రిమినల్ వ్యవహారములే. ఖాసీసంఖ్యకు మితిలేదు. సత్వీరైన తగ్గుచున్నది. ఇట్టిస్థితికి కారణము లరయుట కులభము కాదు. పూర్వపు హిందూసాంప్రదాయములను యిప్పుడు గమనించుటలేదు. నవీన నాగరిక సత్వీరప్రదాయములు పట్టుపడుటలేదు. దైవభక్తి వాచాభి చాలమాత్రము తగ్గిపోయినవి. బలవంతు లెట్టికార్యములు చేసినను సవరించుకొను అవకాశము లున్నవి. న్యాయ మన్యాయము అన్యాయము న్యాయము అవుచున్నది. గ్రామవాసులెల్లరకు కావలసిన వసతులను సహకారభావముతో సమర్పించు యేర్పాటుచేసుకొనుట అరుదైనది.

గ్రామములందు పెరిగియున్న యాకక్షలను మాన్పినకాని గ్రామములు యేలాటి అభివృద్ధిని చెందజాలవు. ఈ కక్షలను మాన్పవలెన్న సులభముకాదు. విద్యాభివృద్ధివల్ల కొంతమేలు కలుగవచ్చును. అయిన నిష్పడు ఆచరణలోనున్న విద్యవల్ల ప్రయోజన మంతగా నుండదు. దైవభక్తి, పాపభీతి, సత్యము, సతీ ప్రవర్తనము, సోదరభావము సర్వసమానత్వము మున్నగు సద్గుణముల గరపు విద్య కావలసి యున్నది. పైగుణములను నిదర్శనముగ చూపించిన భారతదేశము యొక్క పురాణేతిహాసచరిత్రములందలి ఆదర్శప్రాయులైన మహాభావులజీవిత చరిత్రలను బోధింపవలసియున్నది. విద్యయన చదువులు వ్రాయుటయే కాదు. చదువను వ్రాయును రాని వారికి కూడ, ఉపన్యాసములు ప్రసంగములు పాటలు నాటకములు మ్యాజిక్ లాంతరులు సినిమాలు వీనిమూలమున జ్ఞానమును గరపవచ్చును. చదువురాని పెద్దవారికూడ పైవిధమున జ్ఞానాభివృద్ధియగు పట్టు చేయవలెను.

ఇది యిట్లుండ గవర్న మెంటువారు మన మండలముల గ్రామములందలి కక్షలను కొట్టాటలను తగ్గించవలెన్న, తక్షణము చేయవలసిన పనులు రెండడుగన్నవి. మొదటిది. కల్లు సారాయి లేకుండజేయుట. రెండవది పోలీసు డిపార్టుమెంటులోని క్రింది వర్క్యోగస్థులలో ప్రబలియున్న లంచగొండితనము మాన్పడము. నూటికి తొంభై తొమ్మిది ఖాసీలు సారాయిలేనిది జరగవు. గొప్పదౌర్జన్యములకూడ సారాయి మత్తుపైనే జరుగును. సారాయికొరకై అనేకమంది చిల్లరజనులు కక్షల నాయకులకు అనుచరులుగా నుండి కక్షలను పెంచుచుందురు. చిల్లర కొంతవసతులకూడ సారాయికొరకే జరుగుచుండును. ఈమత్తుపదార్థములవల్ల గలుగు అనర్థములు యిన్ని అన్ని అని చెప్పనవికాదు. దీనిని బొత్తిగా మాన్పినగాని మనజిల్లాలను క్రిగలుగదు. ఈవిషయమై గవర్న మెంటువారు చూపుచున్న నిర్లక్ష్యభావము మిక్కిలి నిందనీయమైనది. సారాయి కల్లు బొత్తిగా నిల్పివేసిన, దొంగసారాయి కల్లు హెచ్చై గవర్న మెంటు వరుమానమును పోగొట్టడమేగాని, కల్లు సారాయి నిలుపుటకాదని ప్రభుత్వమువారు నుడివీరి. అందుపైన కడపజిల్లాలో గవర్న మెంటువారు సారాయి కల్లు లేకుండ నిలిపివేసిన యెడల, దొంగ సారాయి కల్లు చేయకుండా సాధ్యమైనంతవరకు చేసెదమనిచెప్పి పరిశ్రాఢ్యుగనైన ఒక సంవత్సరమైనను మాడమని చెప్పినను ఒప్పుకొనరేరి. ఇప్పుడు వుండే మంత్రిగారు కల్లు సారాయి నిల్పుటకు, ముందు ప్రజలయందు ప్రచారము గావించెదరట! ఇక పోలీసువారి సంగతి విచారితము. ఈమండలములలో గొప్పనేరములు యింతో అంతో స్థితిమంతులుగా వుండేవారివలననే చాల మాత్రము జరుగుచుండును. పోలీసువారిని కొనేక కై వారికిలదు. స్వల్పశీతిములలోవుండు క్రింది వర్క్యోగస్థులు చాలుంది ధనాపేక్షచే వారి క్యాఫీన్మై తమ పనులను సరిగ నిర్వహించడములేదు. ప్రప్రథమముననే పోలీసు విచారణలోనే అనేక కేసులు చెడిపోవుచున్నవి. నేరములు చేసినను తప్పించుకొనుమార్గము లున్నందువలన నేరములసంఖ్య హెచ్చు అగుచున్నది. పోలీసువారు తమ పనిని సరిగా నిర్వహించెదరో లేదో అను శంకచే ప్రజలకు వారిపైన నమ్మకము చెడినందున, నేరములపత్రాయందు వారికి తోడ్పడుటకు యిష్టపడరు. ఈలంచ గొండితనమును మాన్పుటకు సర్కారువారు తగు యేర్పాట్లు చేయవలెను. సాధ్యమైనంతవరకు లంచములకు లొంగని వర్క్యోగస్థులను ప్రత్యేకించి యీజిల్లాలకు పంపవలెను. గొప్ప నేరముల పత్రాక్షణ డిప్టీ నూపరిం టెం డెంటుకు తక్కువకాని వర్క్యోగస్థులను నియమించవలెను.

గ్రామములలో యిప్పుడే తగవులకు కావలసినన్ని కారణములుండ, యూనియను తాలూకాబోర్డులు శాసనసభలు వగయిరాల ఓట్లకై కక్షలు పెరుగుచున్నవి. జనసామాన్యము యీ ఓట్లయొక్క యధార్థ ఉపయోగమును గ్రహించి తమ ఓట్లను సద్వినియోగము చేసి నప్పుడే ఓట్లకొరకై పోట్లాడువారిలో కక్షలుతగ్గును. అప్పటికి తమ లాభము పలుకుబడి గౌరవ ప్రతిష్ఠలే ప్రధానముగా నెంచి అట్టి సంస్థలలో పాల్గొనవలె ననువారి పనులు సాగవు. ద్రవ్యబలముచే మాత్రమే సభ్యులు కాజాలరు. ప్రజాసేవయే దీక్షగలవారు వాటికై పోట్లాట పెట్టుకొనరు.

గ్రామములలోని జనులసౌకర్యార్థమై చేయవలసినపనులనేకములున్నవి. రోడ్లు మంచినీటివసతులను గురించి యిదివరకే తెల్పినాను. ఇంచుమించుగ నెయ్యిమంది జనసంఖ్య గల ప్రతిగ్రామములోను సామాన్యమైన రోగములకైనను చికిత్సచేయు డాక్టరు ఒకరు వుండవలెను. ఆడెద్దయడే రోగములు రాకుండ గ్రామములను ఆరోగ్యస్థితి యందు పెట్టుటకు సదా వారికి బోధచేయుచుండవలెను. అనేక పూర్ణ లో అందులో రేగడిప్రదేశములలో చాలమందికి ఇండ్లకు కావలసినంతస్థలము లేదు. పశువులకును మనుజులకును ఒకటేయిల్లు. అందులో కావలసినంత గాలి, వెలుతురు వుండదు. పశువులపెంట యిండ్లదగ్గరనే వేయు నలవాటై యున్నది. గ్రామము లారోగ్యస్థితి పెంపొందచేయవలెనన్న యిండ్లయందు కొంతవార్డు చేయవలసియుండును. యిదివరకు పట్టణనిర్మాణము (Town planning) ను గురించి ప్రయత్నములు చేయుచున్నారే కాని గ్రామములలో ఆరోగ్యపద్ధతులను సరించి యిండ్లకట్టు ప్రయత్నములు చేయలేదు. యీవిషయమై సర్కారువారును సహకారసంఘములును యిండ్లకట్టుటకు తక్కువ నడ్డతో ద్రవ్య మిచ్చి, రైతులకు సహాయము చేయవలెను.

ఇతర జిల్లాలవారితో సరిపోల్చి చూచిన మనమండలముల ప్రజలు కఠిన దార్జన్యమును పారుచుండును స్వాతంత్ర్యాభిలాష యందును తీసిపోరు. మిన్నయే నీ చెప్పవలసియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మార్పుగలుగుచున్నది. బాల్యవివాహములు వృద్ధియగుచున్నవి. గరడి సాము చేయువారు కానరాకున్నారు. వెన్నెలకాలమందు పదుగురు కలిసి ఆటలాడుట లేనేలేదు. తినుతిండిలోపూడ మార్పుగలుగుచున్నది. పూర్వము రేగడిప్రదేశములలో నెల్ల జొన్న ముఖ్యమైన ఆహారపదార్థముగా నుండియుండెను. ఇప్పుడు జొన్నలు భుజించడము గౌరవలోభమని యెంచి అనేకమంది బియ్యమునే భుజించుచున్నారు. జొన్నలు పండించుకొనినవారుపూడ వాటిని అమ్మి బియ్యమును కొనుచున్నారు. అందులో వేరుశనగపంట వృద్ధికావడముతో జొన్నలుపెరు చేయు విస్తీర్ణముకూడ తగ్గుచున్నది. బలకరమైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు జొన్న లెక్కడ! నిస్సారవంతమైన చప్పిడిబియ్యమెక్కడ! దుర్భిమానములకులోబడక బలకరమైనజొన్నలను యీమండలములవారు వర్జించరని నమ్ముచున్నాను. రానురాను పాడిపూడ తగ్గుచున్నది. వేరుశనగ విస్తారముగంటుండేని సరియైన మేతతగ్గుట యందుల కొకకారణము. కఠిన ఆరోగ్యమునకును, బలమునకును ప్రాణాధారమువంటిది పాడి. అట్టి పాడినిచ్చు పశుగణమును అభివృద్ధిచేసి సమృద్ధిగా పాడిపంటలు పొందవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

ఆంధ్రరాష్ట్రము సభిలపించువారలలో నేనొక్కడను. ఇప్పుడు కోస్తాలు ఏలత్తుమునుబట్టి యేర్పడినవి కావు. రాజ్యపరిపాలన యందు జనసామాన్యము పాలుగొనవలెనన్న రాజకీయభావ దేశభావ యెయుండవలెను. ఈమాత్రమునుబట్టి హిందూదేశములోని రాష్ట్రములను, భాషనుబట్టి విభజింపవలయునన్న ఆదర్శము యెల్లరకును అంగీకారమైనదే. ఇంతకును మదరాసుకోస్తా చాల విశాలమైనది. తెలుగుజిల్లాలను ప్రత్యేకించిన పరిపాలనసౌకర్యములను అభివృద్ధిచెందును. ఆంధ్రదేశమును అత్యవసరముగా నొనర్చవలసిన తుంగభద్రా కృష్ణామున్నగు నీటివారుద్రప్రాజెట్లకు ప్రాముఖ్యతముకలిగి తత్కార్యములు జూసలేక జయప్రదముగా కొనసాగగలవు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రానివసరమునుగురించి దత్తమండలములలో అభిప్రాయభేద మున్నను పెక్కురు సుముఖులై యున్నారు. అక్కరలేదనేవారుకూడ భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములకు విరుద్ధులుకారు. అన్ని తెలుగుజిల్లాల నొకటిగా కలిపిన విద్యావిషయమందును, ఉద్యోగముల విషయమందును ఉత్తర సర్కారులవారు వెనుకబడియున్న దత్తమండలములవారిని అంగద్రోత్సాహరణ భీతిచేతను, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు మద్రాసుగాక ఏవుత్తర సర్కారులలోనో ముఖ్యపట్టణ మేర్పడిన ప్రయాణసౌకర్యము తగ్గునను భీతిచేతను, ప్రేరేపింపబడినవారే. ఇవి ఆలోచింపవలసిన విషయములే యయ్యును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములకు భంగము కలిగింపరాదు. మనము ఎప్పుడును వెనుకబడియున్న మనస్థితి మద్రాసు రాష్ట్రమునకు బాగుపడదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమున అంతకంటె హీనముగా నుండదు ఇంక మేలేకలుగవచ్చును. ఇంతకును మనము వెనుకబడి యున్నామని నిస్పృహచేందవలసిన కారణములు నాకు అగపడలేదు. ఇప్పుడువిశ్వకళాపరిషత్తులలో తయారయ్యే పట్టభద్రులసంఖ్య హెచ్చినంత మాత్రముననే దేశమునకు అమూల్యమైన మేలు చేకూరదు.

ఉద్యోగములే మన పరిమాణధికారు. ఇదివరకు నూచించిన నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు మున్నగు విధానములవలన మన ఆర్థికస్థితిని పెంపొందించవచ్చును. అట్లయిన ఆర్థికమునందు కూడ ఈ తర సర్కారులకు మన మేమి తీసిపోము. కృష్ణాగోదావరి నదులకు అనకట్టు కట్టకమునుపు ఆదేశములు అనేకమంది మనమండలములకు విచ్చుము నకును పాలనాధికారి వచ్చుచుండెను సంగతి మీకు తెలిసినవిషయమే. వలసిన ప్రత్యేక పనులను గల్గించుకొని విద్య నభివృద్ధి చేసికొన వచ్చును. తెలివియందును ధైర్యవ్యయములయందును, బలము నందును మనవారు వారి కప్పుడు తీసిపోరు. ఇట్లుండ వారి కేల భయపడవలెనో తెలియవచ్చును. అంతకును ఆంధ్రదేశములో అన్ని విషయములందు దత్తమండలముల మాత్రము ప్రత్యేకింపబడుననుట పొరపాటు. సామాన్యముగ చిత్రూరుజిల్లా మనతోనే కలియును. నెల్లూరు జిల్లాకు ఉత్తరసర్కారులకంటే మనమండలములకే సామ్యము పొచ్చు. విద్యావిషయమందు ఒక కృష్ణాగోదావరి గుంటూరుజిల్లాలు తప్ప తక్కినమండలములెల్ల ఒకటిరక నేయున్నవి. తుంగభద్ర-కృష్ణా ప్రాజెక్టు విషయమై గంజామువిశాఖపట్టణము గోదావరిజిల్లాలుతప్పతక్కినజిల్లాలు ఏకముకావచ్చును. దక్షిణాంధ్రజిల్లాలు ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నేర్పడెన బాగుండునేమోయని తోచవచ్చును. చిన్న రాష్ట్రముల అవసరము దృఢముగా నేర్పడెనగాని, విభజనవల్ల యెవరికిని మేలుండదు. అవసరమైనచో స్వల్పవిస్తీర్ణమునుబట్టియే నేను వెనుదీయవలెనను కాను. వీనాడు ఈజిల్లాల ఆర్థికస్థితిని పెంపొందించు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుగాని, తుంగభద్ర-కృష్ణా ప్రాజెక్టుగాని, ఉత్తర సర్కారులవారు విముఖతచూపుదురో అప్పుడట్టి అవసరము కలుగునని నమ్ముచున్నాను. ఇక ఆంధ్రరాష్ట్రము ముఖ్యపట్టణముయొక్క స్థానముపైన ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము ఆధారపడియుండవలెను. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రముపయోగకరమైనచో, ముఖ్యపట్టణమును ప్రాధాన్యముగా నెంచ కూడదు. అందరికిని సరిసమానమైన ప్రయోజనకార్యముగల స్థలము దొరకవలెనన్న సాధ్యమానా? సాధ్యమైనంతవరకు అందరికి లేక వెక్కు సుండికి అనుకూలమైన స్థలమును యేర్పాటుచేయవచ్చును. అది మద్రాసుకావచ్చును; లేక యితరస్థలము కావచ్చును.

ప్రచారము

ఎల్లరును స్వరాజ్యముకావలెనను ఆశురతతోనున్నారు. స్వరాజ్యము త్వరలోనే చేపారునని నానమ్మకము. మనము కోరు స్వరాజ్యము బాధ్యతాయుత ప్రజాపరిపాలనయై యున్నది. అది సక్రమముగాజరిగి దేశక్షేమమునకు తోడ్పడవలెనన్న జనసామాన్యము సకలవిషయములందు, ముఖ్యముగ రాజకీయములలో, సామాన్యజ్ఞానమైన సంపాదించి దినదినము జరుగుచుండు ముఖ్యవిషయములను తెలిసికొనుచుండవలెను. ఈవిషయమున మన మండలములు చాల వెనుకబడియున్నవి. ఈలోభమును దీర్చవలెనన్న, ప్రతిగ్రామమందును, పతనమందిరమును గ్రంథాలయమును స్థాపించవలెను. గ్రామగ్రామము తిరిగి పిల్లలకును, పెద్దలకును, చదివిన వారికిని, చదువనివారికిని జ్ఞానమును గలపు ప్రచారకులు కావలసియుండును. మీదుమిక్కిలి మనమండలముల ప్రత్యేకపరిస్థితులను గమనించి వారి క్రేయోభివృద్ధికై పాటుబడు పత్రికలు కావలసియుండును. ఇప్పుడు మన మండలములలో ఆంధ్రపత్రిక సమదర్శిని, వింద్రావతి, సాధన, కొంతపనిచేయుచున్నవిగాని, ఇంకను కొన్ని పత్రికలు కావలసియున్నవి. ఆంధ్రపత్రిక, సమదర్శిని మనమండలముల యందలి ప్రత్యేక పరిస్థితులకు ప్రాముఖ్యమివ్వడములేదు. ఇవ్వజాలవు. వింద్రావతి, సాధన మనమండలముల పత్రికలే. కొంతవరకు మండలములపరిస్థితులను గమనించుచున్నవి. అయినను వారపత్రికలైనందునను, ఎలసినంత ప్రవృత్తవాయములేనందునను ఈమండలములలో హెచ్చువ్యాప్తిని చెంది యుండలేదు. వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఆపత్రికాధిపతులు చేయుచున్న పని మిక్కిలి ప్రశంసనీయును. మనమండలములలో ప్రచురింపబడు మాసపత్రికలు భారతకథానిధి బ్రహ్మానందని జనసామాన్యము యొక్క జ్ఞానాభివృద్ధికి అంతగా తోడ్పడజాలవు. కావున నొక ప్రత్యేకపత్రికను స్థాపించుట అవసరము. అది యొక ద్వైవారపత్రికగానైనా వుండవలెను. “లిమిటెడ్ కంపెనీ” పద్ధతితో స్థాపించిన బాగుండునని యెంచెదను. విషయములను ప్రధానముగాచేసి, సర్వాభిప్రాయములకు సమానమైన చోటునిచ్చిన, పత్రిక వ్యాప్తిచెందును. గూఢమును అధికము. అట్టిపత్రికను అచిరకాలములో స్థాపించి తత్పత్రిక మాలమున మండలములప్రజల జ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నాను.

మహాకోయలారా! ఈమహాసభలో దత్తమండలాభివృద్ధి కత్తెం తావరములకు చర్చించవలసినవిషయము లింకను పెక్కులున్నను ఇప్పటికే కాలాతితమైనందున, కొన్నిటినే చర్చింపగలిగితిని. నేచెప్పిం మాటలను వినునకుండక సాధనముగా మీరు విన్నందులకై, మీ కెదతయు కృతజ్ఞుడను. ఆహ్వానసంఘమువారు నాయందు గనబరచిన ఆనరాజికయములకు తిరిగి కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనము లర్పించి ఇంతటితో విరమించుచున్నాను.

సహకారోద్యమము

సహకారోద్యమము రమారమి 24 సంవత్సరముల క్రిందటనే మనరాజధానిలో ప్రవేశపెట్టబడి రమారమి 15 సంవత్సరములకు ఉద్యమము కొద్దికొద్దిగా వృద్ధియగుచున్నది కాని విరివిగా వృద్ధి కాలేదు. తదుపరి దినదినాభివృద్ధియగుచున్నప్పటికి ఉద్యమము జువీసర కొంచుచున్నదను కొన్ని కారణములచే చెప్పక తీరక వచ్చినది. ఏల; సంఘములు స్థాపించుటయేకాని పారిసంఘములు ఎందుచేత వృద్ధి పొందుటలేదో గమనించువాడు లేకపోయినది అనకొనవలసివచ్చుచున్నది. పురాతన సంఘములు కొంత సంఘములకు ఆదర్శములగుటకు బదులు వ్యక్తియుగములు తనదినము వృద్ధియగుచుండటవల్ల సంఘములు ముందంజవేయుటకు బదులు సంఘముల పని కేవలము ప్రభించుచున్నది. దీనికి కారణమేమి? ఎందువల్ల? పెక్కు పురాతనపు సంఘములు పాడగుచున్నవి అని తర్కించినచో వందాయితీదార్లలో ట్యాకటి తప్ప వేరొకటి కానరాదు. కాని యిది వందాయితీదార్లలో లేయని చెప్పుట కా అభిప్రాయముగాదు. సంఘములు (Credit Societies) వేయవదిదీర్ఘకాలము, దబ్బుతీసుకునే వ్యూహపురు యున్న, శ్రద్ధ యిచ్చునపుడు ఉండవచ్చుననుట సర్వజనవిదితమే. మేలుకొల్పి నోటిను లిచ్చి సహకారమొందలేని విరోధమును పొందువారెవరి? అవారి మొదలగు వందాయితీదార్ల! (వెసి డెంటు క్రెడిటరీల! యెవరిమట్టుకువారు మన కేల నిష్ఠురమని ఊహించువారేకాని మొండిపద్ధతుల మొండిసహకారముల తగిన నీతి గరవులకు ముందంజవేయువాడండ. యీయంతయులో నట్లుకు (Each for all and all for each) అన్న సహకారభోధన కనపించుచున్నది. మనముచేయు నది వ్యాపారము. కష్టివ్యాపారమునకు కావలసినది నిర్వహణ టము. నిర్వహణ టముగా వ్యాపారము చెప్పుటకు త్యాగము. అట్టిత్యాగమును చూపట్టుటకు కావలసినది పురమర్శము. కాని యీ రోజులలో ధనవ్యయము కాకిండా ధనకాంక్ష లేక నిర్విమితముగా ఉచితముగా పురుషత్వమును వెల్లడించువాడు కనకడరని కా అభిప్రాయము. చాకిరడ ఆరామిని క్రెడిటరీ అడుగు కూడదాయని (వెసి డెంటు), (వెసి డెంటు) అడగకూడదాయని క్రెడిటరీయను యిట్లు వందాయితీదార్లుకు వ్యక్తులు బావులే సానెటి దురదృష్టకు ఎచ్చుటకు కారణము. యిట్లంటు కా గ్రామములో పాట్రిక క్షులకు వీ కాంతరములై సంఘముయొక్క సంస్థాపనము భిన్నము చేయుచున్నది. సహకారోద్యమములో యీ టబ్బుకు ముందు ముందిచ్చినగాని క్రెడిట్ సంఘములు ప్రాముఖ్యతకు రావీరవు.

Town Shend Committee వారు ఈసంగతి సంతకాగము నించినట్లు కనపించదు. వారెంతవరకు Short term Loans అని Longterm Loans అని పంచాయితీదార్లు అప్పు నిచ్చుకాలములో ఆమెంబరు అప్పునెప్పుడు తీర్చగలడో అసీ జన్ కనిపెట్టి వాయదా యస్వలసినదని మొదలైన సంగతులను గొప్పతొవములుగా నెంది ఆలోచనములు పోవుటకుగాను తమ అభిప్రాయములు వెల్లబుచ్చి క్లరీకం పర్వముకు ఉపకారకేతనముగాని ఈయమని నూచించిరి. సంఘములయొక్క పనులు నెరవేరకపోవుటకు యిదియే కారణము అని ఎక్కువ తర్కించి నట్లు కాన్పించు. రమారమి మా జిల్లాయందు గల సంఘములు చాలా మట్టుకు నేను చూచితిని. వందాయితీ దార్లకు సంఘమునందుగల అభిమానోత్సాహములను గమనించితిని. పెక్కు సంఘములలో క్రెడిటరీలతో ముచ్చటించితిని. నేను విన్నదియే మన సహకార యాజ్ఞిక వసియేనా? మరెవరవలెదా? ముఖ్యులను జీతభత్యము లిచ్చి నిత్యేంద్రైవారెవరి? మా Honarary ఉద్యోగములకు సాయము మాకు యీ చెకింగు లేల - మా పర వైజర్లు యీన్ నెక్టర్లు - డైరెక్టర్లు - వీరందరూ మా మీద అధికారాలేనా! పోనీ రోజుకొక్కొక్క ఒక ఘంట కష్టపడి పనిచేయుచున్న మా కేమియు లభి కనుపించదు. వీరందరూ ఇవాలు చెప్పే ఈ పంచాయితీ ఉద్యోగముకన్న నామట్టుకు నేను కా అవసరమునకు యొక్కడదో అప్పుతీసుకొని కాలము గడుపుతున్న బాగున్నదని తోచుచున్నది. ఊర్లో అందరికీ దబ్బుపన్నె అయిననీమి కాకపోయిననీమి! అని చెప్పినవా రనేకమండి కలరని నేను అనుభవముచే వెలువరింపవచ్చుచున్నది. కొన్ని కొన్ని సంఘములలో గుమాస్తాలకులకు అక్కడకూడతిరిగి వసూలు చేయుటకు జీతమును తీసుచున్న గుమాస్తా ఉన్నప్పటికి గుమాస్తా కొన్ని పనులుమొందు పంచాయితీదార్లలో కలవాములు. వచ్చినప్పుడు ఏమియు చేయజాలకయున్నాడు. కాని గుమాస్తాలు ఉన్న సంఘములు కొంతవరకు బాగుగా నేయున్నవని చెప్పక తీరదు. ఏలనన ఎక్కువలైతే కా up-to-date గా యుంటాయున్నవి. ఈ సంఘములను ఈ దురవస్థనండి తప్పించుటకు ఒకేమార్గము తోచుచున్నది - ప్రతి సంఘమునకు Paid Scretary ని ఒకరిని నియమించి అతనికి వందాయితీ దార్లు చేసిన తీర్మానములకు (Assistant officer) గా నియమించి కార్యనిర్వాహకము అట్టివానిపై బెట్టిన బాగుండు నని తో

చుచున్నది. సంఘమునకు యొక్కటికేయనో (Paid Secretary) ఉన్నందువల్ల తానుపరిగా పనిచేయకపోయినయెడల నెలకేతము పోవునను భయముతో అవసరమువెంటబడి పంచాయితీ పథలను జగవులు సానెటిబాకీలు తరచుములో వసూ చేయుచు అవసరమైన ప్లయింట్లుచేయుచు చెకింగుకు వచ్చు నూ పరుల జరుకు తగుమైనజవాబులు చెప్పుచు సంఘము పోయిన తమకు జీతము పోవునని అభిమానముతోనైనా సంఘములకొరకు శ్రద్ధాధికులు వసించెదరని నేను నమ్ముచున్నాను. కా తోడి సహకార చాలానుండికి యీ సంగతిలు విశేషమేకావున న యిప్పుడు (Tounshend committee) వారి అభిప్రాయమునుబట్టి (Federation Higher Supervisory Staff) జిల్లాకు ఒక (Deputy Registrar) వారికొక (Personal Assistant) అని (Appointment) వల్ల సహకారోద్యమమునకు ముక్తిదొరకునని తలచి పుకారము అనగా ప్రతిసంఘములోను కట్టుదిట్టముగా పనిచేయ (Responsible) పుకారుని నియమించి అట్టివానికి సంఘము (Maximum Borrowing power) ను బట్టి చేతనము యెక్కువది (Bank లో Paid Secretary) అకు ఉన్న అధికారమే అతనికిన్ని ఒకరి వాని ఆధారములతో సంఘములను బాగుచేసినవిమట్టు Federation Higher staff Appointment) నుగరించిన్ని వారి ఉపయోగమును గురించిన్ని ఆలోచించెదకు గాక.

(ఒక సహకారి)

పానగలురాజుగారిపై పరితాపము

సాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాసము

రాజాగారు అవరచాణక్యులు

కాకిరాడ డిశం 20 - బహిరంగసభలో పానగలురాజాగారి మరణమునకు విచారము చెప్పి తీర్మానముపై మాట్లాడుచు శ్రీ బులుకు సాంబమూర్తిగారు యిట్లనిరి. బావట్లలో నుండే జవాడలో నుండే సభలు జరిగినపిదప విశాఖపట్నములో జరిగిన మాడన ఆంధ్రముహాసభయందు అధ్యక్షత వహించిన పానగలురాజాగారికి భారతదేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజించుట అవసరమని నోక్కి వక్కాణించెడి భాగ్యము కలిగెను. అందుకు తగుకారణములను వారు పది ప్రరమగ దెలిపియుండిరి. తెలుగు సంస్కృతభాషలయందు విరివిగ ప్రావీణ్యము అధ్యక్షో పశ్యా పమునందు ప్రత్యక్షమయిన అంధ్రలోకమునకు దెలిసెను. నిరుడు నేను మదరాసు కాంగ్రెసుకేకరై మార్చినియుండి, రాజా సాహెబుగారు తిన్న హావద్దకువచ్చి మార్చిని, ఇక ప్రశ్నలు జరిగిన పిదప, “మీరు కాంగ్రెసునందు చేసినవలె”నని నేను కొరియంటిని.

కాబోటివారు కాంగ్రెసులో నేమిచేయగలరు? మావని కాసనసభలో గలదు. మీరుబయలునుండి నిరంకుశాధికారము నెదుర్కొనవలెను. మేము సభలలోనుండి పోరాడెదము.” చిట్టచివర కాలేని నేను చనిపోవుటకు కొద్దిరోజులు పూర్వము వారిని వాసమునందు గాంచినపుడు, ప్రస్తుత రాజకీయముల గూర్చి మాట్లాడుకొనుచుండ, నన్ను అతివాది యన్నందుకు రాజాగారు తుమాకుగవేడిరి. “తుమాకు గోడటకే మున్నది? రాజాగారు! నేను దొర్లనగర హీర విప్లవకారుని, మీరు పరియగు వ్యవహారములు” అని నేనంటిని. అంత కాలేదు నన్ను, “ఆవర్యములకొరకు త్యాగము చేయువారియెడ నాకెంతేని గౌరవముగలదు. వారిత్యాగము వల్లనే దేశమున కిదివరకేమాత్రము సంస్కరణలు అభించినవి. కాని అట్టి సంస్కరణములను ఉపయోక్తముగ నిర్వహించుటకు మా పంటివారుగూడ దేశములో నుండవలెను.” తనకుగల స్వాతంత్ర్యాభిమానము నిరంకుశాధికారవ్యవహారాధిక్కించి మంత్రవ్యూహనందెట్లు హోరాహోరి పోరాడినదియు, దెలుపుటకు తగు కాలములు తనవద్దకున్నవని తెలిపిరి. వారికి ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్వాణమునెడ పట్టుదల మొందుగనండెను. వారు నిజముగ అతరచాణక్యులు, రాజనీతిజ్ఞుల, బుద్ధిబలము మొందు గలవు. వారి ఆత్మకు కాంతిగోరును ప్రార్థించుట మన విధి. (శ్రీ వెను.)

నెల్లూరు లిబరలు ఫెడరేషను

నెల్లూరు, డిసెం20: - దక్షిణ ఇండియా లిబరలు ఫెడరేషను నెల్లూరు శాఖవారు పానగలు రాజాగారి మరణమునకయి విచారించుచు వారికుటుంబమునకు సాహభూతిచెప్పుచు తీర్మానించిరి. ఇ. రాఘవరెడ్డిగారిని కలకత్తా పర్యవక్షసభకు ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనిరి. కాలేజీ మనిషివల్ల రా్యాలయమును, జిల్లా కోర్టు ధర్మాదాయముల బోర్డు మూడబడినది.

విదేశవార్తలు

సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

గురువారము సాయంకాలము 31-30 గంటలకు

అభివృద్ధిగాంచుట

ప్రమాదము తప్పినది

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 21:—గురువారము సాయంకాలము 31-30 గంటలకు ప్రకటించిరి:— సార్వభౌముడు ప్రస్తుత ముగాంచిన అభివృద్ధిని పూర్తిగ విమర్శించి ముందు తక్షణము చికిత్స చేసియుగ నడిపించవలసిన విషయమై వైద్యులు ఆలోచించిరి. తుదివత్సరము అభివృద్ధిగాంచెను. మామూలుగ పిల్లలకు పీలంగనున్నది. పుండు మానుచున్నది, పూర్తిగనయను గటకు కొంతకాలము వట్టున. స్వస్థయము నెమ్మదిగ దృఢపడుచున్నది. ఇంకను నీరసము విస్తారముగనున్నది, కొంచెముగా బలము చేయకొనుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఇంతకాలము బట్టి జబ్బుగా నుండుటచే కోగము మరలుటకు కాలముచెల్లును. చిక్కులేకపోలేదు. కాని రాజుగారి ఆరోగ్యము నీరముగ బ్రవృద్ధి గాంచుచున్నది. సాయంకాలముగూడ వైద్యులు ముందు చికిత్సకుగూర్చి ఆలోచించిరి. ఎక్కువ చికిత్సను లేలికగ వల్లదు. గురువారము సాయంకాలము ఈ చికిత్సను జరిపిరి. సంపూర్ణవిశ్వాసము లేవన్నది. సార్వభౌముని ఆరోగ్యము దారినిబడి అభివృద్ధిగాంచుచున్నది. రూటరు. తరువాత వారలందు దెలుపుచున్నాడు. ఇంకను బలహీనత విస్తారముగానున్నది. గురువారము ప్రకటనముతో చెప్పబడిన నీరస విషయంబు ఎక్కువగాలేదు. నీరసమున్నను అంతతీవ్రమగులేదు. గురువారము రాత్రి ప్రకటనమును గావించారు. వరిపిటులు కృత్రిమముగానే యున్నవి.

పార్లమెంటు జనవరి 22 వరకు

ఆపుజేయబడుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 21:—జనవరి 22 వరకు పార్లమెంటు ఆపుజేసిరి. దేశము మొత్తమునాడ అభివృద్ధిగాంచెను. పరిశ్రమలు జీవించగల్గుచున్నది. పరకాభివృద్ధి బాగున్నది.

ఆఫసు తెగల తిరుగబాటు

ప్రభుత్వము అరికట్టుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 21:—కాబూలునుండి మాస్కోకు జేరిన తిరుగబాటు లిట్లు దెలుపుచున్నది. ఆఫసు తెగల తిరుగబాటును, కాబూలు ముట్టడిని ప్రభుత్వమువారి నేనలు, వైమానికదళములు సాయంధ జనలు కలిసి పోరుటచే అరికట్టగల్గిరి. ప్రభుత్వసహాయ నేనలు తీవ్రగతిని వచ్చుచున్నవి.

కాబూలు (బ్రిటిషు రాయబారి కార్యాలయము దగ్గర నున్న మైదానములో ఇట్లు వ్రాయబడియున్నది. “పైకి పరుగెత్తును, క్రిందకుడిగనును, అంతబాగున్నది.” మొన్ననే విప్లవకారులపై ఆముట్టుప్రక్కల ఆఫసు ప్రభుత్వ వైమానికములు బాంబులను బరిశ్రమచే ఆకోపముచే బ్రిటిషు విమానములను, ఆఫసు విమానములను గురించలేక వాత కొల్పవచ్చును. కాన ఆఫసు దృఢులేకుండుట ఇట్లు బాగ్రతవడవలెననిరి. బ్రిటిషు రాయబారిపై కాము దాడివడలువారమునామని విప్లవకారులు దెలిపిరి.

గాలి అంటుకొని వ్రేలుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

రగ్జీ, డిశం 20:—హైదరాబాదు జిల్లాలో గాలి అంటుకొని వ్రేలుట. 500 గజముల కొద్దు ఎగిరిపోయెను. 8 గురికి గాయములు తగిలెను. ఒక మోటారుబండి ముక్కలై నది. చుట్టుప్రక్కల మరమ్మత్తు సాగుచున్నది. ఇట్లు వ్రేలుటకు కారణము తెలియలేదు. 150,000 పౌనులు నష్టముగల్గెనట.

ది మె సూ రు ఆ గ్రి క ల్చ ర త్

డైరిఫారం కాంపెనీ లిమిటెడ్

లైఫ్ సౌకు కాంపెనీ సేషను బ్యూరోతో కలిసియున్నది.

స్థాపితము 1924

ప్రధాన కార్యాలయము:—బసవనగుడి, బెంగళూరు

వ్యవసాయదారులకు, జంతువులుగలవారికిని ప్రత్యేకసౌకర్యముకలదు. దీని విశేషమైన లక్షణము లేవనగా.

లైఫ్ సౌకు రిజిస్ట్రేషను వడ్డీ తక్కువ

“ సర్టిఫికేటు హోల్డరులకు సులభముగా ఇన్సూరెన్సు పద్ధతిని అవ్వలు తీయుటకు హక్కుగలదు.

“ సర్టిఫికేటులు నాక్ ఫార్ ఛాయిటబుల్

“ హక్కులు త్వరగస్థిరపరచబడును

4767

కావలెను:—హిందు దేశముందు ప్రతివోటను, బర్మా, సిలోనులందును ఆర్గనైజింగు ఇన్స్పెక్టరులు, సూపర్ వైజరులు, సబ్ విజంటు కావలెను.

పద్ధతులు:—జీతముగాని, కమిషనుగాని, లేక రెండును ఇవ్వబడును.

ఇతర వివరములకు:—మానేజింగు డైరెక్టరుకుగాని, యాక్రింద నుదహరించిన బ్రాంచీల ఆర్గనైజింగు ఇన్స్పెక్టరుకు వ్రాయవలెను.

అమలాపురం

బరంపురం

కల్లికోట

కోయంబత్తూరు

గౌహతి

జోర్ హాట్

ఖుల్నా

కొచ్చా

కొట్టాయం

మచిలీపట్నం

మధుర

నంద్యాల

నెల్లూరు

నాగాంగు

పుదుచ్చేరి

రాణిపేట

సేలం

తిరుచనాపల్లి

విజయనగరం

పెరుగ్వే బోలివియా తగవు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

రగ్జీ, డిశం 21:—పెరుగ్వే బోలివియా తగవు కాంతియుతముగ పరిష్కరించుటకు యునైటెడ్ నేషన్సుతో ఆలోచించిరా యిది యడుగ ఇట్లు జాతిపరిమితితో సంబంధములే కుండ జేయరాదనియు, అందుచే ఏమియు వాటితో ఆలోచించలేదనియు, ఉభయపక్షములవారు ఆఖరి అమెరికా కాంగ్రెసువారి మధ్యస్థత్వమున కంగీకరించినయు లాకడల్బ్యాం పక్షముగారు నుడిచిరి.

చీనా సుంకముల ఒడంబడిక

9 దేశములు సంతకము చేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశం 20:—చీనాతో ఇంతవరకు 9 దేశముల సంతకముల ఒడంబడికను జేసికొన్నది.

తర్కిలో నిర్బంధ ల్యాటిను విద్యావరసము

కాన్స్టాంటినోపిలు, డిశంబరు 19—తర్కిలో 16-45 సంవత్సరములలోపుగల స్త్రీ పురుషులందరను నిర్బంధముగ ల్యాటిను చదువును “సర్వకొని తీరవలసినది. పాఠశాలలందేగాక, మసీదులు, సినిమా, ఫలహారపు టంగడాలందు “సర్వించెదరు. అరబ్బీ అక్షరములు తెలిసినవారికి రెండునెలలు వట్టును. నిరక్షరక్షులకు నాలుగునెలలువట్టును. విద్యపూర్తి అయిన పిదప పరీక్ష పర్వదక్ష. పరీక్షలందు తప్పినవారిని తీవ్రముగ దండించెదరు. చదువును పోలేనువారు కనిబెట్ట చూచుందురు.

1980 జనవరి మొదటిలేదీక్షండి సర్ మార్షలు హ్యూబ్రెంచర్లుగారు రాజీనామా నిచ్చెరుద.

పాటియాలా ప్రజల కష్టములు

విజ్ఞప్తి

వెడ్డిశెట్టెగారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశం 21:—పాటియాలా మహారాజుగారి ప్రజలు తమ కష్టములను దెలుపుకొనుచు విజ్ఞప్తి నంపిరినియు దానిని బట్టరు కమిటీకి బంపెదరా యనియు వెడ్డిశెట్టెగారుగ విలంబము తగవు పట్టి ఆలోచన జూపలేదు.

ఆబర్డిన్ విశ్వవిద్యాలయము

విద్యార్థులు బర్మింగ్ హామ్ ప్రభు పువన్యసింహుచుండ సంచాను గాల్పుట, వికారమును గల్గించు

ద్రావకమును ప్రసరింపజేయుట

లండన్, డిశం 19:—ఆబర్డిన్ విశ్వవిద్యాలయమున బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువు ఉపన్యసింహుండ కొందరు విద్యార్థులు వికారమును గల్గించు ద్రావకమును ప్రసరింపజేసి బాంబులను గాల్పించి సెనటువారు 12 పౌలి జరిమానా విధించిరి. బహిరంగముగ చీవాట్లుగూడ బెట్టిరి.

బొగుగనుల పనివాండ్రు సహాయకనిధికి 200,000 పౌనులుపైగా ప్రోగ్రెసవి. ఇంకను సహాయము చేయుడని క్రిష్ణకు నాడు యువరాజు ప్రకటించునట.

జార్జి రాకొమరుని 26 వ జన్మదినోత్సవము నిన్న సమద్రమధ్యనే జరిగెను.

చక్రవర్తిని మేరీ రాకొమా ప్రెతో ఎరికంటు బడకంబు బంతువదర్శన కార్యాలయమున శేగెను.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షునకు బ్రహ్మాండ మగు స్వాగతము

దేవేంద్రవైభవముతో నూరేగింపు

జాతీయమహాసభకు అన్యదేశముల సందేశములు

కలకత్తా నగరమున కాంగ్రెసువారము ప్రారంభ మగుట

కలకత్తా నగరమున కాంగ్రెసు వార మి రోజున, మహావైభవముతో ప్రారంభ మయ్యెను. అధ్యక్షు వదలికి ఎన్నుకొనబడిన మోతీలాలు నెహ్రూగారియదయము కలకత్తానగరమున కరు దెంచినపుడు దేవేంద్రవైభవముతో వారికి బ్రహ్మాం డమగు స్వాగత మొనగి, పురవీధులవెంట గొప్ప యూరేగింపుతో కాంగ్రెసు శిబిరమునకు గొని పోయిరి. జర్మను పర్షియా దేశములనుండి జాతీయో ద్యమాభిమానులు జాతీయమహాసభకు విజయము నాశించుచు సందేశముల నంపిరి.

అధ్యక్షున కత్యద్భుత మగు స్వాగతము

కలకత్తా, దినంబర 21:—జాతీయమహాసభాధ్యక్షులకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారియదయము కలకత్తానగర ముదేరినపు డపూర్వవైభవముతో సత్కర్మకర్తమగుస్వాగత మొనగ బడెను. అధ్యక్షునికి స్వాగతమొసగి యూరేగింపుతో దేశబంధు నగరమునకు గొనిపోవుటకు ఆహ్వానసంఘమువారిదివర కేర్పరచుకొనిన కార్యక్రమమును తిప్పికొండ అనవలసింది. అధ్యక్షుని దీక్షిణిని పెద్దయూరేగింపు వారావంతెనవద్ద ఉదయం 8-30 నిల అత ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుడు, 84 శ్వేతాశ్వ మాలు పూన్చబడిన కర్మమై నాసీతుడై యుండెను. ఊరేగిం పు జనసమూహముతో, అయిదుమైళ్ల దూరము వెల్లగ నడచి, కాంగ్రెసునగరమునకు జరిగెనయిన్నది. ఉదయం 10 గంటలకు, ఈ రేగింపా రై నొసగు సమయమునకు ఊరేగింపు చి త్తూరు రోడ్డువరకు మాత్రమే వచ్చెను. కాంగ్రెసు నగరమును జేరవరకి మధ్యాహ్నము 12 గంటలకును, పిమ్మట మోతీలాలు నెహ్రూగారు, థియేటరు రోడ్డునందు తమకొం కేర్పరచబడిన ఇసుకు ఇసుకదు, ఆ రైలులోనే వచ్చిన పండిత మాలవ్యాగా దిగిగూడ ఊరేగింపుతో నుండిరి. మార్గముపొడుగునను, ఇనుక జేసినను రాతండునటుల జనులు క్రిక్కిరిసియుండిరి. గుంపు లు ఇంద్రపైసను, మేడలమీదను ఎక్కి, అధ్యక్షునికి జయజయ ధ్యానముల నొసర్చుచుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

వివరములు

మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రయాణ మొనర్చుచున్న ప్రత్యేకపు రైలుబండి, ఇంకను రాకపూర్వమే హారావంతె ననుండి, పాక్ల సర్క్యులరకును ఊరేగింపు చనుమార్గము పొడుగునను జనసమూహము వారులుగట్టి వేరియుండెను. ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి యగు డి. కె. చట్టగిగారును చాలమంది ప్రముఖులును ముందుగా 'బండ్ల' స్టేషనునకు జని అధ్యక్షునికి స్వాగత మొసగి, ప్రత్యేకపు రైలుబండిలో కలకత్తాకు దీక్షి కొనివచ్చిరి. ప్రత్యేకపు రైలుబండి హారా స్టేషనునకు ఉదయము 7 గంటల 45 నిమిషములకు జేరెను. హారా స్టే షనువద్ద, నేకగుప్త, శుభాన్ వంద్రజీను, డా. భిక్షా చం ద్రరావు, డా. కిరీక్ కేంకరాయిగారును, కలకత్తా కార్మి రేవనునందలి స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులును, ఇంకను ముఖ్యులు 200 మంది పురప్రముఖులును, మోతీలాలు నెహ్రూగారికి స్వాగతమొసగి పుష్పమాలలంకరకునొసర్చిరి. రైల్వే స్టాటు ఫార మంతయు, రైల్వే జాతీయతాకములతోడను, పుష్ప హారములతోడను రమ్యముగనలంకరింపబడెను. వేదికయంతయు చక్కని రివాసీలు పరువ బడుట చే, వేదికయం తయు నొకవిధమున శోభతో మనోహరముగ నుండెను.

పూర్వమున రైలుబండి స్టేషనులోనికి ప్రవేశించి నిలిచిన తోడనే శ్వేతకర్మకర్తప్రధాని యగు నెహ్రూపండితుడు చిరు నవ్వుతో ననుసక్తములను విజయధ్యానములను అందుకొనుచు

బండిలోనుండి వెల్లగ క్రిందికి అడుగుపెట్టినపుడు జనసమూహ మునుండి పండేమారధ్యములు చెలరేగెను. కిక్కిరుచుముతో ప్రేక్షకుల చే వ్వింపబడిన గులాబీ పుష్పదళములతో ఆధ్యక్షుని శరీర మంతయు నిండి పోయెను. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు నేక గుప్తగారు, వారివతియు, హారా పురపాలకసంఘపు ఉపాధ్యక్షుడును, పురపాలకవార్డు రాయగారును నెహ్రూగా రిని పుష్పమాలలంకరకు నొసర్చిరి. రైల్వే అధికారులెన్ని ఆటంకములు గల్పించినను, నెహ్రూగారి దర్శనము గావించుకొ నుటకరుదెంచిన జనులచే, ప్రదేశమంతయు క్రిక్కిరిసిపోయెను. పిమ్మట నెహ్రూగారు - తమకొంకై ప్రత్యేకముగ కేర్పరచ బడిన రజతచిత్రితముగ కేటమువద్దకు గొనిపోవడిరి. ఆకేటము నులాగుటకు ముక్కుతాళుగు శ్వేతాశ్వములు పూన్చబడెను. కా మయినర్వకరోవేష్టధారలగు వరుసేద్దురు రథవోదకు లాయశ్వ

మకుటావశిష్టమైన భారతచక్రవర్తి



43 వ భారత దేశీయ మహాసభాధ్యక్షులు పండిత నెహ్రూగారు.

ముల నధిరోహించి నడుపుచుండిరి. నెహ్రూపండితు డాకేట మునధిరోహించి, యూరేగింపుతోడనుండ, జనసమర్థముచే హారావంతెనవద్ద బండ్రరాకపోక లొకగంటవరకు నిలిపివేయ వలసినచ్చెను. భారతీయులేగాక, అనేకమంది యూరపీయులు గూడ, ఈ మహా వైభవమును జూచుట కరుదెంచి, రోడ్డు ప్రక్కల నిలిచి చూచుచుండిరి. ఉదయం ముఖ్యులు 8 గం 30 నిలకు "పండేమారం" "గాంధీ మహాత్ముకత జే" "మోతీలాలు నెహ్రూకు జే" అను జయధ్వనులు కిక్కిరి మారు(మోగు చుండ ఊరేగింపు ప్రారంభమయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

మోతీలాల్ గారికి మహారాజాధిరాజోచిత

సన్మానము జరుగుట

(శ్రీ ప్రెస్ రిపోర్టర్)

మోతీలాల్ నెహ్రూగారును వారి యిహులను బం డెడ్ స్టేషనువద్ద పంపాబు మొయిలో కిక్కిగానే చాచుమి కాంతిని సెక్కులును, రిండోవతందములుగా మూగివచ్చువాసమూ హములును వారి నాహ్వానించిరి. మోతీలాల్ గారి నెక్కించు కొని పోవుటకు నియమింపబడిన ప్రత్యేక రైలు చిత్రచిత్రము

లుగా నలంకరింపబడెను. పురపాలక ప్రముఖమోతీలాల్ నెహ్రూడం గారి దర్శనముత్రమున కృతార్థులగుటకు వచ్చిన ప్రజలును, వా స్టేషనువద్ద నిలిచి వార్ష మాదకములగు ధ్యానముల నొనర్చిరి. ఈ త్యాగి యు రే ము లగు ప్రజా సమూహములు జయజయ శబ్దములు చేయుచుండ, కాంగ్రెస్ మహాసభాధ్యక్షు ని భారముచే రైలుబండి హారాస్టేషను మందనుండ గమనము లతో చేరెను. 101 బాంటులు పేల్చబడెను. ఈ ధ్యానము లు మోతీలాల్ నందితుడు భారతప్రజాస్వామ్యమునకు ముక్కుటములేని చక్రవర్తి యని నూదించెను.

అపూర్వప్రదర్శనము

నేకగుప్త, వారివతి, డాక్టరు అగ్నాగారి మోతీలాలు గారితో నుండిరి. వారు స్టేషనునుండి బయటికివెళ్లుచు, తగా ప్రజలు తోనుకొనిరి. వారిని సమదాంబులు చాలకష్టము యొను. వారు యెట్లులో బయటబడిరి. ప్లాట్ ఫారము(ప్రక్క మోతీలాల్ గారు బంగారు బండిపోతపోసిన చక్కని మహారా జోచితముగబండిలో నెక్కించబడెను. మోతీలాల్ గారును, నేకగుప్తగారును బండిలోనెక్కిచుండగా ప్రజలు వార్షమును ప్రకటించిరి.

ఊరేగింపు

ప్రజలు జయజయ శబ్దములతో నీ గొప్ప ఊరేగిం మెల్లగా రాచబాటలమీద నేగెను. ఆతం మిరముగా ప్రజలు వచ్చుట చేత వారి నతులసం దుకొనుటకై అధ్యక్షుని కేటము మాటి మాటికి ఆగవలసినచ్చె ను. ఊరేగింపుతో వెళ్లు ప్రజలు కిక్కిమెలుకు పైగానుండిరి. అధ్యక్షుని కేటము హారావంతెనవద్దకు చేరగానే కాంతిని క దర్శాకారియగు శుభావంద్రజీనుగారు 50 ఆక్సికలతో డెను, 2000 వచాతులతోడను జోహానలూనచ్చెను. కలకత్తాన గరధ్యానమువద్ద తన యతిధి నాహ్వానిం చుచున్నట్లు దేశ బంధు చిత్రకంజన వాసుగారి నిండుపాడవుగల ప్రతిమ జోహా గట్టబడియుండెను. అధ్యక్షుని కేటము వారాబాటలోనుండి వెళ్లుచుండగా మార్కెట్ స్ట్రీటు పుష్పములను, కేలాలును అధ్యక్షునిపై చల్లిరి. ఊరేగింపులో తొక్కిడుబండ్లు, మోటారు పై కిట్లు బండాలను వట్టుకొనినవారలు రాచబాటలమీద పువ్వులు చల్లుచున్న 200 బాలుకు ఆక్సికలగు కాంతినిసెక్కు లుండిరి. అధ్యక్షుని కేటమునకు వెనుక నెహ్రూపండి బండియుండెను. దానితరువాత నేకగుప్తావతి యారోహించిన కేటముండెను. తరువాత ఆక్సికలగు కాంతిసెక్కులు, తరువాత ఆహ్వానసంఘ సభ్యుల కేటములుండెను. వెనుకభాగమును 200 కాంతిసెక్కు లు కాపాడుచుండిరి. వారితరువాత ప్రజలు లక్షోవశతముగా వచ్చుచుండిరి. శుద్ధకర్మము ఎన్నటికిని మరవదగినదికాదు. మిక్కిలి అపూర్వమైనది. సముద్రతీర్థి భూవలయమునంతయు జయించి ములిగ మహారాజ యొక్క కిక్కియ యాత్రను జోలియున్నది. మొలకంటె హెచ్చుపాడవుగానున్న యీ జనసమూహము బుడ్డాబాద, కాలేజీ స్ట్రీటు వెల్లింగ్టన్ స్ట్రీట్, వెలస్లీ స్ట్రీట్, సర్కులర్ రోడ్, అక్కడనుండి దేశబంధు నగరము నకు చేరెను.

మోతీలాలు నెహ్రూగారు

కలకత్తాకు ప్రయాణ మగుట

అలహాబాదు, దినంబర 20:—భవిష్యభారత జాతీయ మహాసభాధ్యక్షులకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు చాల మంది ప్రతినిధులతోడను, సహాధనముగను, ప్రయాణమై "పంబాబు మొయి" బండిలో కలకత్తాకు వెడలిరి. చాలమంది ప్రజలును, ప్రముఖులును, రైలుస్టేషనువద్ద జేరి, నెహ్రూ గారిని అతనిమిత్రాహ్వానముతో సాగనంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

అధ్యక్షోపన్యాసము ఇంకను ముద్రణముననున్నది

అలహాబాదు, దినంబర 20:—పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షోపన్యాసమును ముద్రించుట ఇంకను పూర్తైరిగాలేదు. నెహ్రూగారు కలకత్తాకు జనిన పిమ్మట అప్ప డి వ్యవహారపరిసితులనుబట్టి కొన్ని మార్పులు గావించవలసియు న్నదనిగూడ తెలిపిరి. అందుచే 25 తేదీ వరకును ముద్రిణము ముగియునటులు లేదు. ముద్రణము ముగిసినవెంటనే వార్తాకత్రి కలకు ముందుగా కొన్ని ప్రతులును వంశవలసినదని, ముద్రాప కలకు తరువునొసగి వెళ్ళిరి. (శ్రీ ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముడు

ప్రయాణమై వెడలుట

వారాణసి, దినంబర 20:—గాంధీమహాత్ము డీ సాయంత్రము కలకత్తాకు ప్రయాణమై వెడలెను. వారు పంబుల పూయనందోక రోజు ఆగి, మరునాటిదినము ప్రయాణమై 23-న తేదీకి కలకత్తా చేరెదరు.

పంజాబు ప్రతినిధులు

లాహోరు, డిసెంబరు 20:—పంజాబురాష్ట్రము కాంక్షనంబున వారు జాతీయమహాసభకు 150 మంది (1) ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి. అందులో 150 మంది, కలకత్తానుండి యే హాజరయ్యెదరు. మిగిలినవారు కంజాబునుండి బయలుదేరెదరు. (ఫీ. పేన్.)

స్వాగతసన్నాహములు

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—నగరమంతయు, మనోహరముగ నలంకరింపబడి, కన్నులపండువయొనర్చుచు భారతవ్రతినిగి శ్రీమత్కృష్ణులను స్వాగతమొనరుచున్నది. ముఖ్యమగు పురపాలకునియ, చక్రవర్తి తోరణములతోన, స్వాగతవాక్యములతోడన, జాతీయపతాకములతోడను చక్కగ నిర్మించబడిన ద్వారములవలనోడను, రమణీయముగ నలంకరింపబడిన, నేలకొలిపి పూవుల కాంగ్రెసు స్వచ్ఛంద పదాధిపతియను, ఆశ్వికదళములను నగరవిధుల బాధ్యగట్టి నడచుచుండ నగరసందర్శకులను, ప్రజల యత్నసాయమును పూర్వార్థక నొందించుచున్నది. భారత జాతీయమహాసభాధ్యక్షుడవలె ఎన్నుకొనబడిన వండిక మోతీలాలు నెహ్రూగారికి అవర్ధనమును స్వాగతమొనరుటకు కలకత్తానగరము సిద్ధముగ నున్నది. నెహ్రూపండితుడు రేపుడుచు మిచ్చటికి చేరును. పై మనుష్య ఆహ్వానపు ఏర్పాటులచేయుటకు నియమించబడిన కార్యదర్శి, చాలముగి స్వచ్ఛందమైనవలతో "బండ్ల" ప్రేమననకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. వారపుట నెహ్రూగారిని కలిసికొని, అచ్చటండి ప్రత్యేకపు రైలుబండితో కలకత్తాకు గొనివచ్చెదలెను. సామంతములను ప్లాటుఫారము మీద ఎక్కువమంది తీరుచు వీలులేకపోవుటకే, నెహ్రూగారికి, దేశబంధు నగరమున పొరజముల స్వాగత మొనరుట కేర్పాటుచేసికొనిరి.

శ్రీమత్ శ్రీనివాసయ్యంగారు, వండిక మోతీలాలు, దాక్షులు ఆలంగాడ్లు రేపటికిన మిచ్చటికి చేరెదరు. జయోధ గారు 22 ది రేపిన వచ్చెదరు. (ఫీ. పేన్.)

కాంగ్రెసు చర్చను

అమెరికాలో వినిపింపజేయుట

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—భారత స్వాతంత్ర్య సంఘము (కాంగ్రెసు) జాతీయ మహాసభయందు జరుగుకార్యక్రమమును, ఉపస్థానములను అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో, అన్ని పట్టణములందును దూరద్రోణములవలన సహాయమున వినిపింపజేయుటకు ఏర్పాటుచేసి రని తెలియచున్నది. (ఫీ. పేన్.)

అన్యదేశముల సానుభూతి

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—అఖిలభారత జాతీయమహాసభకు జయము శాకించుచు, ఈ క్రింది కంటివాక్యము వచ్చెనని, జాతీయ మహాసభా కార్యదర్శి తెలిపెను.

జర్మనీ

ప్రపంచకాంతికిరణ స్థాపించబడిన అంతర్జాతీయ సమావేశమునదేర, జర్మను యువజనసమితి తరపున "బ్లట్టె" రిని వర్ణన గారి సందేశమువలె, "విరోధానుసంగతానుసంగతము" ప్రపంచమున కేర్పడేములలోనికిజని, అచ్చటి ప్రజలు గూడ మానవులయినయ్య, వారికిగూడ మానవసహజములగు గుణములు గలవనియు తెలిసికొనినవారు యువకులు. ప్రజలనుగ కాంతికిరణ ఆయువకులను ప్రేరేపించెను. ఇట్టి కాంతివాంఛను ప్రకటించుటకు, వివిధ రాష్ట్రములయందలి యువకులు సంగ్రామానుకరము రెడచు ఒకచో సమావేశమగుచుండిరి. ప్రపంచకాంతి కిరణములకు, సామ్రాజ్యత్వము యని యున్నట్టి సామ్రాజ్యత్వము నెడకటికంటె 1918 సం॥ రావంతరము అపరిమితముగ వ్యాపించి మరొక బలముగ నాటుకొనెననియు వారికేపుడు తెలియవచ్చెను. స్వాతంత్ర్యము-ధర్మము- ఈ రెండును గల పురాణియైన నిర్మించబడినపుడే, ప్రపంచకాంతిసాధనము నిలవగలదు. జర్మను యువకులందరును ఈవిషయమును గమనించి, వానిని సాధించుటయే ప్రథమకర్తవ్యముగ తరిగినింది తదనుగుణముగ తనివేయుచున్నార. పాక్షికము, మానసికస్వభావములు రెండును జర్మనుజాతీయందు సమ్మిళితమై యున్నవి. అందుచే వారిందుకు ప్రశ్నించుట సహజము. జర్మనుజాతీయగూడ ఇతరుల కంటెభావమై యున్నది. జర్మనీలో ప్రజాసామాన్యమును పోలకపుజనము - సాంఘికవిషయముల

యందును, ఆర్థికవిషయములందును- తమకు రావలసిన హక్కులను సాధించుకొనుటకొరకు, చాలకష్టములతో పోరాడుచున్నార.

అట్టి జర్మను యువజనుల సంస్థతరపున- భారతస్వాతంత్ర్యసాధనకొరకు- కలకత్తాయందు సమావేశమగుచున్న భారతజాతీయ మహాసభకు స్వాగత మర్పించుచున్నాము. భారతజాతీయ స్వాతంత్ర్యముకొరకు మీరు సాగించుచున్న పోరాటమును జర్మనుయువకులు హృదయపూర్వకముగ సానుభూతితో దీక్షించుచున్నాము. ప్రస్తుతము సామ్రాజ్యకర్తవ్యము, ధనస్వామ్యకర్తవ్యము ప్రపంచమునంతట అవలించి ప్రజలను అణచివేయుచున్నది. దుర్భేద్యమగు నీ రెండుకీడులను కఠినమొనర్చుటకు ప్రపంచము గాఢించుచున్న మహాపోరాటమున, భారతస్వాతంత్ర్య పోరాటము చాల ముఖ్యమైనది. స్వాతంత్ర్యపోరాటమును- సాంఘిక, ఆర్థికహక్కుల పోరాటమును- పేరునకు మాత్రము వేరగ గన్పించినను తత్వము నందుమాత్ర మొకటే. మనము విశ్వకంతముతో, సర్వకర్మలను తయారొంది పనిచేయువలెను."

పర్షియా సానుభూతి

తర్షియా సోషలిస్టు పక్షముతరపున, సులేమాన్మిర్జాగారు తరానుభవాయందు జవహర్లాలు నెహ్రూగారికి ఈ క్రిందిసందేశము నందిరి:—

పెహర్వా, 18 తేదీ:—భారత సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడుచున్న భారతజాతీయమహాసభకు ప్రతినిధుల నంజననవడిగా ముఖ్యు శాహ్వనించితిరి, అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యకర్తవ్య నిరోధసంఘమువారు వ్రాసిన బాబు ఇప్పుడే అందినది. మేము స్వయముగవచ్చి, హిసార్కార్యక్రమమునందు పాల్గొని మీకు బాపటయే నిజమనెనను ఉత్సాహము మాత్రచాలగలదు. కాని కొన్ని విక్రమలే మాప్రతినిధుల సంపుటకు వీలులేకున్నది. అతిక్రమించి, ఇప్పుడు కైకి వెల్లడించుటకు వీలులేదు. అందుచే, మీజాతీయమహాసభకు అన్నివిధములను జయముగలగునాక యని హృదయపూర్వకముగ ప్రార్థించుచు మీద్వారా ఈసందేశమునకు సాహసించుచున్నాము. అనేక అంతర్జాతీయ వ్యవహారములను, మీజాతీయోద్యమమునకు సహాయముచేయగలదు. మీస్వాతంత్ర్యోద్యమము ధర్మమైనది. అట్టిధర్మవిషయమునకు ప్రపంచమున ప్రస్తుతిపడతలే అణచియించబడుచున్న ప్రజలందరూ, తమకు సహాయమొనర్చెదరు. తర్షియాకును భారతదేశమునకును పరిత్రుకనీధులగు సంబంధము రెన్నియోగలవు. అందుచే మీరు ప్రస్తుత మనభేదించుచున్న దావ్యబాధలకు తర్షియాదేశము పాల్గానుచున్నది. భారతదేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నందు ముడి నముకొరకు తర్షియాదేశము-అందుకు మాసోషలిస్టుపక్షము-విక్రమి ఆకురంతో నెడురుజూచుచున్నది. మిత్రులారా! స్వయముగ రాజులందు స ముప్పించుట మాయాశిస్సుల నంగీకరింపుడు. ఇట్లు

సులేమాన్ మిర్జా

కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము

కలకత్తా, డిసెంబరు 21:—జాతీయ మహాసభా కార్యనిర్వాహక సంఘసమావేశ మిషాధ్యాయము సమావేశమైనది. ఆసమయమున విషయగర్భిత సభవారీయములు సంచవలసిన విషయములగుంచి చర్చ జరుగున. గతతర్జమున పరలోకగతుడైన సింహాక్షభువు, మగవలలు గాఢి, లాలా జవహర్లాలు, హక్ం అబ్దుల్లాఖాన్ మొదలగు కాంగ్రెసు ప్రముఖుల మరణమునకు విచారమును తెలుపు తీర్మానము వెల్లడిమొదలు ప్రవేశ పెట్టబడున.

(ఆ. పే.)

అఖిలపక్షసమావేశము మొదలు ప్రారంభమగునకు గనక, సదరు సమావేశముయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును, జాతీయ మహాసభా కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును మొదలు సమావేశమై చర్చనీయాంశముల నిర్ణయింతురు. (ఆ. పే. స్పె.)

రాజాగారి స్థారకచిహ్నము ఏర్పాటు

ఉద్దేశముండలం సభ

ఉద్దేశముండలం 20, డిసెంబరు- పాత లనేకమంది కోరగా మునిసిపల్, అధ్యక్షులు జె. ఎ. జేమిగారు బహిరంగ సభ యొకటి బరిపి రాజాగారి మరణమునకై సానుభూతి తీర్మానము గావించిరి. రాజాగారి స్థారక చిహ్నముగ ఒక పురమండరమును నిర్మించుటకు సభలో నిశ్చయించిరి. (ఆ. పే.)

శ్రీ శ్రీ పానగలు రాజాగారు

వైస్రాయి, మద్రాసు గవర్నరుగార్ల సానుభూతి వైస్రాయిగారు మద్రాసు గవర్నరుగారి క్రింది కంటి వార్తనందిరి:—

"శ్రీ శ్రీ పానగలు రాజాగారి యా ప్రబంధపునకు యీ క్రింది పర్తమానము వైస్రాయినుండి చేరినట్లుగా వాని కందజేయుదు. "మీ యాప్త బంధు వగు పానగలు రాజాగారి మరణవార్త విని నేను మిగుల దుఃఖించుచున్నాను. మీకును మీకటులబడు యావత్తునకును సంభవించిన కష్టములకు నా హృదయపూర్వక సానుభూతిని జూపుచున్నాను."

మద్రాసు గవర్నరుగారు శ్రీయత పార్థసారథిరాయడింగారికి ఈ క్రిందిబాబు నందిరి:—

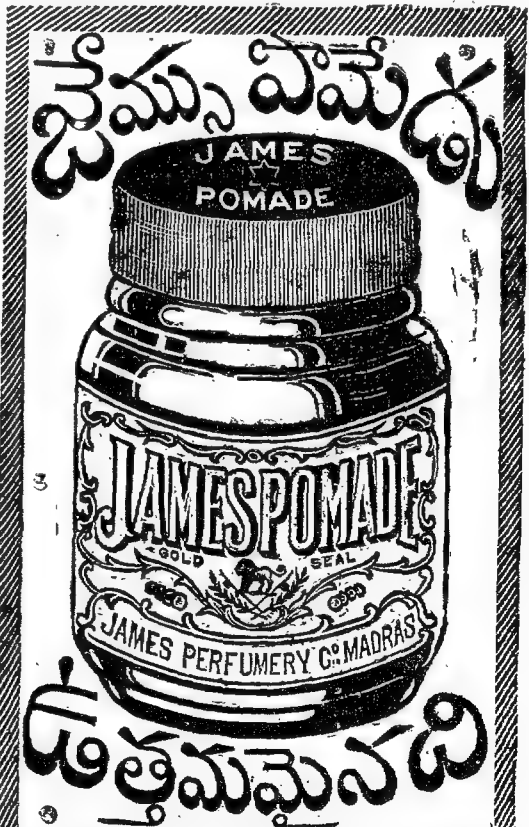
గవర్నరు మెంటుహాను, డిసెంబరు 18:—మహాదుఃఖ సాగరములో మునిగియున్న మీకును మీకుటులబడువారికిని నా హృదయపూర్వక సానుభూతిని జూపుచున్నాను.

పానగలు రాజాగారి మరణమువలన నే నొక ప్రాణిని త్రువగోల్పొయితిని. ఆరేండ్లవరకును వీరయీ రాజధానియొక్క ప్రభుత్వములో మంత్రికదవి నలంకరించి, కడుకాంతముతోను దైర్యముతోను కాపనబడ్డవగు పరిపాలనము నడిపి యుండిరి. రాజీయ విషయములలో వీరు ఉన్నత దర్జులుగల వికభావముతో గూడియుండిన కేశభక్తిని జూపుట కన్నదును వెనుదీయలేదు. వీరికి సహజముగ అనేకగురులములు అన్నిపార్టీలనుండియు ననేకమిత్రుల నాకర్షించుచుండెను. వారిమిత్రులెల్లరును అనేకవిషయములలో వీరి యమూల్యముగ సహాయము ఇకముందు పొందవలరు."

ముదినేపల్లి

పురవాసులు సమితిస్తాగిక కచ్చేరివద్ద సమావేశమై గ్రామములు పెద్దమార్పులకారగు పరబ్రహ్మచారి ఆధిపత్యము క్రింద పానగలు రాజాగారి ఆస్తికి మరణమునకై చాల విలపించుచు, వారికిటులబడునకు సానుభూతి తెలిపిరి. వారి ఆర్థికాంతిక ఆరాధి గ్రామములో భజన సజపబడిన.

నందివాడ నత్యనారాయణ



వెంట్రుకల నభివృద్ధిచేసి పోషించుట యందు యిది దివ్యామృతము. ఇంతే కాదు, కన్నులకును మెదడునకును చలువదనము నిచ్చును. మిక్కిలి నిర్మలమైనది. ప్రతి బుడ్డి నిర్మలకృమనకు ద 1000 గ్యారంటి. బుడ్డి 1 కి 0-5-0 డజన్ 8-0-0.

జేమ్స్ వెర్ ప్యూమరీ కంపెనీ

288, గోవిందప్ప నాయకవిధి, జి. టి. మద్రాసు. పోలు ఏజెంటు:— 5281 (డి. వి. భద్రం) ఎమ్. రామమూర్తి కంపెనీ, కాకినాడ.

గౌరవకార్యనియంత.

నెల్లూరు

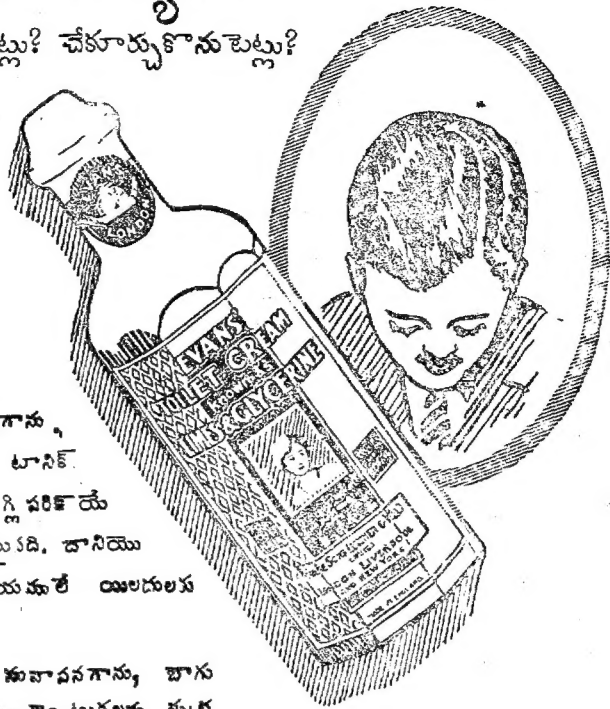
హరిశ్చంద్రనాటక ప్రదర్శనము

ఈ నెల 15 వ తేదీ రాత్రి ఆంధ్రగాన కళాపరిపూర్ణ సభవారు, సత్యహరిశ్చంద్రనాటకమును (బదర్శించిరి. ఈ నాటకము పట్టాభిరామరెడ్డిగారి, బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు అడపాల వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారు, వాకాటి సుబ్బిశ్రేష్టిగారు దీపాల పిచ్చయ్యకృష్ణారెడ్డిగారు, మొదలగు పెక్కుగు ధనాధులు, రసజ్ఞులు, వండితప్రకాండులు విచ్చేసియుండిరి. హరిశ్చంద్రనాటక ప్రేక్షకులచే క్రిక్కిరిసిపోయెను. ఆట ప్రారంభమయెను. హరిశ్చంద్ర బ్ర. శ్రీ బ్రహ్మజ్యోతుల కుబ్జారావుగారు, చంద్రశేఖరి, శ్రీమంత ముప్పిడి జగ్గరాజుగారు, నక్షత్రమడు బ్ర. శ్రీ జలికేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవిగారు, విశ్వామిత్రుడు, శ్రీ రాయప్రోలు సత్యనారాయణగారు, లోహితుడు, బాలరత్న సత్యనారాయణుడు ధరించిరి. హరిశ్చంద్రనాటకము విగుల రమణీయముగా నుండెను. మనోహరమైన యాచారభావిలాపములయందు, రాచరిక బ్రకటింపులయందును, నట నాకాశలము నందును, విగుల నైపుణ్యము జూపిరి. వీరు సంగీతమునం దన హనుమంతులయ్య, నాట్యసారస్వము చెడకుండుటకై, తగినంత సంగీతమునే, ఉపయోగించినను, మధురమైన కంఠస్వనిచే నీకులు పిక్కుట్టిరి. ప్రతిధ్వనులన సీంహపురి నాటిరేయి ప్రత్యక్ష సీంహపురమయ్యె నని వ్రాయుట కెంతయు సంతోషము. వీరు ప్రకటించిన హాసభావనలనాభినయ గానములు, విక్రీలి ప్రశంసాపాత్రములు. “దాసిగా నిన్ను నమ్మకొదలచినాడ” నని భార్యను వికయింపు నపుడు వీరు పడిన సంతాపమునకు మేరలేదు. భార్యపుత్రుల కాలకాళి కన్నులించినపుడు, వీరొకరి నొక రెడబాయుచు చంద్ర లోహితాన్య లాకవంక హరిశ్చంద్రుడొకవంక దుఃఖము బ్రదర్శించ నక్షత్రమ డాశ్చర్య మభినయింప నా ఘట్టము ను చూచి, ప్రేక్షకులలో కంటకడికెట్టిన కఠినులు మొదలు కొని వలవలనేడ్చిన మృదుహృదయాలవర కున్నారని వ్రాయుట సత్యదూరము కాదని పాఠకులు తలంప వ్రాసెదరు. కాటి కావరియైన పిమ్మట “స్వాదయమున దుఃఖములేని పదిలపడడు” “నాలో నాకొకభంగి నవ్వగు దురంతంబైన దుఃఖంబునకై” “ఈ యలికేనోట వచియించెడు నొక్కొక మాట” కాటి నుంకంబు చెల్లింపకయోకనాం” “కాబోలు బ్రహ్మరత్నస్సయూహాను” “స్వాదయ మాసతికి నాయునిమెల్ల సరిపోయె” మొదలగు వద్యముల బలిమినపుడు వీరు గౌరవార్థమునుండి వెలువడిన స్వర కాళివాని శ్రేష్ఠ్యరాలయములోని ఘంటారావమును ప్రేక్షకులకు వినిపించి, గంగాద్రవాహ తరంగదోలికలతో వారిను మ్రోలలాగించి నాటకరంగమును మాటమరపించి, సత్యముగా సత్యహరిశ్చంద్రుడనే చూచుచున్నామనిపించి, దుఃఖ సాగరమున ముంచివైచెనని వ్రాయుట అతిశయోక్తిగాదనుట సప్తము.

చంద్రమతి వీరు చిరకాలమునుండి నాట్యరంగమున ప్రఖ్యాతిగాంచిన, శ్రీ వేదభారి. వేసము కొంతవరకు రమ్యముగా నుండెను. వలివతాలతడ మామూరియందు మూర్తి ధరించియుండెను. వీరు కొన్ని ఘట్టములందు దుఃఖరసము సత్యంత రసవంతముగాను నైపుణ్యముగాను బ్రదర్శించిరి. వయస్సుమీరినవారగునేమో, కంఠస్వని మృదువుగా నున్నను పురుషునికింతధ్వనిలే నుండెను. అయినను, ఇప్పటికిని ఆభిన ప్రావీణ్యమున అద్భుతముగా బ్రదర్శించిరి. లోహితాన్య భామకరచి వడియూహాడని నటువులుగడించినపుడు, యా యమగర్భనిర్భయముగా వదించిన పలుకులు మూలములై ప్రేక్షకుల మనోభావములనాటెనుగాని, అటు నాడురదా వడి పరుగెత్తి యజనునారాలి, వేడుకొని తొందరపడుట యుక్తముగాని, అటు కీర్తనబాడుటచే కొంత రమ్యము చెడి యుండునని మాయూహ. అయినను అద్భుతాభినయవేత్తయని ధూషిగా చెప్పగలము. నక్షత్రమడు, వీరు అరటివండ్లిలిచి యుండించెట్టుండి నక్షత్రమడేయని యనిపించిరి. వీరు జగమెట్టిగ బ్రాహ్మణులగదా? వీరింతవరుగ్గున, నిట్టిపాత్రను ధరించినను, నిజముగా యలియైన గురువునొద్ద శ్రీహృదయోగంబు వాసినరె గానించెను. “హరిశ్చంద్రుని గవ్వ కెట్టి పాపముననుం గట్టి కుడువచా” యని వడిసంతాపము చేసిన బ్రహ్మేశ్వరస్తోత్ర మును శ్రేణింపి ప్రశంసాపాత్రములు. విశ్వామిత్రుడు-సంగీతాభి నయ విశేషములయందు దగు ప్రావీణ్యము గనుపరచిరి. లోహితుడు వీరందరికంటెను మున్నుండు విక్రీలి నాట్యకళాప్ర విణుడయ్యెడినని తోచెడిని. తల్లి ఆ ముడు వో యిన పుడుకడలవే యని విపులవర్ణన, కాలకాళికునిజూచి నిజమైన రాచపట్టి చూపగల కోపమును చూపినపుడును, తలిదండ్రుల నంక జూచినపుడు పొంగి పొరలి యెరులై ప్రవహించిన దుఃఖ రసమును వ్యక్తపరచినపుడును, సంతోషసాగర మొకవంక లాగ, దుఃఖసాగర మొకవంకీడ్చు ప్రేక్షకులు నివ్వణబడి, తుదకు దుఃఖసాగరమునే యాశ్రయించిన, ఘట్టమును వర్ణించి వ్రాయుటకు మాకలము చాలదు. కాని చూచి యారసమును గ్రోలినవారికి వ్యక్తము, శుభోధకము, ఇంతయేల, సత్యము.

వెంటుకల ఆరోగ్యము

అది సంభవించుటెట్లు? చేకూర్చుకొనుటెట్లు?



వెంటుకలను అందముగాను, బాగుగా పెంచగలిగిన టానిక్.
ఈ వెన్స్ లెమ్మ అందు గ్లి సరికయే
యని జగత్ విఖ్యాతమైంది. దానియొక్క
ఆధునీకసాహితీయములే యలదులకు
కారణము.

ఇది వెంటుకలను శుభాపనగాను, బాగుగాను పెరుగునట్లునర్చి, వెంటుకలను తుద్రముగా నుండునట్లునర్చును. వెంటుకలను బాగుగా పెరుగునట్లునర్చి, చుండును నిర్మూలించును. వెంటుకలకు పరియైననూనె లవసరమైనప్పుడు ఈ వెన్స్ లెమ్మ అందు గ్లి సరికయే సర్వోత్కృష్టమైంది. కెడిప్టు లందరివద్దను దొరకును.

ఈ వెన్స్ లెమ్మ అండ్ గ్లి సరిన్

Made by
ఈ వెన్స్ లెమ్మర్ అండు వెబ్ లిమిటెడ్
లండన్, లివర్ పూల్.
వివరములకు పోస్టుబాక్సు నెం 818, బొంబాయి

5209

నోటీసు

ఏలూరులో ఇదివరకు మాపత్రిక తరపున ఏజంటుగా నుండిన మ. రా. శ్రీ. ముత్రిప్రగడ మార్కండేయ శర్మగారిని 18-12-28 తేదీనుండి మా ఏజెంటుగా లేదుగాన పత్రికలు మరల ఏజెన్సీ ఏర్పాటు జరుగునంతవరకు చందాదారుల విలాసమునకే పోస్టుద్వారా పంపబడును. గనుక అంతవరకు చందాదారులు బాకీయున్న సొమ్మును నేరుగా మా కార్యాలయమునకే మణి యార్డరుచేయ ప్రార్థితులు.

ఆ తేదీకి వైన తెలుపబడిన ఏజంటుగారికి చెల్లించు చందాలకు మేము బాధ్యులముకాము. వ్యవస్థాపకుడు

వకటన

(2048)

కోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, బాలుబద్వారాగాని కోగలక్షణములను తెలుపుట చేసినచో కోగస్వభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, వధ్యము, వగైరాలు వివరముగ పులికముగ వ్రాసివంకజడును. (నెం 3) డాక్టరు త్రిపాద వృద్ధమూర్తికృష్ణ, బెజవాడ.

దిర్రోగవైద్యశాల

శిల్పపాఠం:- కోగులకు పులివర్ణ పాఠం జమిందారు వారి ఫలన:- “19 పల్ల నుంచియున్న గొప్ప చిక్కు వ్యాధి వీరిచే కుడిరినది. మీ దీర్ఘ వ్యాధులచే అట్లనే కళ్ళ నానకంలేదు. వారికి వ్యాధిని తెల్పుడు. (4492)

కావలెను

మద్రాసు రాజదానిలో నున్న బ్రాంచీ లన్నిటి మీద ఒక మాసరండెంటు కావలెను. హెడ్ క్వార్టర్స్ మద్రాసు గానుండును.

శీతం నెల 1-కి 200-25,500-80-800.
ఇన్స్యూరెన్స్ వ్యాపారమునం దనభవము కలవారలకు రెఫరెన్స్ యావ్వబడును.
Apply:-

B. NARASIMHAM,
Manager,
Venus Assurance Bank Ltd.,
DELHI.

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతివారికి అనవరమయినది. తలెరుగుట, నోటనీరూరుట, కాళ్లుచేరులు మంటలు, నోటి పూర, గుండెలోమంట, మొదలగు నైర్వచికారమునకు ప్రత్యాయోగము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయి 21-నెల తు 1-కి రు 5/-.
ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

2113

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడీ, హస్తలాభము, ఆంగ్ల ఇంద్ర జాలము, మలక్రాష్ట్రము, భూరత్న ద్యము, యంత్రములు, చీట్ల తేక తమూలు, విద్యదీప్తి మునుమ్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, కరీరము లేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రము లున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. ధర రూ. 4. 'నంజీవి' త్రాయతం దీని ధరించిన ఆరోగ్యము, బలము, తెలివి అందము, అదృష్టమునిచ్చును. పరీక్షతో జయము కలగును. గొప్పవారిదయ అభియంతు. పని చేయగలను. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేకమంది మెప్పువారిది 1 కి రూ. 1-8 పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఓంగోల, (గుంటూరుజిల్లా

బొంబాయి లైఫ్ అసూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ (స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలూభాయ్ నమాత్ దాస్ Kt. C 1 E. J. P. మేనేజరు యస్. వి. కార్డుమాస్టర్ ఇండియా దేశపు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలసీసాకర్యము ల నివ్వగలవియే. (వర్తమాన పరిపాదములు 4845 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లు. స్వల్పమరతులు. మంచి మేనేజ్మెంటు. ఆటోమెట్ సాఫ్ట్ ఫర్ ఫీచరు. పాలసీదారు హక్కు కుపెంటు చేయించుట. వివరములకు వ్రాయుడు. K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary Madras Branch, P. B. No. 337, Mount Road MADRAS.

భార్యాధర్మల సంతోషము:-

మా కామనంజీవి కలిగించును

అమోఘమైన మూత్రము ఈమాత్రము. రసవంతములగు మూత్రకలతోను ముగ్ధతైస్థ భవ్యములతోను సాలావిగిని పశీదు మిస్త్రీ మొదలగు పిల్లలందఱు వస్తువులతోను అధిక శ్రమముల పైన చాలాధనమును వ్యయించి తయారు చేయడమైనది. ఇందులో ఒకమాత్ర రాత్రి భోజనానంతరము పుచ్చుకొనిన వెంటనే 1/2 కేరళ కాచినపాలను త్రాగవలెను. ఇట్లు ఈ మాత్రము నేదించినచో ఒక రాత్రియందు మొదటికన్న పదిరెట్లు పిల్లలము కలుగును. సాభాగమునందు సంతోషము కలిగించును. బడలిక యెంతమాత్రము నుండదు. ఎటువంటి వాద్యము లయినను చేరనీయదు.

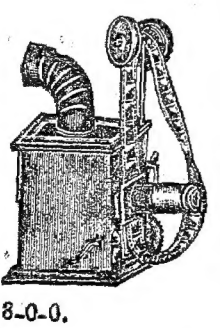
20 మాత్రము గల డబ్బీ 1 కి రూ. 2-0-0, 60 కి రూ. 5-0-0. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము 4002 గుప్త ఆయుర్వేదనిలయము, జరంపురం సీటీ (గంజాంజిల్లా)

ముందు ధర రూ. 20. ఇప్పుడు ధర రూ. 3 మాత్రమే.

అమెరికన్ బయాస్కోపు మిషన్

(తరచులో మాపియున్న ప్రకారమే యుండును.) ఈ యంత్రమునకును చదురు దీపము యుంచబడి యున్నది. ఆంధ్రులారా! ఈ సం. 1 యంత్రములో పిలింపేపులు

చేసుకొని వచ్చినట్లయితే పెద్ద బయాస్కోపులో కనుబడు చిత్రములు బహు శుభముగా చూడవచ్చును. దీనితో అనేక శాస్త్రములు, పర్మనులు, లేదో, పీడలు, మొటారు మొదలైనవి కనుగొనవచ్చును. దీనితో కనబడు చిత్రములు 1 గజము పొడువుకు పైగా బహు చక్కగా తెలుసును. ధర రూ. 8-0-0.



ఈ యంత్రములో 1 గజము పిలింపుచేపు ఇశాం శంప బడును. ప్రత్యేకము పిలింపుచేపులు గజము 1-కి ధర 2 అ కొన్ని మిషన్ లేచేలితోపున్నందున శీఘ్రముతోపుచుకొనుదు మదరాసు సినిమా కంపెనీ, సం. 10, ఆరుమెగం పిల్లి, సామలకాకుపేట, మదరాసు.

జాతక మార్తాండము

3 వ భాగము అయ్యు తయారైనది. యందు ఏలగ్నముకు ఏగ్రహము ఎక్కడనుండియే యే యే ఫలములనిచ్చునో అనివర మంతయు మేషులగ్నములగుయతు మినలగ్నము అభిరవరకు యావత్తు ఫలములు సంపూర్ణముగా శ్లోకార్థములతో సహా చూడబడినవి. తెల రూ. 1-8-0. పోస్టాభిరుప్పుకేర.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురం, 3249 కొత్తపేటపాస్టు, గోపాలజిల్లా.

ఆంధ్ర మహాభారతము

శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి చతుర్థోపన్యాసము

తిక్కనవర్ణనలు (మొన్నటి తరువాయి)

తిక్కనాద్యుని వర్ణనలన్నియు సహజములు, స్వాభావి కములు, సందర్భానుకూలములునై యుండునని సాంకేతిక ములుగను పాండిత్య ప్రకర్షకు కవికల్పనా చాతుర్యమును చాటుటకగా సమయము దొరకినదిగా యని చేయబడినదిగా నుండవు. వటియొక పెద్దవిశేష మేమనగా వర్ణనలకుకూడ కథా గమనమునే నూచించుచుండునని వర్ణనలకొరకు కథ ఆగిపోయినట్లు కనబడదు. కథావేగమున నావర్ణనమధ్య వచ్చినను ఆయా విధి తాతములు ముప్పటముగ మనకనులయెదుట గోచరించినట్లయి, మనదృష్టి యా విధి తమవర్ణనాపమచే నాకర్షింపబడునని వర్ణనాపద్యతై ప్రసరింపబడును. భావ శక్తిగలము వెంటనే కలుగక భావవేగమునక, లేదా కథా గమనమునకు అడ్డుగలిగినపుడే మనదృష్టి యావత్తు నయొక్క బాహ్యవర్ణనాపమకు రచనా శైలి చమత్కారములందు దగు లాగును. తిక్కనాద్యుని వర్ణనలలో ననేకములు తరువాతి ప్రబంధవర్ణనలకు మార్గదర్శకము లైనవి చెప్పవలసియున్నను అతని భావసౌందర్య మాకర్షింపినట్లు భావసౌందర్యము మన మనముల ముందుగా నాకర్షింపదు. శేషావృత్తవర్ణనలగుర్తి నెకకనే చెప్పబడినది. ఇక్కడ దాని భీకరరూపమును మన కనులయెదుట తెల్పుటయే తిక్కన మభ్యోద్యే శము. ఎందుకనగా, పాండవులు వారి యమ్ములను తెట్టుటకునై యితరులు దానిచెంత శేరరానిదై యుండ వలెను. ఇతరులెక్కుటకు పిలువనిదై భయమును గొల్పునది గావలయును. శేషయాయాధము లితరులకు గనబడ కుండ డట్లమైన జ్ఞాంపములు కలిగియుండవలయును. దానిపై తెట్టి దమయాయాధముల నెవలైన గుర్తించి పైకి లాగుదురేకా యను విగులలేకుండ పాండవులు యభ్యేషుండుట కనువైనదై యుండవలెను. ఇట్టి లక్షణము లన్నియు గలదని చెప్పుటయే తిక్కనచేసిన వర్ణనయొక్క ఫలము. దాని భీకరవర్ణనాపమను సీసగీతితో వర్ణించి చెప్పుటయేగాక, మరల నొక కార్త్యుల వృత్తములోగూడ చెప్పినాడు.

“పక్షివ్యాకలముకొ పరతెలియఁప్రాంతోత్తముం దాని రక్షింపఁజేసెనాచార్యుల నై...”

శేషావృత్తయొక్క భీకరకారమును వర్ణించు సందర్భ మున తిక్కనాద్యు డీ కార్త్యులవృత్తమును వాడుటనబట్టియే యాతని భావసృష్టికి రచనాశైలికి గట్టి యుద్భుతంబగు పాండిక కలవో పరిశీలించి తెలిసికొనవలసి యున్నది. అపద్యము నడకయే దానిభయంకరకారమును నూచించునదివలె నున్నది. ఇక్కడనే కార. తిక్కనాద్యు డీ కార్త్యులవృత్తమును వాడిన పలుసందర్భము లిట్లే యున్నవి. భీమసేనరసాగారప్రతేక సందర్భము నాతడు “తనయఖండితబాహులగర్వము యచ్చట ముంగలిగా మదమ త్రక్కుదగవచ్చుకగిని”

కా. ధ్యాంతకారితకద్యుత్పత్తిమధున స్తంభావలీయాపమకా బాంతాడిప్రవిభాగ బోధరహిత ప్రాగ్భూతముకా... నిర్మితుండై సలికెనుపట్టుకొనిచొచ్చెన్ భీముడత్యుగ్రతకా”

అర్ధరాత్రియందలి కటికచీకటితో నాసన్నంబగు కీచక వధకు ప్రధానరంగంచైన యాత్రదేశమున భీముడు నిర్మితుండై ప్రవేశించుటకు కటికచీకటిలోగూడ కండ్లకు గట్టినట్లు కనబ ఁచినాడు తిక్కన. ఇక్కడ నీ కార్త్యులవృత్త మభీకరకార మును నూచించుటకు దోడ్పడినది. కీచకుని ప్రవేశముకూడ నీ వృత్తమునే నూచించినాడు.

కా. “నిగం బున్ననహానికేతమునకుకా శీఘ్రంబునన్ వచ్చు మా తంగంబుకొ బురుడెంచుచుకా.”

భీముడు విరటునికొల్పిన శరీ “జయశ్రవణమున నమ్ము నుజేంద్రునకు వినయబున మ్రొక్కి నిర్భుతుడై యే విన్నవించ దొడగిన...” ఆసందర్భమున తిక్కన వాడినకార్త్యులవృత్తము భీముని సహజధైర్య గాఢభీర్యములక, నొక విధముగ రూక్ష త్వమును, ముక్కుకు నూటిగ బోవు నొకవిధముగ బండ తనమును నూచించునదై యాపద్యకునందలి భావములకును భీమునిస్వభావమునకు నెంతయు దగినట్లే యున్నది. కావ్యా దిని కృష్ణద్రౌపదాయనముమీమామలితయమును భారతముయొ క్క గొప్పతనమును నూచించుటకగా తిక్కన యావృత్త మునే గ్రహించి “విద్యత్సం ప్రకనీయభవ్యకవితావేగుడు” అని రచించినాడు.

ఇట్లు తిక్కనలో భావము, భావ, శైలి, ఛందఃపరి కరములు నొందొంటికో చక్కనిపాండిక గలవై కథాశ్రమము నడపించుచుండుననిగా తాను తెలు నడవు.

శృంగారవర్ణనలు

ఉత్తర ద్రావడి మొదలగువారినిగూర్చిన శృంగారవర్ణ నల నిందుక విలకింపుడు. ఆయాపాత్రల నెప్పుడు నెదుటనిలవ తెట్టి వాసౌందర్యము నెప్పుడు తిక్కన వర్ణింపడు. ఏదోయా కథాసందర్భమునకు డిగినవినున కల్పించుకొనియే వర్ణించుచుం డును. సామాన్యముగా వారిసడకలను వర్ణించుచునే వాసౌంద ర్యమును వర్ణించుచుండును. అర్జునుడు పేడిరూపమున విరటుని గొల్పవచ్చుటను

“కాళ్ళయొప్పిదమాడుకట్టనబల్లముచే యంగవంతులబాహు లంద మెడల.....విరటుకొలుపు చేర నడచు వచ్చె” యని వర్ణించుచు వాతనిపేడిరూప మచ్చొత్తినట్లు మనకగ పఁచినాడు. ఇక్కడ నాతనిరాకకే ప్రాధాన్యము.

ఉత్తరనుగూర్చిన వర్ణనలు వివాహసందర్భమునగాక గుడుసాడులు వచ్చినవి. ఈరెండు నామెరాకపోకలగుర్తినవే. మొదట బృహన్నల కొప్పకెట్టుటకగా విరటుడు రానింపగా

“అల్లదనఁబున నడవు మైకొనఁజూచు నడవుకాంతకి వింతతోడవుగాగ నెడవెడనూగారు వింతయొయేర్పడదారిని నరులతోజూడ నిగుడ.....”

ఉత్తర చనుదెంచె - నలరునిలకుపుపుటమ్ముబోలే” మఱియొకమా అుత్తరని సారధ్యమునకుగా శృహన్నల నియ్య కొలుపుటకు దాను పోయి లోడ్కొనివచ్చెదనని పూని

“ఆడుగులనునఁగాంతి నయ్యెడ పద్మరా గంబులనెలకట్టుకరణి నొప్ప భాలిండు తనునెడ వ్రాంకం జెక్కించునపడుగదీగ యల్లాడుచుండ...నుత్తర నరనకాల కరిగె”

ననియు వర్ణించినాడు. కాని యీమె రాకపోకలగుర్తించు వర్ణించుటయే ఆ కథాసందర్భమునబట్టి యాతనికి ప్రధానమై ననక, ఈ మూలముగా తిక్కన యామెసౌందర్యమును వర్ణించు టకు ప్రసక్తిని గల్పించుకొనినాడు. ఇక్కడ విశేష మేమనగా, కాలగతినిబట్టి మార్పునొందుచున్న యామె నయోదిలాపముల ను, నవయజ్ఞాపమమును వర్ణించుచు, నవి యామెనడకయొక్క సౌంపున కెట్లు తోడ్పడినవో చూపినాడు. మొదటివర్ణనకాల మనకును రెండవవర్ణనకాలమునను నుమా రొక సంవత్సరము వ్యవధానము కలదు. ఈరెండువర్ణనలలోనగూడ నుత్తరదర గములను నడుచు జనున్లు కనున్లు చే వర్ణింప బడినవి. కాని మొదటి పద్యమున నవి

“జన్మనఁబుచ్చెన్ నెవ్వడిల్లుచునీకొ దెంపుచున్నవని తెలిపినా డు. కాని సంవత్సరమైన పిదప నామెనీతి యెట్లుండనో అ చ్చట నట్లే వర్ణించినాడు. ఆడుగులకు బహురాగకాంతి, కాదీగ యల్లాడుచుండుట - కామాంధకారములొ క్రొవ్వెన కొమరు మిగులుట - ఈతఁగములు దీ ప్తిరొందుట - నడక పాంసయాన మునబోలుట - నిదియన్నియు యావసప్రాధుర్యావమును నె యువునవై యున్నవి. కాని యిదియన్నియు నడకవర్ణనతో నై క్యమును బొందినవిగాని ప్రత్యేకముగా వర్ణింపబడినవికావు. తిక్కనాద్యు డేవర్ణనలను జేసినను చేకవలెపాత్రములకు దగి నట్టులుగ, సందర్భానుకూలముగ, సహజభ్రుతిస చేయుచుం డు నడకను నెప్పియేని నిదర్శనములను జూపవచ్చును. (ద్రావ డిని గూర్చిన వర్ణనలలో నితరు లామెనుగూర్చి చెప్పినమాటలు నామె తనసీతినిగూర్చిన వర్ణనలు నామెస్వభావపావనితికిఁ జెందినవి గావున నీచ్చట తిక్కన చేసినవర్ణనలనె పరిశీలించు. నైరంధ్రినేమమున ద్రావడి నుద్దేవును గొల్పవచ్చు సంద ర్భమున

“పరిచారికాత్మకేభావనితి దనమేన నచ్చుచు భా వనకుం,దిరమైతలకొనునంకె, కరణముతో బురము ద్రు పదకన్యక సొచ్చెన్”.

ఇక్కడ తిక్కన చూపిన మనోవృత్తివరణము గమ నింపదగినది. ద్రావడి ఎట్టి మనోవృత్తిగలదై యున్నదో పరి చారికాత్మకేభావనితి దన మేన నచ్చుచుదీ యుండునో అట్టి ఆతఁకరణము గలదై యాభావము తనమాఖమున గనబలయచు బోయెనట. ఆంకెకరణవృత్తులకు వాచ్యకారములకును బొంది క కల్పించి వర్ణించుటలో తిక్కనాద్యుని చాతుర్యమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగా జెప్పవలసియున్నది. ద్రావడి యట్లుపోవుటను “వలమొంజి గప్పినబాడటి నునుగాంతి, గదలిన య మ్మతాంతుక శయబోలే”

యను సీసమున వర్ణించినాడు. వలుగువడిన సౌందర్య మును విర్ణించుటలో తిక్కనాద్యున కుత్సాహముమెండు. కీచ కునివలన భంగపాటుపడినద్రావడి నవ్వుటి యామెనీతికి దగిన టుగ నున్నను చూసిన యామెసౌందర్యవిశేషమును శృంగింప జేయుచు నెట్లు విర్ణించినాడో చూడుడు

“ఎలదీగ గప్పినలలితవరాగంబుక్రియ మేదినిరేణువొప్ప...”

సర్వజనవంద్యయైన పాంచాలి దైవ్యమొంది విరటుని ప భిశేర నరిగినదట్లు. దైవ్యముతోపాటామెగొప్పతనమునగూ డ నుగ్గిరింపజేయుచున్నాడు. ఈవర్ణనములోను బ్రథానాంశ మేమె డుటపథిశేర నర గటయే. ఈమె నుద్దేవునితోలిం బుట నెంతెప్పుడుగా విర్ణించినాడో చూడుడు. శేషము పో

5386 326, Thambu Chetty Street,
MADRAS.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!
దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను

Regd.

Trade Mark



తెప్పించి, ఒకదఫా వాడిన మీరు మిక్కిలి తృప్తిచెందవరని మా నిశ్చయభిప్రాయము. ప్రతిదినము అమృతము మాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రబల నిదర్శనము. 504, వా 801
ఇది మేలైన కస్తూరి, కంఠమృత్యువు, అపూర్వమైన ఓషధులు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తూరి కస్తూరి తయారు చేయబడినది. తాంబూలముతో గాని, విడిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. కలువిధముల, దగ్గులు, తీతలు, అడ్రస్సులు, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పిల్లల కడిసెము, ప్రక్కల ఈడు, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధి కము, బలహీనత మొదలగువాటికి వ్రాతపూర్వములె వనిచేయును. స్త్రీలు కనిపిల్లలు మావలెవారు మొదలగువారికి అమృతపదార్థము. బాలింతలకు ఒక గొప్ప వరప్రసాదము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రూ 0-4-0, చాస్తూ ఖర్చు 0-4-0. పొట్టిటి ఖర్చుతో 8 పహా రూ. 1-8-0, 12 కి రూ. 2-18-0, 25 కి రూ. 5-8-0
భిషగ్గర్తన పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫైటరు,
శ్రీ సీతారావు వ వైద్య శాల, మైసూరు.

594

AMRUTANJAN

The Only Pain Killer



Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.

BOMBAY & MADRAS.

తరుణముమించి పోవకమునుపే మీరల వెంట్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహింపుడు.



వెంట్రుకలు దువ్వనతో వూడినప్పుడు తలకు అలసినంత మా వెంట్రుకలు చెడిపోవుటకు అతితగినంతగా ఉపయోగపడును.

కామినియా ఆయుర్ విజ్ఞప్తము

నా శరీరమునందు వాడుకరనియ్యదు.

తలవెంట్రుకల బాధలన్నింటికీ

దివ్యామృతము

వెంట్రుకలను కాంతిపరచుటగాను, విజ్ఞప్తము చేయవలసినది. ఈమొదలైనవి, తుమ్మెద రక్కలముల నిగనిగలాడించును. ఈమొదలైనవి శరీరమునందు ఉపయోగపడును. మిమ్మలకు తెలియజేయుటకు, తలకు చల్లదనమును గలిగించు నో గమనింపుడు. కామినియా ఆయుర్ విజ్ఞప్తములకు వెంట్రుకలకు అతి తగినంతగా ఉపయోగపడును. ప్రతివెంట్రుకలకును, వర్షానా, కృత్తికలకుగలయునో గుర్తించును. ప్రతివెంట్రుకలకును, వర్షానా, కృత్తికలకుగలయునో గుర్తించును. ప్రతివెంట్రుకలకును, వర్షానా, కృత్తికలకుగలయునో గుర్తించును.

మహాకామినియా విజ్ఞప్తము, తలకు చల్లదనము అమృతపదార్థములను పోషించును. మిమ్మలకు వర్షానా, కృత్తికలకుగలయునో గుర్తించును.

నీసా 1-8 ను రూ 1-0-0 పొట్టిటి 0-6-0 ప్రత్యేకం, నీసా 3 కి రూ 2-10-0 పొట్టిటి 0-12-0

ఓ తొ ది ల్ బ హా రు (విజ్ఞప్తము)

కామినియా ఆయుర్ విజ్ఞప్తము.

మిమ్మలకు తెలియజేయుటకు, తలకు చల్లదనము అమృతపదార్థములను పోషించును. మిమ్మలకు వర్షానా, కృత్తికలకుగలయునో గుర్తించును.

1/2 కప్పు ఓ తొ ది ల్ బ హా రు	రూ. 2-0-0
1/2 " "	" 1-4-0
1 " "	" 0-12-0

నవరూపా నీనారెండణల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.

నువాసన కాదు 1-8 అలా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

126

285, బామ్బాయ్ మార్కెటు, బాంబాయి. నెం 2

తరుణముమించి పోవకమునుపే మీరల వెంట్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహింపుడు.

ర సాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు విని, మరి యితర రకములను ముట్టరు.

5143

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

కామినియా

కా మా మృ త ము 1676

ఈయొషధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్ర పుచ్చు కొనిన ఎంత నిస్సారమైన కుక్కమైనను వెంటనే సంసారస్థా ఖ్యము నీయగలదు. రీ దినములలో మూత్రములో గలసిగాని, ముందు వెనుకలగాని, నిద్రలోగాని పోయెడి కుక్క మును దృఢ ముగా నిలిపివేయును. మధ్యన పుంపములు, నరములుబలము తగ్గి నవారు ఈమందునే పైకి పూతగానూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి క్షేమంతులు కాగలరు. మియు తరములు రహస్య ముగా భద్రము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంత ములుగాగలవు. 20 మాత్రలసీసా రూ 2-0-0 అడ్రసు:— అమృతాశ్రమము నెం 1. ఏలూరు క. గోదావరిజిల్లా

శ్రీలక్ష్మీ శిల్ప-ఫేక్టరీ

వెద్దాపురము

శిల్ప-ఫేక్టరీ

వెద్దాపురములో శిల్ప-వస్త్రములను తయారుచేయు ఫేక్టరీ మాదితప్ప ఇతరులకు ఫేక్టరీలేనే లేదను విషయము మన ఆంధ్రులకందజుకును తెలిసిన సంగతియే, మాయొద్ద అందజుకును పనికివచ్చు శిల్ప-వస్త్రములు అన్నిరంగులలోను సాదా అంచులు, సాదా కమ్ములు, జరి అంచులు, జరి కమ్ములుతో సిద్ధముగానున్నవి. మా సరకులు ఇండియాలో అన్నిచోట్లను దొరుకును. మా సరకులకు మా ప్రేమమార్కు ఉండితీరును. మా ప్రేమమార్కులు లేని బట్టలు అనగా వస్త్రములు మావికావని తెలియవలెను. కావలసినవారికి స్వాంతులు ఉచితముగా పంపబడును.

మువ్వన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు,

ప్రాప్తిచేయు: శ్రీ లక్ష్మీశిల్ప-ఫేక్టరీ 8558
తెలిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు. } వెద్దాపురము గం.
"శిల్ప-గుడ్డు" }

రోజాపుష్ప లేవ్యము 8351

మలబద్ధమును వారించుటలో శ్రేష్టమయినది- కాంబోచనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది- కథ్యము లేదు. 15 తులీ డబ్బి రూ. 0-10-0.

మ క ర ధ్వ జ 5

అన్ని వ్యాధులకు శ్రేష్టము రక్తవృద్ధిని, జలమును కలిగించును తుల 1 వారు 12-0-0 16 గ్రాములు రూ 1-0-0. పి. సి. పి. అండుకో ఆయుర్వేదపదార్థము, పేరిచేసి, కల్లూరుజిల్లా